

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE

PALÍN

DO ROKU 2012

Identifikačné údaje obce :

Názov obce :	PALÍN	Počet obyvateľov : 870
Okres :	Michalovce	Rozloha katastra /ha/ : 1120,7
Kraj :	Košický	tel./fax : 056/649 72 03
Zmienka o vzniku obce :	1302	

Návrh programu

Spracoval : Obec PALÍN - Ing.Ján Kaššaj starosta obce
A-PROJEKT Michalovce - Ing.arch.Ludovít Pozdech

Palín - október 2006

PROGRAM hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce PALÍN do roku 2012

Obsah	strana č. 2-3
1. ÚVOD	4
1.1 Úvod	4
1.2 Charakteristika programu	4
1.3 Vizia obce	5
1.4 Základné dokumenty rozvoja	5-6
1.5. Finančné zabezpečenie rozvoja	6
1.6 Obsah a výklad pojmov	6
1.6.1 Požiadavky na obsah programu	6
1.6.2 Štruktúra dokumentu	6-7
1.6.3 Obsah dokumentu	7
1.6.4 Základné pojmy	8-9
2. EKONOMICKÉ A SOCIÁLNE VÝCHODISKÁ	9
2.1 Sociálno – ekonomická analýza	9
2.1.1 Rozvojový potenciál – prírodné zdroje	9
2.1.1.1 Popis a základné historické a geografické údaje	9-10
2.1.1.2 Geografická poloha	10-11
2.1.1.3 Územnosprávne členenie	11
2.1.1.4 Voda a vodné hospodárstvo	11-12
2.1.1.5 Pôda a pôdne hospodárstvo	12-13
2.1.1.6 Lesy a lesné hospodárstvo	13
2.1.1.7 Zeleň a parky	13-14
2.1.1.8 Chránené oblasti	14
2.1.1.9 Fauna a flóra	14-15
2.1.1.10 Nerastné suroviny	15
2.1.1.11 Kvalita ovzdušia	15-16
2.1.1.12 Odpadové hospodárstvo	16-17
2.1.1.13 Hluk	17
2.1.2 Rozvojový potenciál – ľudské a spoločenské zdroje	17
2.1.2.1 Demografická štruktúra	17-18
2.1.2.2 Národnostná a náboženská štruktúra	18
2.1.2.3 Postavenie menšín	18-19
2.1.2.4 Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	19
2.1.3 Vzdelávanie	19
2.1.3.1 Štruktúra školských zariadení	19
2.1.4 Ekonomické zdroje	19
2.1.4.1 Nezamestnanosť	19-20
2.1.4.2 Trh práce a zamestnanosť	20-22
2.1.4.3 Podnikateľská sféra	22-24
2.1.4.4 Ekonomické sektory	24
2.1.4.5 Cestovný ruch	24-26
2.1.4.6 Hospodárenie obce Palín	26

2.1.5	Materiálne a fyzické zdroje	27
2.1.5.1	Dopravná infraštruktúra v širších vzťahoch	27
2.1.5.2	Vnútoraná dopravná infraštruktúra	27-28
2.1.5.3	Zariadenia občianskej vybavenosti	28-29
2.1.5.4	Rozvoj bývania	29-30
2.1.5.5	Sociálne služby	30
2.1.5.6	Zdravotníctvo	31
2.1.5.7	Inštitúcie v obci	31
2.1.5.8	Bezpečnosť	31-32
2.1.5.9	Šport a rekreácia	32
2.1.5.10	Kultúra	32
2.1.5.11	Historické a kultúrne pamiatky	33
2.1.6	Technická infraštruktúra	33
2.1.6.1	Zásobovanie pitnou vodou	33
2.1.6.2	Kanalizácia a ČOV	33-34
2.1.6.3	Plyn	34
2.1.6.4	Elektrická sieť	34-35
2.1.6.5	Telekomunikácie	35
2.1.6.6	Rozhlas a televízia	35
2.1.6.7	Internet	35
2.2	Analýza realizovaných opatrení	36
2.3	Analýzy SWOT	37
2.3.1	Prírodné zdroje	37
2.3.2	Ľudské zdroje a vzdelávanie	38
2.3.3	Materiálno-fyzické zdroje	39
2.3.4	Ekonomické zdroje	40
2.3.5	Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja	41
3.	ANALÝZA PROBLÉMOV	42
3.1	Ciele a priority	42-47
3.2	Opatrenia a aktivity	47-51
3.3	Opis rozvojovej stratégie	52-59
4.	FINANČNÝ PLÁN	60
5.	ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE	61
5.1	Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie	61
5.2	Monitorovanie a hodnotenie	62
5.3	Harmonogram realizácie	62
6.	SPRACOVATELIA PHaSR	63
7.	PRÍLOHY	64
7.1	Dotazníkový prieskum	64

1. Úvod

1.1. Úvod

Vypracovanie dokumentu „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Palín“ vyplýva a je spracovaný v zmysle zákona č.351/2004 (č.503/2001) Z.z. o podpore regionálneho rozvoja. Hlavným cieľom tejto podpory je zabezpečiť vyvážený hospodársky a sociálny rozvoj SR, odstrániť alebo zmierniť rozdiely v úrovni hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónov, zabrániť vzniku nových oblastí s nízkou ekonomickou výkonnosťou a životnou úrovňou obyvateľov a trvalo udržať hospodársky a sociálny rozvoj regiónov.

Vychádza z nových pohľadov na vzťah územného plánovania a regionálnej politiky, ktoré sa v súčasnosti na konceptuálnej úrovni stále viac zblížujú a v jednotlivých častiach aj prelínajú. Ich spoločný kontext je obsiahnutý v pojme „Politika priestorového plánovania“, ktorá predstavuje zasahovanie zmien v územnej štruktúre podľa stanovených cieľov.

Tento program tiež rešpektuje zásady regionálnej politiky SR a Európskej únie.

Je to strednodobý programový dokument, ktorý obsahuje najmä :

- analýzu hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja, environmentálneho rozvoja a rozvoja kultúry obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov a prvoradých potrieb
- úlohy a prvoradé potreby v rozvoji hospodárstva a podnikateľského prostredia, ľudských zdrojov, výskumu a rozvoja, medzištátnej, cezhraničnej a nadregionálnej spolupráci, cestovného ruchu, sociálnej infraštruktúry, technickej infraštruktúry, verejných prác, kultúry, občianskej vybavenosti a služieb, životného prostredia, efektívneho využívania prírodných zdrojov
- návrh finančného a administratívneho zabezpečenia

Na základe daného programu obec Palín vykonáva činnosti s cieľom všestranného rozvoja svojho územia a uspokojovania potrieb svojich obyvateľov. Pri uchádzaní o finančnú podporu na spomínaný regionálny rozvoj z fondov Európskej únie a štátnych fondov je tento program jedným zo základných strategických dokumentov.

1.2 Charakteristika programu

Predložený dokument „Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Palín“ formuluje a dokumentuje stratégiu rozvoja obce na obdobie 5 až 7 rokov s výhľadom do roku 2015. tento program predstavuje súbor opatrení navrhnutých na oživenie hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Palín, ktorý bude na základe ročného vyhodnotenia priebežne aktualizovaný a dopĺňaný.

- Hlavnou úlohou programu je vytvorenie takej rozvojovej stratégie na lokálnej úrovni obce, ktorá na základe princípu partnerstva v rámci plánovacích a programovacích činností vedie k integrovaniu záujmov, zámerov a zdrojov všetkých, ktorí na danom území žijú alebo vyvíjajú akúkoľvek činnosť.
- Stratégia programu rozvoja je vyjadrená globálnymi (strategickými) cieľmi, ktoré sú rozpracované do špecifických cieľov tak, aby sa program stal hlavným nástrojom pre činnosti usmerňovania a koordinácie konkrétnych projektov rozvoja pre zabezpečenie týchto cieľov.
- Po verejnom odsúhlasení tohoto dokumentu je program hlavným strategickým plánovacím dokumentom obce Palín a tiež slúži, ako podklad pre žiadosti o podporu na jej rozvoj z fondov EÚ a iných zdrojov.

Program hospodársko-sociálneho rozvoja obce má byť základným dokumentom rozvoja obce založenom na prístupe „zdola - hore“, princípe partnerstva a v súlade s citovaným zákonom, podľa ktorého obec :

- spracúva, schvaľuje, riadi a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu obce,
- poskytuje súčinnosť pri príprave a realizácii programu VÚC v území regiónu,
- poskytuje súčinnosť pri príprave regionálnych operačných programov,
- spolupracuje pri zabezpečovaní rozvojových spoločných zámerov viacerých obcí,
- zriaďuje s inými obcami združenia obcí k ekonomicko – sociálnemu rozvoju obcí a samosprávneho kraja
- spracováva stanovisko k programom regionálneho rozvoja.

Jednou z hlavných požiadaviek na program obce je, aby bol relevantný voči stratégii rozvoja celého regiónu formulovanej vo vyšších programových dokumentoch. V tomto prípade predložený dokument je spracovaný predovšetkým v súlade so zameraním na :

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja KSK (Košického samosprávneho kraja), úroveň NUTS III.

1.3 Vízia obce Palín

Vízia obce Palín na nasledujúce roky je výsledkom spoločných stretnutí členov komisie pre prípravu a spracovanie „PHaSR“ ako aj vyhodnotenie dotazníkového prieskumu u obyvateľov obce. Vízia podľa oblastí je nasledovná :

Prírodné zdroje :

Chceme aby v najbližších rokoch bola celá naša obec obklopená upravenými plochami, udržiavanými verejnými priestranstvami s lavičkami a chodníkmi spríjemňujúcimi život obyvateľom a návštevníkom obce chrániacich okolité životné prostredie. Kvalitné životné prostredie sa prejavuje čistým ovzduším, nízkym hlukom, kvalitnou povrchovou a spodnou vodou, odpadmi a chemikáliami nezaťaženou pôdou, zachovávanými prirodzenými biotopmi. Takéto životné prostredie si budú ľudia vážiť, chrániť ho a starať sa oň. Riadené odpadové hospodárstvo, triedenie odpadov a enviromentálna výchova budú úplnou samozrejmosťou pre všetkých občanov obce.

Ľudské a spoločenské zdroje :

Chceme aby naša obec dosiahla priaznivý demografický vývoj.

Materiálne a fyzické zdroje :

V tejto oblasti si prajeme, aby naša obec mala k dispozícii kvalitnú technickú infraštruktúru, bola kvalitne dopravné sprístupnená s dostatkom kvalitného bývania,...

Ekonomické zdroje :

Chceme aby obec Palín bola v budúcnosti prosperujúcou, optimálne hospodáriacou obcou s pozitívnymi ukazovateľmi vo väčšine ekonomických sektorov, plne využívajúcou všetky možnosti pre vytvorenie príjemného miesta pre život.

Obec Palín sa bude snažiť pretransformovať uvedenú víziu na skutočnosť využitím všetkých možných finančných zdrojov domácich aj doplnkových z Európskej únie, aby tak naplnila stanovené ciele regionálneho rozvoja a tak prispela k skvalitneniu života občanov obce.

1.4 Základné dokumenty rozvoja

Program obce vo svojich špecifických cieľoch sleduje aj ciele rozvoja, ktoré sú formulované vo vyšších plánovacích dokumentoch do roku 2006, ktorými sú :

- Národný rozvojový plán SR (NDP), úroveň NUTS I - Slovenská republika,
NUTS II - regióny - východ
NUTS III - kraje
NUTS IV - okresy
NUTS V - sídla
- Operačný program, Základná infraštruktúra (OP ZI),
- Tri sektorové operačné programy (SOP), ako podpora rozvoja regiónov (SOP: Priemysel a služby, Ľudské zdroje, Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka)

Národný rozvojový plán (NDP)

Základná infraštruktúra (OP ZI)

Sektorový operačný program (SOP 3.1)

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja VÚC

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce

Tento program je spracovaný na úrovni NUTS V na základe zadania predstaviteľov obce Palín. Program môže byť podkladom pre spracovanie na úrovni okresu NUTS III alebo pri združení viac obcí, ako program rozvoja mikroregiónu. V súčasnosti je obec Palín svojimi aktivitami napojená na mikroregióny :

- ZMOS - regionálne združenie ZEMPLÍN so sídlom v Michalovciach
- Mikroregión Čierna voda – UH (11 obcí).

1.5 Finančné zabezpečenie rozvoja

Na podporu regionálneho rozvoja možno použiť prostriedky :

- verejných zdrojov : z rozpočtu štátu, VÚC, obcí a štátnych fondov,
- súkromných zdrojov fyzických a právnických osôb,
- úvery a príspevky medzinárodných organizácií.

Doplňkovým zdrojom sú :

- prostriedky z fondov EÚ.

Prijemcovia môžu byť :

- podnikateľské subjekty, obce a nimi založené právnické osoby, združenia obcí,
- neziskové, právnické osoby, ktoré predložia projekt v súlade s programami rozvoja a
- financovanie z verejných zdrojov a fondov EÚ je stanovené predpismi.

1.6 Obsah a výklad pojmov

1.6.1 Požiadavky na obsah programu

Obsah programu vychádza zo zákonom stanovených požiadaviek na tento typ dokumentu. Jeho základným požadovaným obsahom sú tieto časti :

- analýza ekonomického a sociálneho rozvoja obce,
 - stratégia, hlavné smery vývoja a stanovenia cieľov,
 - priority a úlohy v rozvoji technickej a sociálnej infraštruktúry, životného prostredia, vzdelávania, kultúre a ďalších oblastiach a
 - návrh finančného a administratívneho zabezpečenia programu.
- Pre prvú časť dokument zahŕňa popis situácie potenciálu rozvoja v relevantných oblastiach, ktoré sú špecifické pre obec Palín. Na základe popisu potenciálu je vykonaná podrobná analýza a jej zhrnutie.
- Z pohľadu špecifik a ich analýzy je formulovaná stratégia rozvoja obce formou strategických cieľov a výberu priorít, ktoré sú porovnávané s politikou rozvoja vo vyšších plánovacích dokumentoch (NDP, SOP, OP a VÚC).
- Jednu z nosných častí dokumentu tvorí podrobný popis jednotlivých špecifických cieľov do úrovne opatrení a úloh na ich zabezpečenie.

Finančný plán a organizačné zabezpečenie rešpektuje podmienky obce pre realizáciu a hodnotenie úspešnosti stratégie formou jednotlivých projektov rozvoja. Rieši tiež postup pre verejné prejednanie a odsúhlasenie programu.

1.6.2 Štruktúra dokumentu

Dokument je zložený v podstate z troch hlavných blokov :

- analytická časť
- strategická časť
- manažment

Z hľadiska postupu spracovania dokumentácie programu je prvým analytický blok, ktorý zahŕňa popis potenciálu obce, jeho analýzu sociálno-ekonomickú a analýzu realizovaných opatrení. Dotazníkový prieskum odráža očakávania a potreby obyvateľov na nasledujúce roky. Záverečné zhrnutie metódou SWOT analýzy - tu sa analyzujú silné a slabé stránky súčasného stavu, pričom sa jedná o vnútorné prostredie a tiež analyzujú príležitosti a ohrozenia budúceho rozvoja z hľadiska vonkajšieho prostredia. Je základom pre formulovanie reálnych cieľov.

Z hľadiska štruktúry je najdôležitejší druhý blok zostavený s prihliadnutím na dôležitosť a cieľ programového dokumentu, ktorým je stratégia. Tá určuje kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja - je daná nevyhnutnosťou zabezpečenia čo najvyššej adresnosti programového dokumentu. Vychádza z analýzy SWOT a spresňuje smerovanie a konkrétne zámery. Stratégia rozvoja určuje programovú štruktúru pre dané programovacie obdobie. Programovú štruktúru tvoria ciele a priority, ktoré nadväzujú na všetky typy programových dokumentov a opatrenia a aktivity, ktoré sú koherentné (neprekrývajú sa). Určuje sa rozvoj obce Palín na stanovené obdobie.

Posledný blok obsahuje plán programu, jeho zabezpečenie a riadenia realizácie jednotlivých cieľov. Finančný plán popisuje sa v tabuľkách, ktoré vyjadrujú rozdelenie financií podľa programovacieho obdobia a podľa priorít a opatrení. Zabezpečenie realizácie popisuje inštitucionálne a organizačné zabezpečenie, opatrenia na realizáciu programu a taktiež princípy a fungovanie systému monitorovania a hodnotenia. Súčasťou je aj harmonogram realizácie činností v časovej osi horizontu programu.

1.6.3 Obsah dokumentu

Programový dokument v štruktúre kapitol má tento podrobnejší obsah :

a/ analytická časť

Potenciál rozvoja (popis stavu)

- Zahŕňa popis všeobecných charakteristík obce Palín z hľadiska jej postavenia v území regiónu jej prírodných podmienok, štruktúry obyvateľstva a osídlenia, ekonomiky, technickej a sociálnej infraštruktúry obyvateľstva a osídlenia, ekonomiky, technickej a sociálnej infraštruktúry a ďalších údajov, s dôrazom na jej špecifiká. Základnými podkladmi boli spracované dotazníky rozvoja obce, katastrálna mapa, existujúce plánovacie podklady a hlavne konzultácie s predstaviteľmi samosprávy obce.

Analýza a jej závery (SWOT)

- Cieľom predchádzajúcej časti programu je zhromaždiť a skompletizovať rôzne štatistické údaje, analyzovať územno-plánovacie podklady a ostatné plány a dokumenty územnej politiky obce tak, aby bolo možné získať prehľad o možnostiach smerov rozvoja. Vlastná analýza umožnila po ich zhodnotení vymedziť rámec možností a obmedzení pre ciele programu. Podporou pre tieto činnosti boli špeciálne pripravené dotazníky, ktoré v súčinnosti so zastupiteľstvom boli spracované pre popis kvantitatívnej charakteristiky obce Palín.

b/ strategická časť :

Stratégia (smerovanie a ciele) :

Základom dokumentu sú kapitoly, v ktorých je formulovaná stratégia rozvoja obce vyjadrená strategickými (globálnymi) cieľmi, ktoré sú podrobnejšie definované ich špecifickými cieľmi. Stratégia je podporená porovnávaním so súladom k vyšším programovým dokumentom, výberom priorít rozvoja a špecifikáciou opatrení alebo až úloh na ich zabezpečenie. Je spracovaná na základe analytickej časti a jej záverov vo forme SWOT, ktoré boli odsúhlasené predstaviteľmi obce.

Zabezpečenie (finančné, organizačné) :

Druhá časť strategickej časti je plán ďalšieho postupu, ktorý obsahuje finančný plán a organizačné zabezpečenie stratégie. Okrem rámcových časovo rozlíšených finančných nákladov, predpokladaných možnostiach zdrojov, spôsob ich zabezpečenia a postupu realizácie je ďalšou požiadavkou na program stanovenie pravidiel a zásad pre sledovanie, kontrolu a hodnotenie priebehu a výsledkov realizácie programu. Konečným aktom programu je jeho verejné prejednanie a odsúhlasenie samosprávnym orgánom.

1.6.4 Základné pojmy

Zásady regionálnej politiky SR a EÚ

Je to dokument, ktorý bol schválený vládou SR uznesením č.725/2000 zo dňa 13.9.2000. Skladá sa zo šiestich častí. Prvá definuje regionálnu politiku a jej princípy, druhá podporované regióny, tretia programové dokumenty a nástroje regionálnej politiky, štvrtá charakterizuje inštitucionálny rámec, piata hovorí o finančnom zabezpečení a šiesta o koordinácii hospodárskej a sociálnej súdržnosti.

Európska únia

Je politické a ekonomické zoskupenie 15 demokratických štátov s 365 miliónmi obyvateľov, ktoré sa dobrovoľne spojili do tohto zoskupenia na dosiahnutie spoločných cieľov a jednoty v Európe pomocou jednotnej zahraničnej a vnútornej politiky. Európska únia nie je konečnou formou integrácie, 1. mája 2004 sa rozšírila o ďalších 10 krajín a bude sa rozširovať ďalej tak, ako sa budú vytvárať podmienky pre toto rozširovanie v samotnej EÚ ako aj v štátoch, ktoré budú do EÚ vstupovať.

Regionálna politika

Definície nie sú zjednotené, existuje ich viacero :

1. Regionálna politika je súčasťou celkovej hospodárskej politiky štátu, zameranej na zmenu regionálneho rozmiestnenia ekonomickej aktivity a jej výkonnosti. Usiluje sa o zvýšenie ekonomickej úrovne a o zlepšenie celkovej pozície krízových oblastí a tiež o zblíženie výkonnosti jednotlivých regiónov.

2. Regionálna politika je predovšetkým politikou solidarity. Predstavuje spôsob, ktorým EÚ a v členských pomáha regiónom, ktoré zaostávajú vo vývoji, pomáha pri prestavbe priemyselných oblastí, ktoré sa ocitli v zložitej situácii, podporuje diverzifikáciu vidieckych oblastí, kde je poľnohospodárstvo na ústupe a pomáha regenerovať zanedbané štvrte európskych miest. Je však politikou pre ľudí, pretože im pomáha nájsť si prácu a lepšie žiť a to doma, vo vlastnej krajine, vlastnom regióne, meste alebo obci.

Regionálne členenie

Európska únia bola systematicky rozdelená na štatistické oblastné jednotky NUTS. Existuje celkom päť úrovní NUTS. V prípade Slovenskej republiky je to delenie nasledovné :

NUTS I - Slovenská republika,
NUTS II – regióny (Bratislava, Severozápad, Juhozápad, Východ)
NUTS III - kraje
NUTS IV - okresy
NUTS V - sídla

Štrukturálne fondy EÚ

Sú nástroje regionálnej politiky, prostredníctvom ktorých plynú finančné prostriedky, vyčlenené v rámci regionálnej politiky, do členských štátov. Napomáhajú riešiť dlhodobé problémy. Používajú sa v úzkej spolupráci členských štátov a regionálnych orgánov k podpore hospodárskeho vývoja tak, aby zmenšili rozdiely medzi regiónmi a sociálnymi skupinami. Štrukturálne fondy sú štyri (Európsky fond regionálneho rozvoja - ERDF, Európsky sociálny fond - ESF, Európsky poľnohospodársky podporný a záručný fond - EAGGF, Finančný nástroj pre riadenie rybolovu - FIG), ku ktorým sa samostatne priraduje Kohézny fond.

Trvalo udržateľný rozvoj

Je podmienkou rozvoja, ktorý obmedzuje výnosy požiadavkou trvalého zachovania rozsahu služieb a kvality zdrojov v danom území. Pre neobnoviteľné zdroje berie v úvahu neustálu potrebu nahradzovania zdrojov. Pre obnoviteľné zdroje je to miera využívania do limitu regeneračných schopností.

Strategický cieľ

Predstavuje víziu, pohľad do budúcnosti, ktorý chceme dosiahnuť v danom území v najbližších 5 až 7 rokoch. Predstava života obyvateľov obce/mikroregiónu a životných podmienok v časovom horizonte na koniec, ktorého sme schopní reálne dospieť. Vízia je ekvivalentom pojmu strategický, globálny cieľ, hlavný strategický cieľ.

Priorita

Všeobecne predstavuje prednosť pred niečím, prednostný význam alebo právo, dôležitosť a prvenstvo v poradí. Pre tvorbu programov je pojem možné využiť pre stanovenie poradia (ohodnotenie) dôležitosť riešenia jednotlivých problémov zo zoznamu problémov. Poradie potom určuje, ktoré preferované problémy máme riešiť v projektoch.

Špecifický cieľ

Odvedený zo strategického cieľa s nadväznosťou na prioritu. Špecifický cieľ má byť merateľný. Má mieru, ktorej hodnoty vyjadrujeme pomocou merateľných jednotiek (počet osôb, bytov, obyvateľov, pracovné miesta, km, m² a pod.). Ciele, ktoré chceme dosiahnuť v danom čase a danom priestore obce alebo regiónu sú stanovené hodnotami týchto mier.

Opatrenie

Prostriedok, ktorým po určitú dobu zabezpečujeme príslušnú prioritu. Ako súbor podmienok pre riešenie projektov a finančných podpôr k jednému cieľu. V programoch predstavuje konkretizáciu cieľov priority (napr. definíciu činnosti, ktoré program podporuje, kritéria pre výber projektov a ich sledovanie, kritéria pre žiadateľov podpory, pravidlá financovania).

Činnosť (aktivita)

V rámci programov a projektov je chápaný ako vecne, časovo, finančne, organizačne alebo inak vymedzený samostatný prvok, zahrňujúci skupinu krokov, alebo podrobnejších úloh vykonávaných v procese programu /projektu so svojimi hmotnými alebo nehmotnými vstupmi a výstupmi (výsledkami).

2. EKONOMICKÉ A SOCIÁLNE VÝCHODISKÁ

Pri príprave programového dokumentu regionálneho rozvoja je prvým krokom analýza ekonomických a sociálnych východísk. Jej výsledky predstavujú nevyhnutný predpoklad pre zadefinovanie stratégie regionálneho rozvoja obce.

Na úrovni obce sa proces analýzy vecne delí na 4 fázy. Výstupom týchto fáz je sociálno-ekonomická analýza, analýza zrealizovaných opatrení, analýza SWOT a identifikácia kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja.

2.1 Sociálno-ekonomická analýza

2.1.1 Rozvojový potenciál – prírodné zdroje

2.1.1.1. Popis obce a základné historické a geografické údaje:

Prvá písomná zmienka o obci Palín je doložená z roku 1302 podľa Vlastivedného slovníka obcí na Slovensku. Písomná zmienka súvisí s predajom územného majetku šľachticmi z Krčavy, ktorí susedil s majetkom Palína.

Keď v roku 1266 užskí zemanovia predali Štefanovi a Mikulášovi synom Fila, stretavský majetok, predaj sa vzťahoval aj na chotár Palína. V listine sa však Palín neuvádza. V roku 1302 šľachtici z Krčavy predali územný majetok susediaci s majetkom Palína. Pri tejto príležitosti vznikla prvá priama zachovaná správa o Palíne a rovnomennom potoku. (terris...Paulyn...rivulum Paulyn.). Listina tiež uvádza, že palínsky majetok vtedy patril šľachticom Filipovi a Tomášovi, synom Štefana, teda vnukom spomínaného Fila.

Písomnosti od 14. storočia uvádzajú názov tejto dediny v tvare Palín, prípadne v pravopisných obmenách. Koncovka –ín svedčí o starobylosti a slovenskom pôvode názvu aj dediny.

Vzhľadom na zemepisnú polohu, názov, sídliskovú rozvinutosť a farnosť sa predpokladá, že Palín jestvoval už pred 11. storočím a patrí k starobylym slovenským dedinám v blízkom okolí.

Keďže písomnosti sa v Rakúsko - Uhorsku zapisovali pisári latinsky alebo maďarsky, písomný zápis robili podľa počutého názvu v jazyku vyhotovovanej listiny. Pri prekladoch a prepisoch dochádzalo značným rozdielom medzi počutým a zapísaným.

Dedina Palín nepochybne už v 13. storočí patrila šľachticom, hoci to možno sledovať až od začiatku 14. storočia. Zemepáni si dali v dedine postaviť kúriu a názov dediny používali v polovici 14. storočia v prídomku. V 15. až 18. storočí patril Palín viacerým šľachticom najmä zo Stretavy, Michaloviec, Drahňova, Rakovca, Draviec, Šošovcom, zemanom z Palína a iným.

K dedine patril vodný mlyn na Laborci, o ktorom je doklad z roku 1394. Palínske sedliacke domácnosti, okrem richtárovej, boli v roku 1427 zdanené daňou kráľovi od 12 port. Vtedy bol Palín stredne veľkou dedinou s najmenej 13 obývanými sedliackymi domami. V roku 1567 okrem richtára zdanili tri sedliacke domácnosti na celých a 12 na polovičných usadlostiach, spolu od 9 port. V roku 1588 okrem richtára ešte 10 sedliakov hospodáril na polovičných usadlostiach a ďalší 4 na štvrtinových, takže boli zdanení od 6 port. Želiarskych domácností bolo 12. V roku 1599 malo sídlisko 38 obývaných poddanských domov. Na prelome 16. a 17. storočia bol Palín veľkou dedinou s takmer výlučne poddanským obyvateľstvom. Palín bol tradične slovenskou dedinou.

Názov obce sa postupne vyvíjal a v rôznych obdobiach evidovaná pod nasledovnými názvami :

1302	PAULYN
1394	PALEN
1427	PALYN
1808	PALÍN

maďarsky PÁLYIN

Na území obce sa nenachádzajú – nie sú tu evidované žiadne archeologické náleziská.

V obci sú dva kostoly. Prvý kostol je reformovanej cirkvi, postavený bol v roku 1896 na zvyškoch kostola z 18. storočia. Nie je zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu ako Národná kultúrna pamiatka. Druhý kostol je rímskokatolícky Nanebovstúpenia Pána z roku 2000. Nie je zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu ako Národná kultúrna pamiatka.

2.1.1.2. Geografická poloha :

Obec Palín so svojim katastrálnym územím spadá pod územie Košického samosprávneho kraja, ktorý svojou rozlohou 6752 km² sa považuje za štvrtý najväčší samosprávny kraj SR. Administratívne sa kraj člení na 11 okresov a 439 obcí. Tento kraj sa rozprestiera na juhovýchode SR a zaberá 13,8 % jej územia. Na juhu hraničí s Maďarskou republikou, na východe s Ukrajinou, na severe s Prešovským krajom a na západe s Banskobystrickým krajom. Územie kraja patrí do severného mierneho pásma s priemernými ročnými teplotami okolo 10 C. Na jeho území žije v súčasnosti takmer 768 tisíc obyvateľov, čo je sedmina celoslovenskej populácie. Na 1 km² tu žije priemerne 113,6 obyvateľov, jedná sa teda o hustejšie osídlený samosprávny kraj. Najčastejším sídelným typom, takmer tretinovým, sú malé obce s počtom 200-499 obyvateľov. Samosprávnym, hospodárskym, politickým, ekonomickým, školským a kultúrnym centrom kraja je mesto Košice s vyše 235 tisíc obyvateľmi, čo predstavuje tretinu obyvateľstva kraja. Košice sú druhé najväčšie mesto na Slovensku. Podiel mestského obyvateľstva na celkovej počte predstavuje 56,5 %.

Územie okresu Michalovce ako centrum Zemplína, z hľadiska geografického tvorí najvýchodnejšiu časť SR. Členitosť terénu tvorí na severovýchode pohorie Vihorlatu s bohato zastúpenou flórou a faunou. Ostatná časť okresu patrí regiónu Východoslovenskej nížiny. Rozloha okresu predstavuje 1306 km² s 83 910 ha poľnohospodárskej pôdy s vysokým podielom zornenia. Najrozšírenejším typom sú nívne a ilimerizované.

Prevedené pôdohospodárske úpravy, najmä výstavba vodnej nádrže Zemplínska Šírava, znemožnili časté zaplavovanie úrodnej pôdy. Okrem hospodárskeho využitia Zemplínskej šíravy sa tu sústreďuje aj cestovný ruch a sú tu vytvorené podmienky pre letnú rekreáciu a rozvoj vodných športov.

Členitosť terénu je daná nadmorskou výškou. Najnižšie položené obce sa nachádzajú v južnej časti okresu a to obce Petříkovce a Kačanov s nadmorskou výškou 100 m n.m. V severovýchodnej časti vihorlatského pohoria je umiestnená obec Inovce vo výške 480 m n.m. a Ruská Bystrá vo výške 456 m n.m.

Podľa výsledkov sčítania ľudu, domov a bytov žilo v 109 obciach okresu 111 376 obyvateľov. Podľa veľkosti prevládajú obce od počtu obyvateľov 200-499, ktorých je v okrese 53, potom nasleduje 36 obcí s 500-999 obyvateľmi, 13 obcí je s počtom 1000-1999.

Okres má prevažne poľnohospodársky charakter. Priemyselné podniky rozvíjajú svoju výrobu hlavne v mestách Michalovce, Strážske.

Obec Palín sa nachádza na komunikačnej trase Michalovce - Veľké Kapušany. Okresné mesto Michalovce je vzdialené od obce cca 10 km, krajské mesto Košice cca 70 km. Palín leží uprostred Východoslovenskej nížiny na východnom agradačnom vale rieky Laborec na jej východnej strane v nadmorskej výške 105 m n.m. Celý chotár obce Palín je odlesnený len pozdĺž toku rieky Laborec sú zbytky lesa. Hladina spodnej vody v týchto miestach je blízko pod povrchom a miestami vytvára zamokrené miesta. Katastrálne územie obce Palín patrí do nižinnej, teplej, mierne vlhkej až suchej oblasti s chladnou zimou. Priemerná ročná teplota je do 9 C, priemerný ročný úhrn zrážok je 550-600 mm.

Chotár má nivné, lužné a černozemné pôdy. V povodí rieky Laborec žijú divé kačice, je tu zimovisko severských druhov divých husí

Obec Palín zaberá s územia Košického samosprávneho kraja svojim katastrálnym územím 1120,70 ha. Územie obce Palín je súčasťou urbanizačného priestoru sídla obvodného významu Michalovce ako súčasť sídelnej aglomerácie Zemplínskeho regiónu a Košického kraja. Vlastné katastrálne územie susedí z južnej strany s katastrálnym územím obce Stretava, zo západnej strany s katastrálnym územím obce Budkovce a k.ú. obce Sliepkovce, zo severnej strany s katastrálnym územím obce Zemplínska Široká, z východnej strany s katastrálnym územím obce Senné.

Spolu s 11 obcami vytvorila obec Palín Mikroregión „Čierna voda - UH“, v rámci ktorého aktívne presadzujú zásady regionálnej politiky v celej oblasti regiónu.

Symboly obce Palín

Od roku 2000 je obec oprávnená používať symboly obce, ktoré tvorí erb obce a zástava obce. Súčasný erb obce je odvodený z pôvodne zachovanej historickej pečate Palín. V spodnej časti erbu je zelené pole (lúka) vo vrchnej časti erbu je modré pozadie. Na zelenom poli je z profilu vyobrazený biely kôň so žltou hrivou a žltým chvostom. Nad koňom na modrom poli je mlynské koleso farby žltej. Zástava obce Palín je rozdelená do 5 vodorovných farebne rozlíšených pruhov o nerovnej šírke. Farebné rozlíšenie je nasledovné - smerom zhora nadol sú to farby zelená, biela, modrá, žltá, modrá.

2.1.1.3. Územnosprávne členenie :

Na základe zákona NR SR č.221/1996 Zb. o územno-správnom usporiadaní SR sa Slovenská republika člení nasledovne :

Jednotka	Počet	Územný celok
NUTS I	1	Slovensko
NUTS II	4	Bratislavský kraj Západné Slovensko Stredné Slovensko Východné Slovensko
NUTS III	8	kraje Slovenska
NUTS IV	79	okresy Slovenska
NUTS V	2 883	obce Slovenska

Obec Palín patrí podľa členenia NUTS II do územného celku Východné Slovensko, ďalej pod Košický samosprávny kraj a okres Michalovce.

2.1.1.4. Voda a vodné hospodárstvo :

Obec Palín nemá na svojom území rozsiahlejšie stojaté vodné plochy, má vo svojom k. ú. vodný tok rieky Laborec a zavlažovacie a odvodňovacie kanále.

Protipovodňová ochrana - povodie rieky Bodrog predstavuje z hydrologického hľadiska zložitý riečny systém skladajúci sa zo štyroch hlavných riek (Latorica, Laborec, Uh, Ondava) vzájomne sa stretávajúcich na malom priestore, o má nepriaznivý dopad na tvorbu veľkých vôd a povodňových situácií v tejto oblasti. SVP Košice v k. ú. obce Palín spravuje tok Laborec a kanál Prievlaka. Rieka Laborec je v zmysle vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR c.211/2005 Z.z. zaradená medzi vodo-hospodársky významné vodne toky, ktorá preteká západným okrajom katastrálneho územia obce Palín s obojstranne vybudovanými ochrannými hrádzami. Ochranné hrázde boli vybudované na kapacitu Q_{100} ročnej veľkej vody. Kanál Prievlaka preteká severovýchodným okrajom katastrálneho územia obce Palín. Laborec pramení v Nízkych Beskydách v nadmorskej výške 682 m n. m. a je dlhý 129 km. Priberá prevažne ľavostranné, dosť rozvinuté prítoky Výravu, Udavu a Cirochu, s ktorými nad Humenným spolu vytvárajú vejár tokov. Ďalej rieka obteká pohorie Vihorlat a prechádza do nížiny, kde zmier-

ňuje svoj sklon. Po dlhšom bezprítokovom úseku sa zlieva s veľkým ľavostranným prítokom Uhom. Plocha povodia Laborca je 4 522,5 km².

Spodné vody na území obce Palín sa nachádzajú v hĺbke približne 6 - 15 m, miestami aj viac. Hĺbka a výdatnosť vodných zdrojov je vzhľadom na charakter terénu a zloženie pôdných vrstiev závislá od polohy vodného zdroja. V čase sucha hladina spodnej vody klesá a pri mimoriadnych suchách sú niektoré studne bez vody. S väčšou hĺbkou vodného zdroja stúpa aj kvalita vody.

Obyvatelia obce majú pitnú vodu zabezpečenú z vlastných studní. Kvalita vody je priebežne kontrolovaná.

V roku 2006 sa začala výstavba vodovodnej siete, ktorá bude centrálné zásobovať obyvateľstvo pitnou vodou. Obec Palín je súčasťou skupinového vodovodu, na ktorý sú napojené obce Čečehov, Jastrabie, Lňačovce, Zemplínska Široká, Senné, Stretava, Stretavka. Nachádza sa v nadmorskej výške 103 až 105 m n. m. výškový systém - Balt po vyrovnaní. Konfigurácia terénu je rovinatá s miernym spádom južným smerom. Vodovod je riešený v záujmovom území napojením na jestvujúcu úpravňu vody Lastomír a akumuláciou vody vo VDJ Zemplínska Široká 700 m³. Z vodojemu prírodné potrubie „B“ vedené východným smerom rieši privod vody k obci Lňačovce a severným smerom k obci Jastrabie. Z vodojemu prírodné potrubie „C“ vedené južným smerom rieši privod vody k obci Palín, východným smerom k obci Senné. Potrubím „D“ z Palína južným smerom je riešený privod vody k obci Stretava, Stretavka. Predpokladaný termín ukončenia je rok 2006.

Kanalizácia - Obec Palín nemá vybudovanú kanalizačnú sieť, ani ČOV. Splašky z nehnuteľností sú odvedené do žúmp a suchých záchodov. Povrchové vody odtekajú voľne po teréne, z ciest cez jarky a čiastočné kanály do miestneho toku. Bývalý Hospodársky dvor má vybudovanú vnútroareálovú kanalizáciu s odkanalizovaním do vlastných žúmp.

Predpoklad je v obci Palín kompletne vybudovať splaškovú kanalizačnú sieť, ktorá by zabezpečila odvedenie splaškových vôd do spoločnej ČOV Pavlovce nad Uhom, z ČOV do recipienta – tok rieky Uh.

Obec Palín bude v budúcnosti, v súvislosti s ochranou a hospodárnym nakladaním s pitnou vodou, sledovať nasledovné ciele :

- zabezpečenie dostatku kvalitnej pitnej vody pre potreby súčasných aj budúcich obyvateľov obce
- podporovať využívanie úžitkovej vody na rôzne hospodárske účely za účelom hospodárnejšieho nakladania s pitnou vodou a šetrenie zdrojov pitnej vody
- podporovať výchovu, vzdelávanie a osvetu obyvateľov obce za účelom čo najhospodárnejšieho nakladania s pitnou vodou a ochrany zdrojov pitnej vody.

Pri riešení vodohospodárskych problémov, aby sa dosiahli vyššie spomínané ciele, bude obec Palín preferovať integrovaný prístup. To znamená, že ak sa bude investovať do získavania vodných zdrojov, je dôležité, aby daná investícia prospela aj ochrane pred povodňami, minimalizovala riziká výskytu suchých období, zmierňovala riziká hydroklimatických zmien a podporovala aktívnu politiku zamestnanosti.

2.1.1.5. Pôda a pôdne hospodárstvo :

Pôdny fond obce Palín zachytáva nasledujúca tabuľka :

Štruktúra pôdneho fondu	ha
Celková výmera k 31.12.2005	1 120,70
v tom poľnohospodárska pôda	957,30
v tom orná pôda	853,80
vinice	0,00
záhrady	52,20
ovocné sady	0,70
trvalé trávne porasty	50,60

nepoľnohospodárska pôda	163,40
v tom lesné pozemky	0,00
vodné plochy	27,10
zastavané plochy	74,50
ostatné plochy	61,90

zdroj : štatistický úrad
údaje za rok :2001

Ako vidieť z tabuľky väčšia časť katastra je poľnohospodárska pôda, ktorá je využívaná hlavne ako orná pôda, na ktorej v prevažnej miere hospodári AGRO Palín ale aj samostatne hospodáriaci roľníci. Zastavané plochy a záhrady tvoria intravilán obce. Vodné plochy predstavuje tok rieky Laborec a zavlažovacie a odvodňovacie kanále. Ako trvalé trávne porasty je využívaných 50,60 ha pôdy. Veľkostne významné vinice a ovocné sady sa na území obce nenachádzajú.

Podrobnejšia a presnejšia charakteristika pôdy nachádzajúcej sa na území obce Palín bude spracovaná v Územnom pláne obce Palín, ktorý je rozpracovaný. Na území obce Palín sa nachádza hospodársky dvor bývalého PD, ktorý je v súčasnej dobe bez živočíšnej výroby. Obec Palín počíta s čiastočnou obnovou živočíšnej výroby.

2.1.1.6. Lesy a lesné hospodárstvo :

V k. ú. Palín sa nenachádzajú lesné porasty, na ktorých by prebiehalo lesné hospodárenie.

2.1.1.7. Zeleň a parky :

Na území obce Palín sa nenachádzajú verejné parky, alebo väčšie parkovo upravené plochy. Charakter osídlenia predstavujú rodinné domy so záhradami. Na súkromných pozemkoch starostlivosť o zeleň zabezpečujú samotní obyvatelia obce a majitelia pozemkov. Starostlivosť o verejné priestranstvá a plochy lemujúce komunikácie zabezpečuje obec. Správa zelene (výsadby, výrubu drevín, úpravy plôch zelene) sa realizuje v súlade so zákonom č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody.

Verejná zeleň v intraviláne má tradičný charakter. Zeleň tu pozostáva prevažne z nízkych introdukovaných ihličnatých drevín. Na miestnom cintoríne sa nachádza prevažne vysoká zeleň tvorená smrekom obyčajným, smrekom pichľavým, tujami a krovitými borievkami. Okolo príľahlého domu smútku sa nachádzajú vrbu.

Zeľň predzáhradok a záhrad má taktiež v intraviláne obce značný význam, nakoľko výrazne prispieva k estetizácii obce. Pozostáva prevažne z introdukovaných drevín s výrazným zastúpením ihličnatých drevín. Zeleň nadmerných záhrad pozostáva z produkčných viacetážových kultúr, ktoré sa striedajú zo zeleninárskymi plochami.

Podrobnejšie množstvo zelene v obci zachytávajú nasledujúce tabuľky :

Parkovo upravené plochy	ha
Okolie rímskokatolíckeho kostola	0,10
Okolie autobusovej zastávky	0,02
Okolie rímskokatolíckeho kostola	0,20

Zdroj : obec

Plochy lemujúce komunikácie	ha
Plochy lemujúce 5,0 km ciest v obci	5,40

Zdroj : obec

Názov projektu	Miesto realizácie projektu
Úprava okolia	Okolie rímskokatolíckeho kostola
Úprava okolia	Vodná plocha - rybník pri Laborci
Revitalizácia okolia	Vstup do obce

Zdroj : obec

Obec Palín bude v rámci starostlivosti o zeleň a verejné priestranstvá sledovať nasledovné akcie :

- podporovať rozvoj a skvalitňovanie starostlivosti o zeleň a verejné priestranstvá na území obce
- úprava verejných priestranstiev s výsadbou zelene v okolí obecného úradu, vstupu do obce a budúceho kultúrno-spoločenského centra (bývalá MŠ)
- jednotná úprava a výsadba zelene na plochách lemujúcich komunikácie v obci
- úprava okolia plánovaného športovo-rekreačného areálu obce (vedľa futbalového ihriska)
- úprava okolia plánovaného športovo-rekreačného areálu obce (vedľa Základnej školy)

2.1.1.8. Chránené oblasti :

Ochranou prírody a krajiny sa rozumie obmedzovanie zásahov, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny a znížiť jej ekologickú stabilitu ako i odstraňovanie takýchto zásahov. Ochranou prírody sa rozumie aj starostlivosť o ekosystémy.

Ochranu prírody a krajiny uskutočňuje obec Palín v súlade so zákonom č.543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Podľa tohoto zákona je každý povinný chrániť prírodu a krajinu pred ohrožovaním, poškodením a ničením, a starať sa o jej zložky (všeobecná ochrana prírody). Osobitná ochrana prírody sa realizuje územnou ochranou vo vymedzenom území, druhovou ochranou rastlín, živočíchov, nerastov a skamenelín a ochranou drevín. Do tohoto zákona boli zapracované aj dve dôležité právne normy EÚ, ktoré tvoria dokument NATURA 2000. Po vstupe do Európskej únie sa musí Slovenská republika už riadiť európskym systémom ochrany prírody.

Pamiatková ochrana – v obci nie je žiaden pamiatkovo-chránený objekt. Obec si zriadi vlastný zoznam miestnych pamätihodností.

Na území obce Palín sa nenachádzajú sa žiadne vyhlásené ani navrhované chránené územia zapojené do siete NATURA 2000 .

2.1.1.9. Fauna a flóra :

Charakter rastlín a bohatstvo jej druhov zodpovedá prírodným podmienkam a antropickým aktivitám na území obce. Výrazným faktorom vplyvujúcim na charakter vegetácie v obci Palín, je kontinentálny charakter.

V území sa nachádzajú ekologicky významné segmenty krajiny, ktoré je možné považovať za lokality so sústredeným výskytom druhov rastlín a živočíchov, chránených v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Sú to krajinný priestor Laborec a lužný les Horné paseky.

Spríevodná zeleň poľnohospodárskych kultúr na teplejších stanovištiach je reprezentovaná nasledovnými druhmi: iskerník roľný (*Ranunculus arvensis*); veronika poľná (*Veronica agrostis*); hrachor hluznatý (*Lathyrus tuberosus*); ostronôžka poľná (*Coneolita gegalís*) a rumanček pravý (*Matricaria chamomilla*). Z prihliadnutím k tomu, že na ornej pôde je najviac hospodárskych zásahov, čo má na tamojšiu biotu najväčší dopad, a tým má orná pôda najnižšiu ekologickú hodnotu.

Darí sa tu aj ovocným stromom – jablone, hrušky, slivky, čerešne, višne, orechy. Marhule a broskyne vyžadujú zvýšenú starostlivosť.

Na súkromných pozemkoch a záhradách sa nachádzajú aj mnohé iné, pre tento typ územia atypické druhy drevín a rastlínstva, ktoré spríjemňujú život obyvateľom a návštevníkom obce.

Na území obce Palín a v jej blízkom okolí sa vyskytujú rôzne živočíšne druhy. V povodí rieky Laborec žijú divé kačice, je tu zimovisko severských druhov divých husí. Na nížine sa vyskytuje jarabica, prepelica obyčajná a bažant. V kroviskách žije plch obyčajný, rôzne druhy myší, krt obyčajný, srnec, zajac poľný, líška a jež obyčajný. Z plazov sa tu nachádza jašterica zelená, slepúch obyčajný (chránený druh), užovka obyčajná. Nachádza sa tu aj rosnička stromová, ropucha obyčajná. Vtáctvo sa tu nachádza lastovička sťahovavá, žlna zelená, drozd čierny, sýkorky, vrabce, bažant obyčajný, d'atle, kuvik obyčajný, sojka obyčajná, hrdlička poľná, kukučka obyčajná a celý rad ďalších najmä stehlíkov a peníc. Na stromoch žije chrúst obyčajný a roháč veľký, kobyľka zelená, včela medonosná, osa, sršeň, svetluška obyčajná, svrček poľný, cifruška červená, komáre a kliešte, mravce trávové, pásavky zemiakové, lienky sedembodkové, mlynárik kapustný, babočka bodliaková a iné. Zo slimákov to je najčastejšie slimák obyčajný a slimák poľný. Z domácich zvierat prevládajú psy, mačky, ošípané a hovädzí dobytok, kone a hydina.

Obec Palín bude v záujme ochrany fauny a flóry sledovať nasledovné ciele :

- podporovať výchovu, vzdelávanie a osvetu obyvateľov obce o ohrozených druhoch rastlín , živočíchov a ich ochrane
- podporovať udržiavanie a ochranu prirodzeného prostredia rastlín a živočíchov – zvlášť ohrozených druhov
- podporovať riadený rozvoj výstavby, rekreácie a turistiky s ohľadom na zachovanie prirodzeného biotopu
- podporovať a v rámci svojich možností prispievať k úprave porastov pozdĺž vodného toku Laborca
- zavádzať opatrenia obmedzujúce voľný pohyb psov s následným možným ohrožovaním obyvateľov a návštevníkov obce.

2.1.1.10. Nerastné suroviny :

Katastrálne územie obce Palín patrí do geomorfologickej oblasti Východoslovenská nížina, celku Východoslovenská rovina a podcelku Laborecká rovina. Terén je na celom území rovinatý so sklonom menším ako 1°. V celom území je reliéf podmienený riekou Laborec. Charakterizovaný je ako reliéf nív s mladými poklesávajúcimi morfoštruktúrami s agradáciou a v blízkosti rieky Laborec s recentnými agradačnými valmi a ich osami. Územie je tvorené sivými a pestrými ílmi, prachmi, pieskami a štrkami. Lokálne sa môžu vyskytovať sloje lignitu. Materiál ktorý bol naviaty, alebo nanesený nívou akumuláciou je zrnitostne stredne ťažký ale odplaviteľný. Územím prechádzajú predpokladané zlomy. Kvartérny pokryv je tvorený prevažne nívovými humóznymi hlinami alebo hlinito – piesčitými až piesčito – štrkovitými hlinami dolinných nív.

V katastrálnom území obce Palín nachádzajú určené dobývacie priestory „Pavlovce nad Uhom“ a „Pavlovce nad Uhom I“, ktorými sa zabezpečuje ochrana, resp. využívanie výhradných ložísk zemného plynu proti znemožneniu alebo sťaženiu ich dobývania.

Obec Palín bude v spolupráci s okresným mestom Michalovce, VÚC a celým regiónom podporovať vytváranie priestoru pre zahraničných a domácich strategických investorov, ktorí pomôžu naštartovať rozvoj priemyslu v tejto oblasti.

2.1.1.11. Kvalita ovzdušia :

Územie katastra leží v teplej klimatickej oblasti. Charakterizovaná je teplou nížinnou klímou, s dlhým teplým a mierne suchým letom, krátkou chladnou a suchou zimou, s krátkym trvaním snehovej pokrývky. Z hľadiska výskytu zrážok ide o suchú až mierne suchú oblasť. Oslnenie terénu možno klasifikovať ako dobré, vzhľadom k tomu, že väčšina územia, je so sklonom do 1° - rovina. Vývoj kvality ovzdušia má v poslednom desaťročí jednoznačne pozitívny trend. Znížili sa emisie prakticky vo všetkých ukazovateľoch, obmedzilo sa tiež používanie látok, poškodzujúcich ozónovú vrstvu a celkovo sa zlepšuje imisná situácia. Avšak aj napriek týmto skutočnostiam kvalita ovzdušia nie je dobrá.

Cez obec prechádza severojužná cestná komunikácia, vplyv automobilovej dopravy má negatívny vplyv na obyvateľov obce.

Obec Palín bude v záujme zvyšovania kvality ovzdušia na území obce sledovať nasledovné ciele :

- podporovať v rámci svojich možností pokračovanie pozitívneho trendu zvyšovanie kvality ovzdušia

- spolupracovať s mestom Michalovce, VÚC, regiónom pri regionálnych projektoch a aktivitách znižujúcich zaťaženosť ovzdušia škodlivými látkami
- v rámci svojich možností podporovať popr. vyvíjať vlastné aktivity znižujúce zaťaženosť ovzdušia škodlivými látkami v obci
- výrazne dbať na pravidelnom zemetaní a umývaní obecných komunikácií, ktoré zabezpečujú v prevažnej miere aktívni obyvatelia, a tak zmierňovať podiel prachových častí v ovzduší.
- podporovať výchovu, vzdelávanie a osvetu obyvateľov obce za účelom ochrany ovzdušia a zamedzovania spaľovania tých materiálov vo svojich domoch a záhradách, ktoré výrazne poškodzujú kvalitu ovzdušia a zdravie obyvateľov

Klimatické charakteristiky územia sú stanovené na základe údajov Slovenského hydrometeorologického ústavu :

priemerná teplota v januári	- 3,4°C
priemerná teplota v júli	20,3°C
počet letných dní	60 dní
teplota vzduchu pod 0°C	77 dní
priemerný úhrn zrážok v lete	355 mm.
priemerný úhrn zrážok v zime	209 mm.
počet dní so snehovou pokrývkou	96 dní
maximum snehovej pokrývky	25 cm
potenciálny výpar za rok	560 mm
priemerný počet mrazivých dní	80-100 dní

2.1.1.12. Odpadové hospodárstvo :

Odpadové hospodárstvo obce Palín, je v súlade s Programom odpadového hospodárstva SR, ktorý definoval integrovanú koncepciu odpadového hospodárstva. Táto koncepcia definuje, že je potrebné :

- znižovať obsah toxických látok v odpadoch
- zhodnocovať odpad v čo najväčšej možnej miere
- tepelne upravovať odpady, pokiaľ ich nebolo možné inak využiť, s cieľom získať energiu, znížiť objem a hmotnosť odpadov a znížiť obsah škodlivých látok v odpadoch
- skladovať odpady v čo najmenšej možnej miere

Veľmi dôležitým zákonom je tiež Zákon NR SR č. 223/2001, ktorý vymedzuje účel odpadového hospodárstva, ktorý je v súlade s predpismi EÚ. V obci prebieha separovaný zber, kde sa triedi odpad ukladaním (balením do vriec) z hľadiska využiteľnosti na nasledujúce zložky :

- využiteľné zložky (papier, sklo, kovy apod.)
- potencionálne využiteľné (plasty apod.)
- nevyužiteľné zložky (minerálny odpad, popol apod.)
- zvyškový odpad.

V obci Palín sa začala realizovať 1. etapa triedenia odpadu so spoločnosťou FURA Rozhanovce, ktorá rozmiestnila v obci zberné kontajnery na sklo a PET fľaše, kovy a papier.

Odvoz komunálneho odpadu v obci Palín zabezpečuje firma FURA Rozhanovce. Cieľom tejto spoločnosti je uplatňovať integrovaný systém zhodnocovania a zneškodňovania odpadov tak, aby boli uspokojené potreby a boli dodržiavané európske normy. Odpad je zneškodňovaný na riadenú skládku.

Pre zlepšenie životného prostredia v obci Palín sa plánuje v najbližších rokoch investovať predovšetkým do ďalšieho rozvoja separovaného zberu. Veľmi dôležité je zvýšiť záujem občanov zapojiť sa do separovaného zberu.

Deti a mládež obce Palín navštevujú Základnú školu v obci Palín a ďalšie školy v meste Michalovce, zúčastňujú sa pravidelne organizovaných rôznych podujatí pre všetkých žiakov, ktoré majú zvýšiť enviromentálne povedomie mládeže.

Obec Palín bude v záujme zvyšovania kvality odpadového hospodárstva sledovať nasledovné ciele :

- spolupracovať s regiónom Zemplína a spoločnosťou FURA Rozhanovce pri ďalšom rozvoji a skvalitňovaní separovaného zberu na území obce
- v rámci svojich možností podporovať pravidelné rozmiestňovanie veľkokapacitných kontajnerov na území obce

- odstrániť existujúce divoké skládky odpadu a zároveň vyvíjať aktivity zamedzujúce tvorbu nových nelegálnych skládok odpadu na území a bezprostrednom okolí obce
- spolupracovať s príslušnými inštitúciami pri odhaľovaní a následnom postihovaní pôvodcov nelegálnych skládok odpadu na území obce
- podporovať výchovu, vzdelávanie a osvetu obyvateľov obce za účelom správneho nakladania s odpadmi, separovaného zberu, ochrany a postupného skvalitňovania životného prostredia v obci Palín a v jej bezprostrednom okolí.

2.1.1.13. Hluk :

Hlukové zaťaženie prostredia je dnes fenoménom, ktorý je sprievodným javom mnohých aktivít človeka. Hluk je veľmi vážnym a stále podceňovaným rizikom pre zdravie veľkého počtu ľudí. Z regionálneho hľadiska je najvýznamnejším zdrojom hluku doprava. Obyvatelia obce Palín sú vystavený zvýšeným účinkom hluku hlavne na prieťahu cesty II. triedy č.II/555 od Michaloviec smerom na Veľké Kapušany .

Obec Palín bude v záujme znižovania negatívneho vplyvu hluku sledovať nasledovné ciele :

- spolupracovať s okresom a VÚC na zabezpečení obchvatu obce – preložky cesty č.II/555 východným smerom od obce mimo zastavané územie

2.1.2. Rozvojový potenciál – ľudské a spoločenské zdroje

2.1.2.1. Demografická štruktúra :

Obec Palín z hľadiska počtu obyvateľov patrí, v rámci okresu Michalovce, do skupiny 36 obcí s počtom od 500 do 999 obyvateľov. K 31.12.2002 žilo v obci 843 obyvateľov, z celkového počtu 109 121 obyvateľov okresu v roku 2002 je to 0,77 % z počtu obyvateľov okresu Michalovce. Z toho bolo 438 žien, 405 mužov, 156 osôb v predproduktívnom veku a 201 obyvateľov v poproduktívnom veku. Celková rozloha katastrálneho územia obce Palín je 1120,70 ha.

Demografické ukazovatele za rok 2006

Územie	Počet obyvateľov	%	Rozloha km ²	Hustota obyvateľov na km ²
Slovenská republika	5 379 161	-	49 034	109,70
Košický samosprávny kraj	767 685	-	6 752	113,60
Okres Michalovce	109 121	100,00	1 306,00	83,55
Z toho obec Palín	843	0,77	11,21	75,20

Demografické správanie sa obyvateľstva v obci Palín zodpovedá typickému vývoju v tých obciach Slovenskej republiky, ktoré nachádzajú v blízkosti okresných miest. Demografický vývoj kopíruje zvýšený záujem obyvateľov miest o bývanie v okolitých obciach s kvalitnejším životným prostredím. Prírastky sa očakávajú v nadväznosti na predpokladaný rozvoj individuálnej bytovej výstavby v obci Palín.

rok	obyvatelia spolu	z toho	
		muži	ženy
1828	922	?	?
1869	977	?	?
1880	868	?	?
1890	1019	?	?
1900	1084	?	?
1910	1120	?	?
1921	1053	?	?

1930	1074	?	?
1940	1102	?	?
1948	1463	?	?
1961	1078	?	?
1970	998	?	?
1980	896	?	?
1991	824	?	?
2001	843	388	455
2006	870	391	479

Po roku 1961 začal pokles počtu obyvateľstva, pokles sa zastavil až po roku 2001. Predpokladá sa nárast pod vplyvom zvýšených nákladov na bývanie a celkovej zlej ekonomickej situácie obyvateľstva a nastane návrat do rodičovských domov.

2.1.2.2. Národnostná a náboženská štruktúra :

Podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov z mája roku 2001 a údajov, ktoré poskytla obec bolo národnostné a náboženské zloženie trvale žijúcich obyvateľov v obci Palín k 31.12.2001 nasledovné :

Národnostná štruktúra

národnosť	rok	1970	1980	1991	2001
slovenská		989	882	799	800
česká		2	3	12	5
maďarská		7	8	2	4
nemecká		-	-	-	0
rómska		-	-	3	19
ukrajinská		-	-	-	2
židovská		-	-	-	-
ostatné a nezist.		-	3	8	13
iná		-	-	-	-
		998	896	824	843

Národnostné menšiny sú v obci Palín zastúpené len nepatrne (5,10 %) a to česká, maďarská, rómska a nezistené. V obci Palín jednoznačne prevažujú občania slovenskej národnosti.

Náboženská štruktúra

Náboženské vyznanie	Počet	%	Kostoly, aktivity
Rímskokatolícka cirkev	349	41,4	novostavba kostola z roku 2000
Gréckokatolícka cirkev	93	11,0	
Pravoslávna cirkev	4	0,5	
Evanjelická cirkev a.v.	4	0,5	
Bez vyznania	15	1,8	
Ostatné a nezistené	378	44,8	kostol kalvínsky
Celkom	843	896	824 843

2.1.2.3. Postavenie menšín :

Obyvatelia obce Palín hlásiaci sa k národnostným menšinám môžu spolupracovať a vyvíjať aktivity v obci ale aj v blízkom okresnom meste Michalovce a v krajskom meste Košice.

Český spolok na Slovensku :

Je organizácia združujúca českú národnostnú menšinu v Slovenskej republike a jej priaznivcov. Pôsobí v desiatich regiónoch SR. V Košiciach a okolí združuje viac ako 500 členov. Bohatou kultúrnou, spoločenskou a vzdelávacou činnosťou sa usiluje o zachovanie a rozvíjanie národnostnej entity Čechov a Moravanov na Slovensku. V duchu vzájomnej tolerancie prispieva k dobrým vzťahom medzi všetkými národnostnými menšinami v regióne východného Slovenska.

2.1.2.4. Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva :

Podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov z mája roku 2001 a údajov, ktoré poskytla obec bola vzdelanostná a kvalifikačná úroveň obyvateľov trvale žijúcich v obci Palín k 31.12.2001 nasledovná :

Štruktúra obyvateľov podľa dosiahnutého vzdelania

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Spolu	% z celkového počtu
Základné vzdelanie	260	30,80
Učňovské a stredné bez maturity	175	20,80
Úplné stredné	185	21,90
Vyššie a vysokoškolské	48	5,70
Bez ukončeného školského vzdelania	8	1,00
Deti do 16 rokov	167	19,80
Celkom	843	100,00

2.1.3. Vzdelávanie

2.1.3.1. Štruktúra školských zariadení

V obci Palín sa nachádza Materská škola aj Základná škola 1.-9. s vyučovacím jazykom slovenským. Obec Palín je spádovou obcou pre deti z obcí Palín, Senné, Stretava, Stretávka, Budkovce, Zemplínska Široká. Deti zo susedných obcí sú do školy dopravované školským linkovým autobusom.

V obci Palín sa nenachádza žiadna učňovská škola, žiadna stredná ani vysoká škola. Nena-chádzajú sa tu ani vedecko-výskumné a vzdelávacie zariadenia.

Obec Palín bude v oblasti vzdelávania sledovať nasledovné ciele :

- spolupracovať s okresom a VÚC na zabezpečení zlepšenia vyučovacieho procesu, na zlepšení materiálneho a technického vybavenia

2.1.4. Ekonomické zdroje

2.1.4.1. Nezamestnanosť

Nezamestnanosť v Košickom kraji eviduje Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny. Nezamestnanosť bola sledovaná podľa jednotlivých okresov. Obec Palín patrí pod okres Michalovce. Nezamestnanosť v obci Palín sleduje Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny so sídlom v meste Michalovce.

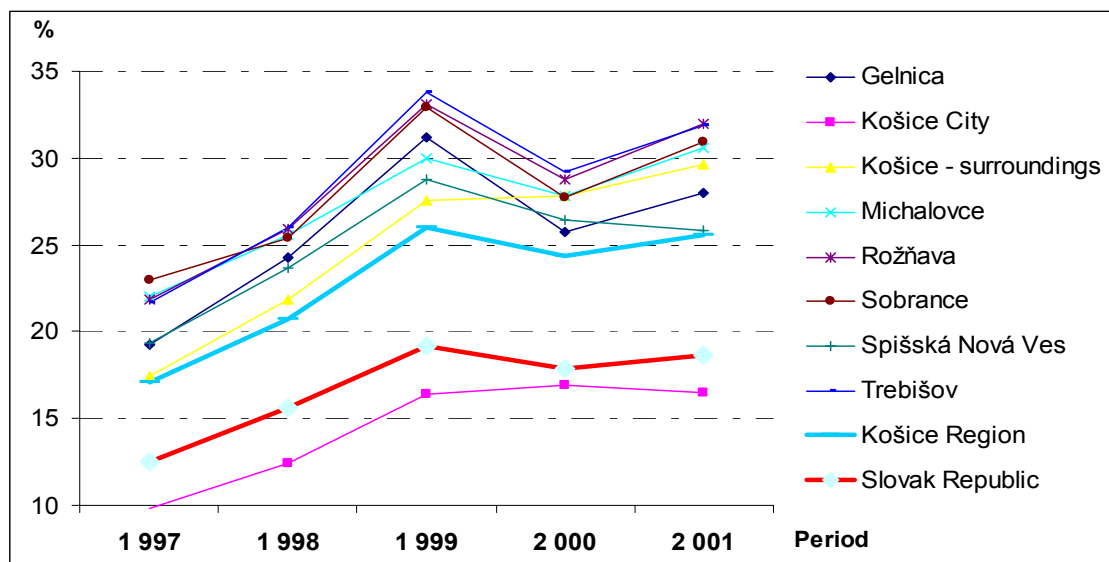
Obec Palín spolu s okresom Michalovce patrí medzi regióny s vysokou mierou nezamestnanosti.

Základné údaje za obec Palín

rok	1991	2001	2006
celkový počet obyvateľov	824	843	870
počet nezamestnaných	167	130	97

V rámci evidencie nezamestnaných v obci Palín vývoj nezamestnanosti za sledované obdobie zaznamenal pokles v porovnaní s rokmi 1991 a 2001.

Regionálna miera nezamestnanosti v rokoch 1997-2001

Zdroj: Národný úrad práce SR

Poznámka: organizácie s počtom zamestnancov 20 a viac

Obec Palín pri podpore znižovania nezamestnanosti bude sledovať nasledovné ciele :

- aktívna spolupráca s mestom Michalovce, s VÚC a regionálnym združením pri aktivitách podporujúcich znižovanie nezamestnanosti, rovnosť príležitostí (pre ženy) a začleňovanie znevýhodnených skupín do pracovného procesu
- spolupracovať s Ústredím práce a sociálnych vecí a rodiny pri aktivitách podporujúcich znižovanie nezamestnanosti, rovnosť príležitostí a začleňovanie znevýhodnených skupín do pracovného procesu
- v rámci svojich možností vyvíjať vlastné aktivity podporujúce znižovanie nezamestnanosti, rovnosť príležitostí a začleňovanie znevýhodnených skupín do pracovného procesu
- podpora pri zriaďovaní a prevádzkovaní detských jasí napomáhajúcich rodičom pri začleňovaní do pracovného procesu
- podpora pri zriaďovaní rôznych profesionálnych opatrovateľských služieb starších a iných osôb odkázaných na stálu opateru rodinných príslušníkov, ktoré napomôžu pri začleňovaní rodinných príslušníkov opatrovaných osôb do pracovného procesu
- podpora doplnkového vzdelávania absolventov, nezamestnaných a rodičov na materskej dovolenke

2.1.4.2. Trh práce a zamestnanosť

Veľmi dôležitým ukazovateľom pri analýze trhu práce je miera ekonomickej aktivity obyvateľstva, ktorá odráža veľkosť a kvalitu pracovného kapitálu. Miera ekonomickej aktivity obyvateľstva je pomer súčtu zamestnaných a nezamestnaných k počtu obyvateľov. Ekonomicky aktívne obyvateľstvo teda zahŕňa všetky osoby, či už zamestnané alebo nezamestnané, ale nezahŕňa tie nezamestnané osoby, ktoré si prácu nehľadajú.

Základné údaje za obec Palín

rok	1991	2001	2006
celkový počet obyvateľov	824	843	870
počet nezamestnaných	167	130	97
Osoby ekonomicky aktívne	364	359	
z toho na materskej dovolenke		21	
pracujúci dôchodcovia		3	
nezamestnaní		130	
nepracujúci dôchodcovia		227	
Deti, žiaci, študenti		220	

Ekonomicky aktívny podľa odvetvia hospodárstva

rok	1991	2001	2006
celkový počet obyvateľov	824	843	870
poľnohospodárstvo		75	
lesníctvo, ťažba dreva		-	
priemyselná výroba		46	
stavebníctvo		18	
obchod		22	
hotely a reštaurácie		4	
doprava, skladovanie, pošty a spoje		5	
verejná správa, obrana		50	
školsťvo		7	
zdravotníctvo a sociálna starostlivosť		16	
ostatné a neudané		116	

Z tabuľky vyplýva, že najviac ekonomicky aktívnych občanov je zamestnaných v odvetviach poľnohospodárstvo, priemyselná výroba, stavebníctvo, verejná správa a obrana. 116 obyvateľov neudalo odvetvie zamestnania. Ďalším zaujímavým faktom je, že do obce dochádza za prácou 30 osôb.

Subjekty spolu k 31.12.2002	32
právnické osoby	9
v tom : podniky	2
z toho : obchodné spoločnosti	1
akciové spoločnosti	-

spoločnosti s r.o.	1
družstvá	1
štátne podniky	-
obecné podniky	-
ostatné ziskovo orientované podniky	-
neziskové organizácie	7
fyzické osoby	23
v tom : živnostníci	18
slobodné povolania	4
samostatne hospodáriaci roľníci	1

Subjekty podľa druhu vlastníctva

súkromné	30
z toho : zahraničné	-
družstevné	1
verejné	2

Subjekty podľa odvetvia

pôdohospodárstvo	2
ťažba nerastných surovín, priemysel a výroba, rozvod elektriny, plynu, vody	7
stavebníctvo	1
obchod, oprava motorových vozidiel, hotely a reštaurácie, doprava, skladovanie, pošty a telekomunikácie	5
finančné sprostredkovanie, nehnuteľnosti prenájom, obchodná činnosť, výskum a vývoj	8
verejná správa, obrana, školstvo, zdravotníctvo, ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby a činnosti domácností	9

2.1.4.3. Podnikateľská sféra

Forma podľa právnej formy

právna forma	počet firiem
--------------	--------------

podnikateľ fyzická osoba nezapísaný v Obchodnom registri	3
podnikateľ fyzická osoba zapísaný v Obchodnom registri	1
samostatne hospodáriaci roľník nezapísaný v Obchodnom registri	2
fyzická osoba – slobodné povolanie	1
podnikateľ fyzická osoba nezapísaný v Obchodnom registri súčasne ako samostatne hospodáriaci roľník	-
podnikateľ fyzická osoba zapísaný v Obchodnom registri súčasne ako samostatne hospodáriaci roľník	-
podnikateľ fyzická osoba nezapísaný v Obchodnom registri súčasne ako osoba so slobodným povolaním	-
verejná obchodná spoločnosť	-
spoločnosť s ručením obmedzením	1
spoločný podnik	-
akciová spoločnosť	-
komanditná spoločnosť	-
družstvo	1
spoločenstvo vlastníkov pozemkov, bytov apod.	-
štátny podnik	-
zahraničná osoba právnickej osoby - organizačná zložka	-
zahraničná osoba fyzickej osoby - organizačná zložka	-
odštepny závod podniku zapisujúci sa v Obchodnom registri	-
mimovládne organizácie	-

Firmy podľa vlastníctva

súkromné	30
z toho : zahraničné	-
družstevné	1
verejné	2

Cieľom obce Palín bude v tejto oblasti sledovať nasledovné ciele :

- v spolupráci s okolitými obcami a celým regiónom a mestom Michalovce aktívne podporovať opatrenia na znižovanie nezamestnanosti
- aktívne podporovať rozvoj malého a stredného podnikania na území obce
- podporovať opatrenia na znižovanie nezamestnanosti a vytváranie kvalitných podmienok na trhu práce
- podporovať rozvoj malého a stredného podnikania (MSP) v obci s prioritným zameraním na výrobnú

- spoluprácu s o spoločnosťami v blízkom okolí
- podporovať rozvoj služieb v obci v závislosti od potrieb a požiadaviek obyvateľov
- podporovať rozvoj malého a stredného podnikania v obci s prioritným zameraním na rozvoj cestovného ruchu v obci
- podporovať vytváranie ďalších kvalitných podmienok na trhu práce

2.1.4.4. Ekonomické sektory

Ekonomické sektory v obci Palín v súčasnosti zachytávajú nasledovné tabuľky :

Firmy podľa ekonomického sektoru		
Sektor	Podiel na tržbách priemyslu	Najvýznamnejšie firmy
Drevospracujúci	-	
Potravinársky	50 %	AGRO PALÍN
Strojársky	-	
Stavebníctvo	-	
Služby	-	
Obchodné siete	-	
Bankovníctvo	-	

Maloobchodný a veľkoobchodný sektor, odbytové strediská pohostinstiev v obci Palín :

Druh predajne	Počet predajní	Najvýznamnejšie firmy
potraviny	3	Jednota SD
zmiešaný tovar	1	
nepotravinársky tovar	1	
pohonné latky	-	
motorové vozidlá	-	
obchodné domy a nákupné strediská	-	
odbytové strediská pohostinstiev	2	

Na území obce Palín nie je zastúpený Bankový ani Poist'ovací sektor.

2.1.4.5. Cestovný ruch

Rozvoj cestovného ruchu je jednou z priorit hospodárskej politiky Slovenskej republiky. Podľa Národného programu rozvoja cestovného ruchu v Slovenskej republike : „cestovný ruch predstavuje odvetvie, ktoré má prierezový charakter a na jeho realizácii sa priamo podieľa celý rad ďalších odvetví (doprava, kultúra, stavebníctvo, zdravotníctvo, priemyselné odvetvia, poľnohospodárstvo,...). Je to odvetvie sektoru služieb, ktoré v ekonomikách vyspelých krajín už predstavujú výrazne nadpolovičný až dvojtretinový podiel. Aj v rámci služieb, ktoré ako celok vykazujú vysokú dynamiku, sa radí cestovný ruch k tým rýchle rastúcim. Prognózy svetovej organizácie cestovného ruchu (WTO), Sveto-

vej rady cestovného ruchu (WTTC), odborných inštitúcií a expertov sa vzáčne zhodujú na jeho ďalšom dynamickom raste v celosvetovom rozsahu. Priemerný medzi ročný rast cestovného ruchu vo svetovo meradle sa prognózuje tempom 2,5-2,8 %. Je to v súlade s rastom voľného času, dôchodkov, rozvojom dopravy, rastom vzdelanostnej úrovne i zmenami životného štýlu“.

Cestovný ruch je významným činiteľom ekonomického rastu, faktora platobnej bilancie štátu, zamestnanosti a regionálneho rozvoja, s pozitívnym vplyvom na kultúrny a sociálny život spoločnosti. Aktívne saldo nášho cestovného ruchu vylepšuje platobnú bilanciu SR a prispieva k tvorbe jeho devízových rezerv. Významný je aj vplyv cestovného ruchu na vývoj zamestnanosti, pričom veľkú časť zamestnancov predstavuje relatívne málo kvalifikovaná pracovná sila. Práve tá, ktorá tvorí podstatnú časť nezamestnaných. Okrem pracovných miest v zariadeniach cestovného ruchu, vyvoláva tvorbu pracovných miest aj v dodávateľských odvetviach.

Ukazovateľ ubytovacích zariadení v obci Palín :

Ubytovacie zariadenia	Počet	Názov
spolu	-	
v tom : hotely, motely, penzióny	-	
turistické ubytovne	-	
ostatné zariadenia	-	
Lôžka spolu	-	
v tom : hotely, motely, penzióny	-	
turistické ubytovne	-	
ostatné zariadenia	-	
Návštevníci spolu	-	
z toho : zahraniční	-	
Priemerný počet prenocovaní	-	
Čisté využitie kapacity v %	-	

Na území obce Palín sa nenachádzajú žiadne zariadenia cestovného ruchu. V rámci okresu Michalovce, do ktorého obec Palín patrí, je viacero ubytovacích zariadení. Na základe uvedených štatistík možno konštatovať, že návštevnosť v obci sa nevykazuje. Na území okresu Michalovce je návštevnosť hlavne v letnej turistickej sezóne zaujímavá.

Cestovný ruch je ovplyvňovaný územnými podmienkami nezávislými od územno-správneho členenia Slovenskej republiky.

Obec Palín sa nachádza len niekoľko kilometrov od mesta Michalovce, pri ktorom sa nachádza vodná nádrž Zemplínska šírava, ktorá je strediskom cestovného ruchu celoštátneho významu. V obci je potenciál na takzvaný zdravotný cestovný ruch (relax, fitness, skrášľovanie, kondícia). Cieľovou skupinou sú obyvatelia obce, okresného mesta Michalovce, krajského mesta Košice ale aj návštevníci Zemplínskej šíravy.

Zdravotný cestovný ruch je v súčasnosti považovaný za najviac rastúci v celosvetovom rozsahu. Podľa Národného programu rozvoja cestovného ruchu v SR je tiež považovaný, na základe zhodnotenia ponukovej stránky územia a jeho vybavenosti a posúdenia dlhodobých vývojových tendencií dopytu v cestovnom ruchu, za nosnú formu cestovného ruchu v SROV. To znamená, že je predovšetkým významný z hľadiska podielu a veľkosti na našom cestovnom ruchu ako celku a na jeho ekonomických prínosoch.

Doplnkovou formou cestovného ruchu by mal byť v obci cykloturizmus. Obec sa nachádza neďaleko vodnej nádrže Zemplínska šírava (a vodného toku Laborca, ktorý ju napája vodou), ktorá počas letných mesiacov plní úlohu jedného z výletných miest obyvateľov celého Slovenska.

Ďalšou doplnkovou formou by mala byť aj vodná turistika po rieke Laborec, ktorá spája vodnú plochu Zemplínskej šíravy s riekami Latorica a Bodrog smerom do Maďarska.

Toto všetko by mohlo pomôcť a prispieť k rozvoju cestovného ruchu v obci a služieb s ním spojených.

Cieľom obce Palín bude v tejto oblasti sledovať nasledovné ciele :

- v spolupráci s okolitými obcami, celým regiónom, mestom Michalovce a VÚC aktívne podporovať výstavbu zariadení pre rozvoj zdravotného turizmu (ubytovanie, stravovanie, relax, fitnes, skrášľovanie,...)
- v spolupráci s okolitými obcami, celým regiónom a VUC podporovať využitie malých letísk a ďalšej dopravnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj cestovného ruchu v regióne
- v spolupráci s regiónom a okolitými obcami vybudovať náučné a turistické chodníky, cyklotrasy v okolí obce a v celom regióne
- v spolupráci s regiónom a VÚC podporovať propagáciu celého regiónu so zvyšovaním štátnej propagácie
- na regionálnej úrovni podporovať marketingové aktivity podporujúce zvyšovanie atraktivity regiónu, mesta Michalovce a jeho okolia

2.1.4.6. Hospodárenie obce Palín

Obec Palín je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom, ktorý jej bol zverený a s vlastnými a zverenými finančnými prostriedkami a príjmami. Rozpočet obce vyjadruje jej ekonomickú samostatnosť, finančné vzťahy k právnickým osobám a fyzickým osobám pôsobiacim na spravovanom území. Okrem toho zahŕňa finančné vzťahy aj k štátnemu rozpočtu. Obec samostatne pripravuje a schvaľuje svoj rozpočet a záverečný účet, vykonáva finančné vyrovnanie vlastného hospodárenia. V priebehu rozpočtového roka sleduje vývoj príjmov a výdavkov bežného rozpočtu s cieľom zabezpečenia jeho vyrovnanosti ku koncu rozpočtového roka. Za týmto účelom vykonáva nevyhnutné zmeny vo svojom rozpočte. Vedie účtovníctvo a evidenciu o svojom hospodárení v zmysle platných predpisov pre rozpočtové organizácie. Štruktúra rozpočtu, najmä príjmová časť, vytvára priestor pre uplatňovanie zámerov obce a do značnej miery určuje aj rozsah výdavkov. Základnou položkou celkových príjmov sú daňové príjmy. Výdavková časť rozpočtu je pre obec Palín nástrojom k realizovaniu jednotlivých politík a zámerov. Medzi najväčšie položky patria výdaje na plyn, elektriku a odpad.

Činnosti, ktoré sú vykonávané na území obce Palín, zachytáva nasledujúca tabuľka :

Činnosti vykonávané vo verejnom záujme	
Činnosť	Zabezpečuje firma
Údržbu a úpravu zelene	Obec
Čistenie a správa obecných komunikácií, t.j. letná a zimná údržba obecných chodníkov, verejných priestranstiev, komunikácií vo vlastníctve obce	Obec v spolupráci s občanmi
Zber, preprava a zneškodňovanie odpadov	FURA Rozhanovce 2 x mesačne odvoz, je tu čiastočné separovanie
Verejné osvetlenie - prevádzka, údržba, rekonštrukcia	Obec

2.1.5. Materiálne a fyzické zdroje

2.1.5.1 Dopravná infraštruktúra v širších vzťahoch

Obec Palín sa nachádza v blízkosti okresného mesta Michalovce, ktoré je významným priemyselným centrom regiónu Zemplína. Predstavuje tu významný dopravný uzol cestnej a železničnej dopravy.

Cestná doprava :

Z hľadiska siete ciest európskeho významu Michalovce ležia na dvoch prietáhoch ciest nadnárodného charakteru. V smere východ - západ od Košíc na Ukrajinu a ďalej do štátov bývalého Sovietskeho zväzu. Druhý dôležitý je v smere sever - juh tj. od Prešova, Vranova nad Topľou, Humenného z Poľska v smere na Maďarsko a ďalej na Balkán.

Diaľnica je vybudovaná iba v úseku Prešov - Košice. Pokračovanie diaľnice od Košíc smerom do Michaloviec a na Ukrajinu je v štádiu projektových príprav a alternatívnych štúdií.

Zastavané územie obce Palín je na cestnú sieť napojené prostredníctvom cesty II/555 Michalovce – Veľké Kapušany – Kráľovský Chlmec , ktorá je prietahom obce a plní funkciu zbernej komunikácie funkčnej triedy B 2, vybudovaná v kategórii MZ 8,5/50. Pozdĺž komunikácie je jednostranne vybudovaný peší chodník. Z cesty II/555 je východným smerom napojená cesta III/5552 do obce Senné.

Vo výhľadovom období je nutné uvažovať s preložkou cesty II/555 mimo zastavané územie obce Palín.

Železničná doprava :

Železničnú sieť v SR tvoria trate troch rozchodov (normálny, široký a úzky rozchod).

Základné železničné ťahy :

Hlavný ťah Čierna nad Tisou – Košice – Žilina - Bratislava je zaradený do európskej železničnej siete a trať je elektrifikovaná. Trať južného ťahu Košice – Zvolen - Bratislava a trať Medzilaborce – Michalovce – Trebišov - Košice je čiastočne elektrifikovaná. Tieto trate sú využívané pre medzinárodnú i vnútroštátnu, osobnú i nákladnú dopravu.

Obec nie je napojená na železničnú trať. Najbližšia železničná stanica je vo vzdialenosti 11 km v obci Budkovce, na trati Veľké Kapušany – Bánovce nad Ondavou (so širokorozchodnou traťou Košice – Maťovské Vojkovce, hranica s Ukrajinou republikou) a železničná stanica vo vzdialenosti 13 km v Michalovciach na trati Michalovce – Bánovce nad Ondavou – Michalovce – Strážske – Humenné – Medzilaborce, št. hr. (PKP).

Letecká doprava :

Medzinárodné letisko Košice je druhé najväčšie letisko na Slovensku. Poloha letiska je cca 6 km južne od centra mesta Košice a cca 66 km od obce Palín. Letisko vzniklo v roku 1952 ako letisko vtedajších Československých aerolínií a bolo riadené vtedajšou vládou. V roku 1994 prevzala kontrolu nad letiskami Bratislava, Košice, Piešťany, Poprad - Tatry a Sliač Slovenská správa letísk so sídlom v Bratislave, ktorá súčasne dohliada nad činnosťou jednotlivých letísk na Slovensku.

Košické letisko je v súčasnej dobe schopné obslúžiť od malých „bussines“ lietadiel po Boeing 767 a Airbus 300. V roku 1992 bola kompletne zrekonštruovaná vzletová a pristávacia dráha, ktorej konečná dĺžka dosahuje 3100 m.

V katastrálnom území obce Palín sa nevyskytujú plochy vhodné pre pristávanie lietadiel. V susednom k.ú. obce Senné je malá pristávacia plocha pre práškovacie lietadlá.

2.1.5.2 Vnútoraná dopravná infraštruktúra

Obec Palín sa nachádza cca 10 km južne od okresného mesta. Dopravne je sprístupnená prostredníctvom cesty II/555, ktorá je nositeľkou autobusovej dopravy, s umiestnením obojstranných zastávok pri domoch č. 17, 38 a pri poľnohospodárskom družstve. Prístrešky pre cestujúcich sú zriadené iba jednostranne. Zastávkové pruhy sú zriadené iba pri dome č. 38. Ich umiestnenie je však v rozpore s STN 73 6425 – zastávka je v priestore úrovňového kríženia pozemných komunikácií. Vzdialenosť autobusových zastávok vyhovujú pre dostupnosť 500 m.

Obec Palín je na sieť liniek SAD napojená jednou prímestskou 807411 Michalovce – Pavlovce nad Uhom – Vysoká n/U – Pinkovce / Veľké Kapušany a má 48 spojov/deň z toho je 8 spojov školských.

V časti obce sú vybudované chodníky, pešia doprava sa realizuje pozdĺž zbernej komunikácie po chodníku šírky 1,25 m, na miestnych obslužných prístupových a spojovacích komunikáciách zväčša v priestore krajnic resp. vozovky. Obslužná komunikácia je prepojená s paralelnou komunikáciou umiestnenou severne, a chodníkom šírky 2 m s asfaltovým krytom. Uličný priestor nie všade

dovoľuje realizovať chodníky a tým aj zabezpečiť bezproblémový pohyb chodcov a rozhlady v križovatkách. Odvodnenie je do postranných rigolov, ktoré v súčasnej dobe sú poškodzované a zhoršil sa ich technický stav, pretože v obci prebieha výstavba vodovodnej siete. Rekonštrukcie obecných komunikácií budú môcť byť realizované až po zabudovaní všetkých inžinierskych sietí (vodovod, kanalizácia,...) vrátane domových prípojok.

V obci sú zriadené parkoviská pri pekárni, pohostinstve, predajne potravín a domu smútku. V ostatných častiach obce vozidlá parkujú zväčša pozdĺž miestnych komunikácií a na voľných prielukách. Nedostatok parkovacích miest sa prejavuje hlavne pri objektoch občianskej vybavenosti a služieb.

Podrobnejší popis vnútornej dopravnej infraštruktúry obce bude spracovaný v pripravovanom územnom pláne obce Palín.

Rozvoj dopravnej infraštruktúry na území obce Palín v budúcich rokoch počíta s preložkou cesty II/555, rekonštrukciou obecných komunikácií, vybudovaním chodníkov, dostatočného množstva parkovacích plôch pre potreby obyvateľov a návštevníkov obce. V projekte revitalizácie sa uvažuje s rekonštrukciou zastávok AD.

Zvislé dopravné značenie je veľmi dôležitou súčasťou komunikačných systémov, lebo určuje v nich systém premávky. V súčasnej dobe je stav zvislého dopravného značenia ovplyvňovaný vandalizmom a krádežami dopravných značiek, čo je príčinou opakovaných a zbytočných nákladov na opravu a výmenu.

Dopravná nehodovosť patrí všeobecne k najväznejším negatívnym dopadom cestnej automobilovej dopravy a individuálneho motorizmu na spoločnosť. Okrem materiálnych škôd môže spôsobiť aj nenahraditeľnú ujmu na zdraví a životoch obyvateľov obce. Rozbory dopravných nehôd pravidelne vykonávaných dopravnou políciou poukazujú vysokú nedisciplinovanosť a bezohľadnosť účastníkov cestnej premávky.

Cieľom obce Palín bude v tejto oblasti sledovať nasledovné ciele :

- v spolupráci s okolitými obcami, celým regiónom, mestom Michalovce a VÚC aktívne podporovať preložku cesty II/555 – obchvat obce
- realizovať údržbu rigolov na odvod dažďovej vody za účelom zamedzenia znehodnocovania obecných komunikácií dažďovou vodou
- naďalej realizovať núdzovú údržbu obecných komunikácií za účelom obmedzovania ich ďalšieho znehodnocovania
- v rámci svojich možností podporovať a realizovať rekonštrukcie miestnych komunikácií, chodníkov a postranných rigolov všade tam, kde sú ukončené stavebné práce na základnej technickej infraštruktúre
- pri návrhoch a rekonštrukciách obecných komunikácií rešpektovať bezbariérové pešie chodníky, cyklistické trasy a dostatok parkovacích miest pre obyvateľov a návštevníkov obce
- spolupracovať s príslušnými inštitúciami a prijímať opatrenia obmedzujúce nedisciplinovanosť všetkých účastníkov cestnej premávky s adekvátnymi postihmi- zvlášť vodičov aut a motocyklov nedodržiavajúcich rýchlosť
- podporovať skvalitnenie zvislého dopravného značenia
- podporovať zvýšenie intenzity autobusovej dopravy
- zabezpečovať údržbu a skvalitňovanie verejného osvetlenia v súlade s potrebami obyvateľov obce a hospodárneho nakladania s energiami, ak to bude možné využívať alternatívne zdroje energií.

2.1.5.3 Zariadenia občianskej vybavenosti

Na území obce Palín sa nachádzajú tri predajne potravín. Obchody sú na ulici pozdĺž hlavnej cesty, kde sú v spoločnej budove s pohostinstvom. Patril Jednote SD Michalovce, postavený bol v 80-tych rokoch pod názvom Nákupné stredisko Jednoty. Sú tu aj ďalšie súkromné obchody na rôznych miestach v obci (Pohostinstvo - bar). Ich počet sa priebežne mení podľa aktivít podnikateľov. Služby - v obci chýbajú, hlavne holičstvo - kaderníctvo.

V obci je Zdravotné stredisko – je tu pracovisko praktického lekára detského a zubného lekára. Pracujú tu 2 lekári s potrebným zdravotníckym. Je tu tiež lekáreň, neďaleko zdravotného strediska.

Materská škola je v obci, v súčasnej dobe ju navštevuje 27 detí, má 2 pedagogických pracovníkov. Nachádza sa v spoločnej budove so Základnou školou. Základná škola je v obci, vyučujú sa tu ročníky 1-9. v jazyku slovenskom. Je spádovou školou pre deti z viacerých obcí (Z. Široká, Senné, Stretava, Stretávka,..). Je tu 270 detí a 28 pedagogických a nepedagogických pracovníkov.

Verejné budovy sú reprezentované budovou Obecného úradu, ktorého budova je pôvodne starší rodinný dom. Dnes sú tu priestory administratívy obce, za budovou je dielňa a garáž.

Kultúrny dom - v budove za Jednotou, je tu univerzálna sála, v súčasnej dobe je využívaná ako spoločenská sála a svadobka.

Pošta je situovaná v staršom rodinnom dome, pracuje tu 6 zamestnancov.

Polícia tu nemá zriadené pracovisko, najbližšie je v obci Pavlovce nad Uhom.

V obci je cintorín, na západnom okraji obce, nachádza sa tam dom smútku. Prístup k domu smútku a cintorínu je po miestnych obslužných komunikáciách. Kapacita je pre súčasnosť dostatočná, pre ďalšie roky sa uvažuje z jeho rozšírením. O charaktere ďalšej časti cintorína rozhodnú obyvatelia obce. Rozhodnúť sa budú môcť medzi tradičným charakterom alebo si zvolia v súčasnosti stále viac podporovaný model upravenej trávnej plochy s viditeľne umiestnenými náhrobnými kameňmi.

Typ a množstvo zariadení občianskej vybavenosti sú ovplyvnené blízkosťou mesta Michalovce, počtom obyvateľov a návštevníkov obce a ich potrebami. Rozvoj zariadení občianskej vybavenosti v obci bude podmienený aktuálnymi potrebami súčasných a budúcich obyvateľov a návštevníkov obce.

V budúcnosti sa uvažuje rekonštrukcia budovy po bývalej Materskej škole na kultúrno-spoločenské centrum.

Podrobnejšie budú tieto plánované zariadenia rozpracované v pripravovanom územnom pláne obce.

Zariadenia občianskej vybavenosti v obci Palín

Zariadenie	Počet	Zoznam, popis
Obchodné domy, supermarkety	-	
Predajne potravinárskeho tovaru	3	
Predajne zmiešaného tovaru	1	
Predajne nepotravinárskeho charakteru	1	
Strediská služieb	-	
Benzínové čerpace stanice	-	
Predajne motorových vozidiel	-	
Servisy motorových vozidiel	-	
Pošty	1	
Domy smútku	1	
Cintoríny, urnové háje, rozptylové lúčky	1	
Lekáreň	1	
Lekárske pracoviská	3	Praktický lekár pre dospelých, Pediater, Stomatológ

Cieľom obce Palín bude v tejto oblasti sledovať nasledovné ciele :

- v spolupráci s okolitými obcami, celým regiónom, mestom Michalovce a VÚC aktívne podporovať zveľaďovanie objektov občianskej vybavenosti v súlade s potrebami občanov
- zrekonštruovať objekt bývalej materskej školy na kultúrno-spoločenské centrum
- realizovať výstavbu rekreačno-športových areálov vedľa školy a futbalového ihriska
- podporovať rozvoj občianskej vybavenosti na území obce v súlade s predpokladaným rozvojom cestovného ruchu v obci Palín a jej okolí (cyklistické trasy, turistické chodníky, rekreácia pri vodnom toku Laborca)
- vybudovať športovo-rekreačný areál (bazény) na ploche vo východnej časti obce
- odkúpiť a zrekonštruovať rozostavaný objekt pri rímskokatolíckom kostole na administratívno-obslužné centrum.

2.1.5.4 Rozvoj bývania

Na území obce Palín je podľa sčítania obyvateľov, domov a bytov z mája 2001 nachádzalo 257 obytných budov, z toho rodinných domov 254 a dva bytové domy, obývaných bolo 214 domov. V týchto domoch bolo 267 bytov, z toho 223 trvale obývaných. Priemerný počet osôb na jeden byt je väčší ako 3 osoby, na jednu obytnú miestnosť pripadá 0,9 osoby, jeden byt má v priemere 4 obytné miestnosti.

Bytový fond podľa druhu budovy				
	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatné budovy	Spolu
Budovy – počet	254	2	1	257
z toho : obývané budovy	212	2	-	214
neobývané budovy	42	-	1	43
Bytové jednotky – počet	255	12	-	267
z toho : obývané byty	212	11	-	223
neobývané byty	43	1	-	44
Priemerná plocha bytu	-	-	-	72,00
Priemerný počet miestností na 1 byt	-	-	-	4,00
Priemerný počet osôb na 1 byt	-	-	-	3,70

Výstavba rodinných domov v obci Palín zaznamenala zvýšený rozvoj začiatkom päťdesiatich rokov. Najväčší prírastok bol zaznamenaný v rokoch 1946-1970. V nasledujúcich rokoch sa výstavba zmiernila. Obdobie rokov 1981-1990 opäť zaznamenalo zvýšenú stavebnú činnosť v obci, ktorá v nasledujúcich rokoch zmiernila.

Výhľadový rozvoj bývania s podrobnejším popisom vytypovaných stavebných lokalít v katastrálnom území obce Palín podrobne zohľadní pripravovaný Územný plán obce.

Cieľom obce Palín bude v rámci rozvoja bývania sledovať nasledovné ciele :

- podporovať rekonštrukciu a modernizáciu existujúcich domov a ostatných budov na území obce s dôrazom na čo najhospodárnejšie nakladanie s energiami a všade kde je to možné využívať obnoviteľné zdroje energií
- podporovať úpravu a rekonštrukciu bezprostredného okolia rodinných domov a ostatných budov na území obce s dôrazom na zvyšovanie kvality života a bezpečnosti obyvateľov
- podporovať výstavbu nových rodinných domov a budov v katastrálnom území obce a zvlášť vo vytypovaných stavebných lokalitách.

2.1.5.5 Sociálne služby

Rozvoj sociálnych služieb v obci Palín je podmienený blízkosťou mesta Michalovce, veľkosťou obce, počtom jej obyvateľov a ich aktuálnymi potrebami.

V minulosti a ani v súčasnosti sa v obci nevyvíjali aktivity sociálnych služieb. Obyvatelia obce využívali bohaté možnosti blízkeho mesta Michalovce. So zvýšeným rastom počtu obyvateľov v obci možno predpokladať aj zvýšený záujem o poskytovanie rôznych foriem sociálnych služieb na území obce Palín.

Obec bude v budúcnosti podporovať rozvoj rôznych služieb sociálnej starostlivosti v závislosti od aktuálnych potrieb a požiadaviek obyvateľov obce. V záujme potrieb obyvateľov bude podporovať aj pôsobenie rôznych nezávislých subjektov poskytujúcich sociálne služby obyvateľom obce.

Sociálne aktivity v obci sa budú zameriavať prednostne na nasledovné cieľové skupiny občanov :

- starší občania a zdravotne postihnutí občania obce Palín
- mladé rodiny, mládež a deti
- sociálne slabé rodiny, disfunkčné rodiny a neprispôsobiví občania

Obec Palín bude v rámci podpory rozvoja sociálnych služieb na území obce sledovať nasledovné ciele :

- v závislosti od potrieb obyvateľov podporovať rekonštrukciu a modernizáciu nevyužívaných budov na zariadenia sociálnej starostlivosti na území obce s dôrazom na čo najhospodárnejšie nakladanie s energiami a všade kde je to možné využívať obnoviteľné zdroje energií
- podporovať pôsobenie rôznych subjektov poskytujúcich sociálnu pomoc na území obce
- spolupracovať s mestom Michalovce a celým regiónom pri rozvíjaní rôznych foriem sociálnej starostlivosti pre občanov obce a regiónu

2.1.5.6 Zdravotníctvo

Na území obce Palín sa nachádzajú zariadenia zdravotnej starostlivosti. V obci je Zdravotné stredisko – je tu pracovisko praktického lekára, detského a zubného lekára. Pracujú tu 3 lekári s potrebným zdravotníckym personálom. Je tu tiež lekárka, neďaleko zdravotného strediska.

Obec Palín bude v rámci podpory zdravia obyvateľov obce sledovať nasledovné ciele :

- podporovať aktívnu spoluprácu s metom Michalovce a regiónom pri všetkých aktivitách vedúcich ku skvalitňovaniu zdravotného povedomia, ku ozdravovaniu životného prostredia a podnecovaniu k zmenám v životnom štýle a následnom zlepšení zdravotného stavu obyvateľov obce a regiónu
- podporovať a rozvíjať preventívnu starostlivosť o zdravie obyvateľov obce s dôrazom na deti, mládež a starších občanov
- v rámci svojich možností podporovať vznik, rozvoj a pôsobenie súkromných poskytovateľov zdravotníckych služieb v obci a jej blízkom okolí

2.1.5.7 Inštitúcie v obci

V obci má sídlo Obecný úrad Palín, ktorý predstavuje verejnú inštitúciu, ktorá zabezpečuje výkon štátnej správy v jeho pôsobnosti.

Budova obecného úradu je pôvodný starší rodinný dom, vo dvore je garáž a dielňa. V obci sa nachádza rozostavaný polyfunkčný objekt, v ktorom je uvažované aj s novými priestormi pre administratívu Obecného úradu Palín.

2.1.5.8 Bezpečnosť

Obec Palín spolupracuje s mestom Michalovce pri zabezpečení bezpečnosti svojich obyvateľov. Aj keď obce vo všeobecnosti nepociťujú problém bezpečnosti ako najdôležitejší problém ktorý treba riešiť, obyvatelia obce Palín sú častými návštevníkmi blízkeho mesta Michalovce (zvlášť mládež), v ktorom je problém boja s vandalizmom a kriminalitou vnímaný občanmi ako jeden z dôležitých.

Obyvatelia obce Palín očakávajú, že obec bude aktívne spolupracovať so štátnou políciou a problém bezpečnosti bude riešiť v prospech všetkých občanov obce. Program bezpečnosti obce by mal byť koordinovaný s programom aktívnej politiky zamestnanosti. Nezamestnanosť a stav biedy je zdrojom kriminality. Je nutná prevencia pred drogovou závislosťou.

Štátna polícia

Policajný zbor SR je ozbrojený bezpečnostný zbor, ktorý plní úlohy vo veciach vnútorného poriadku, bezpečnosti, boja proti zločinnosti vrátane organizovaných foriem a úlohy, ktoré pre Policajný zbor vyplývajú z medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky. Policajný zbor pri plnení svojich úloh spolupracuje :

- s orgánmi verejnej moci
- s ozbrojenými silami
- s ozbrojenými bezpečnostnými zložkami
- s ozbrojenými zbormi
- so Slovenskou informačnou službou
- s právnickými a fyzickými osobami
- s orgánmi územnej samosprávy
- pri určovaní priorít prevencie kriminality
- pri ochrane verejného poriadku
- políciami iných štátov
- medzinárodnými policajnými organizáciami

Obec Palín bude v budúcnosti rámci potrieb a požiadaviek občanov podporovať a aktívne spolupracovať s mestom Michalovce a celým regiónom pri napĺňaní nasledovných cieľov :

- zabezpečenie bezpečnosti a ochrany života, zdravia a majetku obyvateľov a návštevníkov obce Palín
- rozvoj prevencie kriminality zvlášť zameranú na mládež
- pomoc občanom (pomoc a poradenstvo obetiam zločinu)

Obec Palín bude v rámci prevencie podporovať :

- besedy a prednášky s mládežou v obci aj na školách, ktoré navštevujú
- exkurzie v ústavoch Zboru väzenskej výchovy
- spoluúčasť na Dňoch polície
- besedy s občanmi o spôsoboch a možnostiach ochrany

2.1.5.9 Šport a rekreácia

Na území obce Palín sú možnosti na športovanie pre širokú verejnosť obmedzené. V súčasnej dobe môžu obyvatelia využívať plochu futbalového ihriska. Iné zariadenia a plochy pre športovanie verejnosti tu nie sú.

Hry a šantenie detí boli súčasťou života od nepamäti až do dnešných čias. K cieľavedomému "naháňaniu sa" dochádza až existenciou organizovaného športu. V 50. rokoch na lúkach, neskoršie na futbalovom ihrisku, zvädzalo športové záporenia družstvo TJ Palín. Začali sa pravidelne zúčastňovať organizovaných súťaží v rámci okresu. V súčasnej dobe sa na západnom okraji obce nachádza trávnané futbalové ihrisko s malou budovou šatní. Prístup k tomuto športovému zariadeniu je z verejnej komunikácie. Miestny futbalový oddiel hrá I. okresnú súťaž. Vlastné ihrisko má trávnaný povrch, ktorý je nutné v ďalšom období skvalitniť. Dôležité je tiež upraviť okolie futbalového ihriska a nadväzných plôch a zabezpečiť tak dôstojný a kultivovaný prístup, pohyb a pobyt športovcov aj návštevníkov športových akcií.

V budúcnosti obec plánuje vybudovať rekreačno-športový areál vedľa súčasného futbalového ihriska a vedľa areálu základnej školy.

Obec Palín bude v rámci podpory a rozvoja športových aktivít na území obce sledovať nasledovné ciele :

- naďalej podporovať tradičné športové podujatia
- podporovať organizovanie ďalších športových podujatí so zapojením miestnej samosprávy a obyvateľov obce
- spolupracovať s celým regiónom, okolitými obcami pri organizovaní športových podujatí pre deti, mládež i dospelých so zapojením obyvateľov obce
- realizovať výstavbu nového viacfunkčného športovo-rekreačného areálu vedľa terajšieho ihriska základnej školy

2.1.5.10. Kultúra

Kultúrna tradícia v obci Palín má hlboké korene a bohatú tradíciu. Obyvatelia obce sa vždy veľmi živo zaujímali o kultúru. O kultúrny život v obci sa starali dedinskí učitelia, ktorí boli zároveň dedinskými poradcami. Pod ich vedením miestny obyvatelia nacvičovali estrády a divadelné predstavenia. Divadlo hrali starší Palínčania, deti aj mládež. V roku 1919 vznikol v obci ochotnícky krúžok, ktorý nacvičil niekoľko divadelných hier V polovici 30-tych rokov Pavol Valiska založil ďalší divadelný krúžok. Nacvičili hry Osud siroty, Bačova žena, Drotár a ďalšie. Každoročne nacvičili dve divadelné hry na Vianoce a na Veľkú noc. V roku 1949 zriadili v dome u Valisku zriadili obecné kino, ktoré v roku 1975 presťahovali do kultúrneho domu, ktorý bol postavený v 60-tych až 70-tych rokoch. V obci boli istý čas vydávané noviny Palínčan.

V súčasnosti sa celá dedina stretáva každoročne na majálesoch, juniálesoch organizovaných obecným úradom oživeným kultúrnym programom. Kultúrna úroveň obyvateľov z roka na rok rastie a obec Palín bude podporovať aj naďalej podporovať tento trend.

Obec Palín bude naďalej podporovať a rozvíjať kultúru a kultúrne akcie v obci a bude sledovať nasledovné ciele :

- naďalej podporovať tradičné kultúrne akcie obyvateľov obce
- v spolupráci s okolitými obcami, regiónom a blízkymi obcami podporovať nové kultúrne akcie pre obyvateľov
- podporovať rozvíjanie kultúrnej spolupráce so susednými regiónmi
- podporovať a zapájať mládež do kultúrneho života obce

2.1.5.11. Historické a kultúrne pamiatky

Dominantami v silulete obce sú veže dvoch kostolov. Kostol reformovanej cirkvi je z roku 1896 na zvyškoch kostola z 18. storočia. Druhý kostol je rímskokatolícky Nanebovstúpenia Pána z roku 2000. aji jeden nie je zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu ako Národná kultúrna pamiatka.

Pamätníky a pamätné tabule na budove Kultúrneho domu k výročiu oslobodenia obce spod fašistickej okupácie v roku 1944 a pamätná tabuľa na rodinnom dome č.149 Ďurovčik – knihovník. Sú tu aj kovové, kamenné a drevené križe - znak kresťanstva na tomto území. Nachádzajú sa na rôznych miestach v obci - pred kostolom, na cintoríne, pred niektorými rodinnými domami.

Medzi najhodnotnejšie pamiatky v katastrálnom území obce patria tie, ktoré nie je vidieť a sú ukryté pod vrstvou zeme. Sú to vzácne archeologické náleziská z rôznych časových a historických období. Na území obce zatiaľ nebol prevedený žiaden archeologický prieskum.

2.1.6. Technická infraštruktúra

Podrobnejšie informácie o kapacitách jednotlivých inžinierskych sietí technickej infraštruktúry, napojenosti obyvateľstva na jednotlivé siete, o napojených územiach, o stave zariadení, zdrojoch a vývojových trendoch v jednotlivých oblastiach technickej infraštruktúry budú podrobne rozpracované v textovej časti pripravovaného územného plánu obce Palín a následne budú môcť byť zahrnuté do programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

Nasledujúci text je spracovaný stručne formou základných (dostupných) informácií.

2.1.6.1. Zásobovanie pitnou vodou

Obyvatelia obce Palín majú pitnú vodu v súčasnej dobe zabezpečenú z vlastných studní. Kvalita vody je priebežne kontrolovaná a podľa potreby chemicky upravovaná. Spodné vody na území obce Palín sa nachádzajú v hĺbke približne 4 až 12 m. Hĺbka a výdatnosť vodných zdrojov je vzhľadom na charakter terénu a zloženie pôdnych vrstiev závislá od polohy vodného zdroja. V čase sucha hladina podzemnej vody klesá a niektoré studne sú bez vody. S hĺbkou vodného zdroja stúpa aj kvalita vody.

Obec Palín je súčasťou skupinového vodovodu, na ktorý sú napojené obce Čečehov, Jastrabie, Iňačovce, Zemplínska Široká, Senné, Stretava, Stretavka. Nachádza sa v nadmorskej výške 103 až 105 m n.m. výškový systém-Balt po vyrovnaní. Konfigurácia terénu je rovinatá s miernym spádom južným smerom. Vodovod je riešený v záujmovom území napojením na jestvujúcu úpravňu vody Lastomír a akumuláciou vody vo VDJ Zemplínska Široká 700 m³. Z vodojemu prírodné potrubie „B“ vedené východným smerom rieši prívod vody k obci Iňačovce a severným smerom k obci Jastrabie. Z vodojemu prírodné potrubie „C“ vedené južným smerom rieši prívod vody k obci Palín, východným smerom k obci Senné. Potrubím „D“ z Palína južným smerom je riešený prívod vody k obci Stretava, Stretavka.

Trasy rozvážacích potrubí sú prednostne navrhnuté v zelených plochách, okrajoch miestnych komunikácií a v chodníkoch tak, aby boli dostupné mechanizácii pri realizácii prípadných opráv, nových odbočiek, prípojok atd. Vodovodné rady sú situačne riešené v súbehu s existujúcim rozvodom plynu a kanalizácie v krajniciach miestnych komunikácií resp. zasahujú aj do cestného telesa komunikácií v stesnených častiach intravilánu obce, za dodržania súbehových vzdialeností v zmysle STN. Pri križovaní a pri súbehu vodovodnej siete s inžinierskymi sieťami musia byť dodržané bezpečnostné a dovolené vzdialenosti v zmysle STN 736005. Na trase v obci sú navrhované hydranty podzemné DN 90 s odstupom cca 100 m.

Spotreba vody

Vzhľadom na pokračujúci všeobecný trend poklesu spotreby vody a odberu vody zo strany odberateľov sa postupne znižuje aj výroba a dodávka vody. K poklesu dochádza z dôvodu úsporných opatrení. Ekonomická situácia donútila mnohých užívateľov prehodnotiť prístup k spotrebe vody a začali ju racionálne využívať.

2.1.6.2. Kanalizácia a ČOV

Obec Palín nemá vybudovanú kanalizačnú sieť ani ČOV. Splašky z nehnuteľností sú odvádzané do žump a suchých záchodov, ktoré vo väčšine prípadov nie sú dokonale izolované, takže do-

chádza k znečisťovaniu podzemných vôd a tým aj k zhoršovaniu životného prostredia. Nové nehnuteľnosti majú žumpy, ktorých obsah sa vyváža. Povrchové vody odtekajú voľne po teréne, z ciest cez jarky a čiastočné kanály do miestneho toku. Bývalý Hospodársky dvor má vybudovanú vnútroareálovú kanalizáciu s odkanalizovaním do vlastných žump. Verejné budovy sú odkanalizované do septikov. Podľa posledného sčítania ľudí, domov a bytov z roku 2001 je 181 domov napojených na septik alebo žumpu.

Je vypracovaná projektová dokumentácia pre územné konanie a zámer Pitná voda a odkanalizovanie JV Zemplína, a to časť - Projekt ČOV Stretavka a kanalizácia, ktorého súčasťou je aj obec Palín. Uvedený projekt podrobne popisuje rozsah stavby, jeho zdôvodnenie, vplyv na životné prostredie. Uvažuje sa so spoločným kanalizačným systémom pre obce Čečehov, Jastrabie pri Michalovciach, Iňačovce, Zemplínska Široká, Senné, Palín, Stretavka, Stretava. Predpoklad je v obci Palín kompletne vybudovať splaškovú kanalizačnú sieť gravitačnou kanalizáciou v kombinácii s prečerpávaním, ktorá by zabezpečila odvedenie splaškových vôd do spoločnej ČOV Pavlovce nad Uhom. Trasovanie novonavrhovanej kanalizácie bude v krajinách ulíc, resp. v ich polovici. Pri štátnej ceste bude kanalizačné potrubie uložené mimo cestného telesa. Vo väčšej časti povedie v súbehu s vodovodným potrubím v osovej vzdialenosti 80 cm od vodovodu smerom do vozovky.

Odvedenie dažďových vôd je v obci riešené povrchovými odvodňovacími priekopami. Je tu sústava dažďových rigolov, ktoré treba sústavne prečisťovať a udržiavať ich v prietochom stave. Dažďové vody musia byť mechanicky predčistené so súčasným zachytávaním ropných látok lapačmi.

2.1.6.3. Plyn

Obec Palín je plynofikovaná a prevažnú časť odberateľov tvorí MO - obyvateľstvo. Obec je zásobovaná zemným plynom cez VTL prípojku DN 100, PN 4 a RS 1200/2/1-440 z jestvujúceho VTL plynovodu DN 150. Miestna sieť Palín je vytvorená kombináciou STL a NTL plynovodov. Uvedený stav bude vyhovujúci i pre návrhové obdobie, z ktorého sa bude odvíjať i plynifikácia pre navrhované objekty RD, OV a podnikateľské subjekty v obci.

Podľa posledného sčítania ľudí, domov a bytov z roku 2001 je 210 domov napojených na rozvod plynu.

Obec Palín a celá SR má zabezpečené dodávky zemného plynu cez spoločnosť SPP a.s., ktorá zabezpečuje nákup, distribúciu, prepravu a predaj zemného plynu v SROV. Slovenský prepravný systém medzinárodnej prepravy zemného plynu je prepojený s hlavnými európskymi dopravnými systémami a poskytuje spoľahlivú službu významným plynárenským spoločnostiam. SPP a.s. takmer celú spotrebu plynu dováža zo zahraničia.

2.1.6.4. Elektrická sieť

Elektrická sieť v obci je od roku 1957. Dodávka elektrickej energie pre riešenú obec je zabezpečovaná z kmeňového 22 kV vzdušného vedenia, číslo linky V 228 a VN vedenia č 560 (prevažne 3 x 50 mm² AIFe 6) cez samostatné VN prípojky 3 x 50 (35) mm² AIFe 6 odbočením z kmeňového vedenia. VN linky sú napájané z ES 110/22 kV Michalovce s inštalovanými transformátormi o výkone 2 x 40 MVA a 1 x 25 MVA. VN prípojky sú vo vyhovujúcom technickom stave. Na uvedenú linku je pripojených 3 ks 22/0,4 kV transformovni, zásobujúce súčasnú bytovú a občiansku zástavbu. Transformačné stanice umiestnené v PD Palín sú zásobované z ES 110/22 kV ŽSR Vojany, s inštalovanými transformátormi 2 x 10 MVA. Dodávka elektrickej energie pre jednotlivých odberateľov v obci je vykonávaná verejným NN vzdušným rozvodom (po rekonštrukcii) na betónových a v menšej miere aj drevených stožiaroch v blízkosti verejných komunikácií. Vedenie tvorí zokruhovanú sieť s výbežkami pre vzdialenejšie lokality obce. Sieť pri súčasnom odbere pracuje spoľahlivo a dodáva potrebný príkon bez väčších úbytkov napätia. Ojedinelé nevyhovujúce domové prípojky realizované neizolovaným vodičom odporúčame vymeniť za závesný kábel s prislúchajúcim istením. Najväčším odberateľom je obyvateľstvo, využívajúce energiu pre svetlo a domáce spotrebiče. Sieť pri súčasnom odbere pracuje spoľahlivo a dodáva potrebný príkon bez väčších úbytkov napätia. VN prípojky sú vo vyhovujúcom technickom stave. NN rozvody v obci sú po rekonštrukcii. Bude potrebné vymeniť ojedinelé nevyhovujúce domové prípojky realizované neizolovaným vodičom za prípojky závesným káblom s prislúchajúcim istením. Niektoré TS sú demontované (Mlyn), resp. poškodené krádežami (TS₄ pri PD). Verejné osvetlenie tvoria výbojkové svietidlá upevnené na výložníkoch a stĺpoch sekundárnej siete. Rozvod medzi svietidlami je vodičom AIFe 6 – 25 mm², ako fáza verejného osvetlenia sekundárnej siete NN. Ovládanie verejného osvetlenia je spínacími hodinami zo skríň verejného osvetlenia. Pre novonavrhovajúcu výstavbu bude pravdepodobne potrebné vykonať výstavbu zahusťovacej trafostanice.

Obec Palín je zásobovaná elektrickou energiou, ktorú zabezpečujú Východoslovenské energetické závody Košice, ktoré pôsobia na domácom trhu ako dominantný distribútor elektrickej energie.

Tepelné hospodárstvo

Podľa výsledkov posledného sčítania ľudí, domov a bytov z roku 2001 využívajú byty v obci Palín v prevážnej miere ústredné vykurovanie na plyn.

V obci je odber a dodávka tepla len z lokálnych tepelných zariadení na báze spaľovania plyných palív a v malej miere elektrickou energiou. Rodinné domy sú zásobované pre vykurovanie a prípravu TÚV väčšinou z vlastných zdrojov tepla a to formou malých kotlov, príp. etážové vykurovanie na báze zemného plynu, TÚV prietokovými ohrievačmi. Prevažná časť OV je zásobovaná pre vykurovanie a prípravu TÚV väčšinou z domových a blokových kotolní na báze zemného plynu. Menšia časť objektov OV ako zdroj tepla využíva elektrické akumulčné pece a na prípravu TÚV el. prietokové ohrievače.

2.1.6.5. Telekomunikácie

Obyvatelia obce Palín môžu využívať služby rôznych telekomunikačných spoločností. Územie je pokryté ako pevnými tak aj mobilnými operátormi pôsobiacimi na Slovenskom telekomunikačnom trhu. Hlasové služby poskytuje jeden fixný operátor a dvaja mobilní operátori. Celé územie je pokryté sieťou mobilných operátorov Orange a T - com. V území sa nachádza vykrývač jedného z uvedených mobilných operátorov.

Služby na prenos dát poskytujú viaceré spoločnosti. Väčší rozvoj a záujem poskytovateľov v tomto segmente je možné očakávať po liberalizácii trhu telekomunikačných služieb.

Palín je súčasťou Regionálneho technického centra Východ. telefónni účastníci sú pripojení telefónnu ústredňu Palín, ktorá svojou kapacitou a technologickými možnosťami zabezpečí súčasné aj výhľadové požiadavky na jednotlivé služby pre obec Palín. Spôsob pripojenia telefónnych účastníkov zatiaľ správca neplánuje zmeniť. Miestne rozvody sú riešené kombinovane t.j. úložnými i vzdušnými vedeniami do všetkých ulíc obce. Domové prípojky sú realizované obdobne vzdušným, resp. káblovým vedením. Postupnú kabelizáciu a novorealizované siete treba realizovať úložnými káblami s vazelínovou zábranou proti vlhkosti typu TCEPKPFLE. Trasy sa navrhujú s ohľadom na ostatné inžinierske siete v zmysle platnej priestorovej normy. Bytové stanice dimenzovať na navrhnutú telefonizáciu, t.j. 1-1,5 párov na byt - 2 páry zariadenia občianskej vybavenosti a pri nebytových stanicach podľa požiadaviek zákazníkov 2 násobok dopytu v čase prípravy výstavby telefónnej siete.

2.1.6.6. Rozhlas a televízia

Obec Palín má zabezpečený príjem televízneho signálu verejnoprávnej televízie a komerčných televíznych staníc, rovnako aj rozhlasového signálu. Celé územie obce je tiež pokryté signálom satelitného vysielania a obyvatelia môžu využívať služby rôznych spoločností. Bežný občan tak môže mať prístup k rôznym televíznym a rozhlasovým stanicam.

Miestny rozhlas v obci je prevedený vzdušne na konzolách. Stožiare sú oceľové, do výšky 7.5 m nad zemou. Reprodukory prevažne 6 a 12 W sú rozmiestnené tak, aby nevznikali zázneje. Vedenie je na oboch koncoch chránené proti podpätiu bleskoistkami. Z hľadiska funkčnosti bude plne vyhovovať aj v ďalšom období až do času pokiaľ odovzdávanie informácií v obci nebude na báze miestnej výmeny informácií z centra na Obecnom úrade.

Obec Palín bude v rámci rozvoja technickej infraštruktúry sledovať nasledovné ciele :

- dokončiť vodovodnú sieť v obci a podporovať jej ďalší rozvoj v závislosti od potrieb obyvateľov obce
- vyvíjať vlastné aktivity na podporu zabezpečenia vybudovania kanalizačnej siete v obci
- vyvíjať vlastné aktivity a spolupracovať s celým regiónom pri osвете a vzdelávaní obyvateľov obce o hospodárnom nakladaní s energiami za účelom šetrenia všetkých druhov energií
- podporovať komplexné zateplovanie domov a budov v obci
- podporovať všetky formy využívania obnoviteľných zdrojov energií všade tam kde to bude možné
- podporovať ďalší rozvoj telekomunikačnej, rozhlasovej a televíznej siete s dôrazom na zvyšovanie kvality a prístupu pre všetkých obyvateľov

2.1.6.7. Internet

Obec Palín prevádzkuje vlastnú oficiálnu WEB stránku.

Pripojenie na internet v obci Palín je možné prostredníctvom telekomunikačných operátorov pevných aj mobilných sietí poskytujúcich svoje služby na území obce. Napojenie občanov obce a sa-

mosprávy na internet je potrebné čo najskôr rozvíjať v súlade s cieľmi rozvíjania „Politiky informatizácie spoločnosti“. Je to vládou SR schválený dokument, ktorý stanovuje prioritné oblasti informatizácie SR.

Obec Palín bude v rámci rozvoja informačných technológií sledovať nasledovné ciele :

- podporovať vybudovanie verejného internetového centra pre obyvateľov a návštevníkov obce
- podporovať a rozvíjať informatizáciu samosprávy
- podporovať skvalitňovanie a stálu aktualizáciu obecnej WEB stránky
- v rámci svojich možností spolupracovať s mestom Michalovce a celým regiónom pri aktivitách podporujúcich rozvoj informačnej spoločnosti

2.2. Analýza realizovaných opatrení

Predmetom analýzy na úrovni obce sú reálne skúsenosti pri implementovaní programov na podporu rozvoja obce. Zameriava sa hlavne na vyhodnotenie existujúcej stratégie (jej relevantnosť, jej doplnenie popr. Úprava), efektívnosť a účinnosť realizovanej podpory, vyhodnotenie kritických faktorov ovplyvňujúcich efektívnosť a účinnosť pri implementácii programu a identifikácie opatrení na zvýšenie efektívnosti jeho realizácie s dôrazom na monitorovanie a hodnotenie.

Rozvojová stratégia obce Palín bola tvorená priebežne podľa aktuálnych potrieb obyvateľov a možností obce. Ucelená stratégia na dlhšie obdobie je realizovaná v roku 1996 v ÚPN-SU Palín, v súčasnej dobe je neaktuálna a je nutné túto prehodnotiť. Skúsenosti s vyhodnotením stratégie budú v neskoršom období, keď budú k dispozícii hodnotiace a monitorovacie správy plnenia a realizácie PHaSR obce. Program obce bude možné v budúcnosti aktualizovať a priebežne dopĺňať po zohľadnení potrieb obyvateľov, ujasnení ďalších spôsobov financovania a nových možností financovania z národných fondov a fondov EÚ.

Obec v minulosti realizovala niekoľko investičných projektov, ktoré potvrdzujú jej dostatočné skúsenosti s realizáciou investičných projektov, čo dokazuje nasledujúca tabuľka.

Prehľad stavebných prác za posledných 5 – 10 rokov

Rok	Aktivita
1996	Výstavba domu smútku
1997	
1998	
1999	
2000	Výstavba kostola
2001	
2002	
2003	
2004	
2005	
2006	Výstavba vodovodnej siete

Obec Palín má skúsenosti s realizáciou projektov podporovaných z predvstupových fondov EÚ (Phare Sapard). Administratívne kapacity obec zabezpečuje čiastočne využitím vlastných zdrojov a spolupracou s externými poradcami a konzultantmi. V budúcnosti obec predpokladá naďalej rozvíjať spoluprácu s externými poradenskými organizáciami pri príprave, realizácii, monitoringu a hodnotení jednotlivých realizovaných projektov a celého Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Palín.

2.3. Analýzy SWOT

2.3.1. Prírodné zdroje

SWOT ANALÝZA PRÍRODNÉ ZDROJE OBCE PALÍN	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none">- vhodná klíma pre život ľudí- dobrá dostupnosť územia- vidiecky charakter osídlenia- ľudský potenciál- pozitívny prístup samosprávy- vysoké zastúpenie zelene- pozitívny trend vo vývoji kvality ovzdušia- pomerne kvalitné životné prostredie- pripravený projekt na separovanie odpadov- nízke riziko povodňových záplav	<ul style="list-style-type: none">- znížená kvalita spodných vôd- zanedbaný stav verejnej zelene- slabo rozvinuté separovanie odpadov- nedostatočná motivácia občanov triediť odpad- nedoriešené vlastnícke vzťahy k pozemkom- blízkosť veľkého mesta a priemyselných podnikov- nízke zastúpenie lesov- nízka účinnosť odvodňovacích rigolov- nedokončený vodovod- nevybudovaná kanalizácia- zaťaženie hlukom z cestnej dopravy- prašnosť z cestnej dopravy
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none">- ochrana a racionálne využívanie prírodných zdrojov- pozitívny prístup obyvateľstva k zachovaniu prírodného dedičstva pre nasledujúce generácie- dobrá angažovanosť obyvateľov- plochy lemujúce komunikácie- propagácia ochrany životného prostredia- výrazné obmedzenie používania látok poškodzujúcich ozónovú vrstvu- existencia legislatívneho zabezpečenia nakladania s odpadmi v súlade s predpismi Európskej únie- integrovaná koncepcia v hospodárení s odpadmi SR (minimalizácia vzniku odpadov, maximálne Využívanie odpadov, zhodnocovanie a správne Zneškodňovanie spôsobom neohrozujúcim zdravie ľudí a životné prostredie)- realizácia separovaného zberu so zavedením ekonomických nástrojov, ktoré budú motivovať obyvateľov, aby mali záujem separovať odpad- plánovania vybudovania turistických a cyklistických trás- rozvoj environmentálnej výchovy na školách a školských zariadeniach- politika Európskej únie smerujúca k trvalo udržateľnému rozvoju- možnosť využívať štrukturálne fondy EÚ- ZMOS región Zemplín- Mikroregión Čierna voda - UH	<ul style="list-style-type: none">- hydroklimatické zmeny- zanedbanie environmentálnej výchovy- časová a finančná náročnosť- nekontrolované pôdne hospodárstvo- nekontrolované vypúšťanie septikov (žúmp)- nedokončenie vodovodu- nevybudovanie kanalizácie- nekontrolovaný nárast divokých skládok- nízka účinnosť odvodňovacích rigolov- nedokončený vodovod

2.3.2. Ľudské zdroje a vzdelávanie

SWOT ANALÝZA ĽUDSKÉ A SPOLOČENSKÉ ZDROJE OBCE PALÍN

Silné stránky

- pretrvávajúci nárast počtu obyvateľov
- vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku
- kvalitná vzdelanostná úroveň
- poloha obce neďaleko Michaloviec
- ľahká dostupnosť a možnosť využívať sieť rozmanitých služieb v meste Michalovce
- veľký záujem obyvateľov o rozvoj obce
- širšia ponuka pracovných miest v meste Michalovce
- široká ponuka a dostupnosť rekvalifikačných kurzov pre nezamestnaných

Slabé stránky

- nízky počet novonarodených detí
- nutnosť dochádzania za žiakov do stredných škôl
- nutnosť dochádzania za prácou
- nedostatok financií
- chýba centrum voľného času pre deti a mládež
- pomerne vysoká nezamestnanosť v porovnaní s inými regiónmi
- málo pracovných príležitostí

Príležitosti

- atraktivita vidieckeho bývania v obci zvyšujúca počet obyvateľov
- záujem a podpora zo strany samosprávy
- blízkosť mesta Michalovce so širokou rozmanitosťou škôl a školských zariadení
- blízkosť rozmanitej siete stredného školstva
- blízkosť centier mimoškolskej činnosti
- celoštátna koncepcia informatizácie škôl v SR
- možnosť využívať štrukturálne fondy EÚ
- región Zemplín
- rozvoj priemyselného parku v Michalovciach

Ohrozenia

- pokles demografického vývoja
- pokles počtu detí do 15 rokov
- starnutie obyvateľstva
- nedostatočné finančné kompenzácie presunu kompetencií štátu na samosprávu
- postupný zánik pracovných príležitostí pre obyvateľov s nižším vzdelaním
- deti a mládež vystavené väčšiemu riziku propagácia ovplyvnenia sociálno-patologickými javmi typickými pre veľké mestá

2.3.3. Materiálno-fyzické zdroje

SWOT ANALÝZA MATERIÁLNE A FYZICKÉ ZDROJE OBCE PALÍN

Silné stránky

- poloha obce v blízkosti veľkého mesta, ktoré je významným regionálnym dopravným uzlom a križovatkou obchodných ciest
- relatívna blízkosť Košického medzinárodného letiska
- relatívne vysoká atraktívnosť bývania v obci
- pozitívny prístup samosprávy
- obec je plne plynofikovaná
- vodovodná sieť je vo výstavbe
- kanalizácia je v prípravných fázach
- dostatočná energetická sieť
- dostupnosť telekomunikačných služieb
- bohatá tradícia a hlboké korene kultúrnych podujatí v obci
- vysoké kultúrne povedomie obyvateľstva
- vypracovaná štúdia kultúrno-spoločenského v budove „starej MŠ“
- ľahká dostupnosť základnej zdravotnej starostlivosti v obci
- relatívne ľahká dostupnosť rôznorodých zdravotníckych zariadení v Michalovciach
- relatívne ľahká dostupnosť rôznorodých športových zariadení v Michalovciach
- spolupráca s PZ
- priaznivá bezpečnostná situácia v obci

Slabé stránky

- nevhodné trasovanie cesty II/555
- zlý stav miestnych komunikácií v obci
- nedokončená vodovodná sieť
- nevybudovaná kanalizácia v obci
- nízka vybavenosť niektorými druhmi OV
- nevysporiadané vlastnícke vzťahy k budovám i pozemkom
- potreba aktualizovať územnoplánovacia dokumentáciu obce
- finančne veľmi náročná výstavba a rekonštrukcie technickej infraštruktúry a komunikácií
- nedostatok parkovacích miest
- chýbajúce a nedostatočne chránené detské ihriská
- nedostatok financií na kultúru a šport v obci
- absencia dobrovoľných strážcov poriadku v obci
- obmedzené finančné zdroje

Príležitosti

- možnosť využívať štrukturálne fondy EÚ na rozvoj obce
- vybudovanie diaľnic spájajúcich západ - a východ SR
- vybudovanie obchvatu obce
- záujem obyvateľov obce o kultúru
- možnosť spolufinancovania kultúrnych aktivít z podnikateľských kruhov
- rozšírenie kultúrnej spolupráce v rámci regiónu Zemplína s mestom Michalovce
- prenos kompetencií v oblasti kultúry na samosprávu
- výstavba športovo-rekreačného areálu vedľa futbalového areálu a základnej školy
- zjednotenie systému cestnej dopravy
- začlenenie turistických a cyklistických chodníkov a trás do rozvojového programu obce
- dokončenie výstavby technickej infraštruktúry v obci
- spracovanie územno-plánovacej dokumentácie obce (ÚPN-O zmeny a doplnky)

Ohrozenia

- nízky záujem investorov o východné Slovensko
 - slabá výkonnosť slovenskej ekonomiky
 - stagnujúca výstavba diaľnic v KSK a SR
 - neriešenie zlého trasovania cesty II/555
 - nedostatočná finančná podpora štátu pri presune kompetencií na samosprávu
 - rastúce ceny služieb bez adekvátneho zvyšovania kvality
 - nárast individuálnej automobilovej dopravy
 - neustále zvyšovanie cien
 - zlý neuspokojivý vzťah medzi životným štýlom obyvateľstva a športovaním
 - ďalší nárast nezamestnanosti
 - nízke a stagnujúce príjmy obyvateľov
 - nedôvera občanov voči policajtom
-

2.3.4. Ekonomické zdroje

SWOT ANALÝZA EKONOMICKÉ ZDROJE OBCE PALÍN

Silné stránky

- výhodná poloha obce v blízkosti veľkého mesta regionálneho dopravného uzla, vodnej nádrže
- spracovávanie aktuálnych rozvojových dokumentov
- relatívne ľahká dostupnosť inštitúcií zameraných na podporu malého a stredného podnikania
- dostatok disponibilnej pracovnej sily
- ľahká dostupnosť a rôznorodosť bankového a poisťovacieho sektora v Michalovciach
- ľahká dostupnosť obchodných reťazcov v meste Michalovce
- vhodné podmienky na rozvoj vidieckeho turizmu v obci
- bohatá história obce
- regionálne združenie ZMOS Zemplín
- mikroregión Čierna voda - UH

Slabé stránky

- neoptimálne využívanie prírodného potenciálu
- chýbajúce zariadenia cestovného ruchu
- chýbajúca stratégia podpory malého a stredného podnikania
- nedostatočná ponuka služieb cestovného ruchu
- zanedbávanie prírodných aktivít
- odchod kvalifikovanej pracovnej sily
- nedostatok primeraných pracovných príležitostí
- vysoká miera nezamestnanosti
- nízka úroveň DPH/obyv. v porovnaní s priemerom Európskej únie
- nutnosť dochádzania za službami
- nízke využívanie štátnych podporných programov a predvstupových fondov podnikateľmi
- nedostatočná dopravná a technická infraštruktúra

Príležitosti

- zmena daňového systému SR
- rast priamych zahraničných investícií
- možnosti využívania fondov Európskej únie
- zvyšovanie kúpnej sily obyvateľstva
- vytváranie priaznivejších podmienok pre podnikanie v SR
- využitie prírodného potenciálu pre rozvoj vidieckej turistiky
- vytváranie partnerstiev
- predpoklady pre rozvoj nových odvetví hospodárstva
- rozvoj priemyselného parku v Michalovciach
- dokončenie rozostavanej a realizácia pripravovanej technickej infraštruktúry

Ohrozenia

- nedokončená diaľnica Bratislava - Košice
 - neriešenie politiky štátu v oblasti malého a stredného podnikania
 - nízka miera priamych zahraničných investícií
 - nárast odlevu kvalifikovanej pracovnej sily
 - nárast konkurencie vplyvom vstupu SR do EÚ
 - klesajúca ekonomická aktivita
 - pokles výroby v USS Košice
 - pretrvávajúci nezájem investorov o Východné Slovensko
 - slabá propagácia východu Slovenska
 - nedostatočné stimuly pre budúcich investorov zo strany vlády Slovenskej republiky
 - nedostatočná informovanosť o možnostiach čerpania fondov Európskej únie
-

2.1.4. Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja

Určenie hlavných disparít a hlavných faktorov rozvoja vychádza z analýz SWOT. Účelom tejto analýzy je spresnenie a výber kľúčových oblastí, kam by mala smerovať podpora s maximálnym využitím faktorov rozvoja. Tým sa zabezpečí čo najvyššia adresnosť tohoto rozvojového dokumentu.

Pre určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja platí :

Silné stránky + príležitosti = faktory rozvoja
Slabé stránky + ohrozenia = disparity

Kľúčové disparity :

- nedostatočná enviromentálna infraštruktúra a enviromentálne povedomie obyvateľstva
- nízka kvalita dopravnej infraštruktúry
- zlý technický stav lokálnej infraštruktúry
- nespracovaná aktualizácie územnoplánovacej dokumentácie
- nedostatočná občianska vybavenosť a zlý technický stav existujúcej občianskej vybavenosti v obci
- nedostatočná legislatívna podpora štátu pri presune kompetencií
- pomerne vysoká nezamestnanosť v porovnaní s inými regiónmi a zvyšujúca sa migrácia kvalifikovanej pracovnej sily
- veľmi ohrozené pracovné príležitosti a nízke podnikateľské povedomie obyvateľstva
- nedostatočná rozvinutosť a nízka kvalita služieb cestovného ruchu
- nedostatočná kvalita a deficit služieb v priemysle a obchode
- chýbajúce stimuly pre rozvoj podnikania

Hlavné faktory rozvoja :

- vysoko hodnotný územný potenciál obce – poloha v blízkosti okresného mesta
- záujem o rozvoj bývania v obci
- hodnotný a bohatý prírodný, historický a kultúrny potenciál obce a jej okolia pre rozvoj cestovného ruchu
- skvalitňovanie základnej technickej infraštruktúry obce (možnosť využívať dotácie z fondov EÚ a národných fondov)
- nízke náklady práce a pomerne kvalifikovaná pracovná sila v obci
- záujem o pozitívny prístup samosprávy a obyvateľstva o regionálny rozvoj, enviromentálny rozvoj a rozvoj ľudských zdrojov v obci
- národne podporovaný rozvoj dopravnej a lokálnej infraštruktúry
- zefektívnenie poľnohospodárskej výroby
- vysoké partnerské povedomie, kvalitné zahraničné vzťahy a efektívna zahraničná spolupráca (región Zemplín)
- skvalitnené strategické plánovanie a príprava aktuálnych strategických rozvojových dokumentov
- vytváranie partnerstiev a regionálna spolupráca

3. Rozvojová stratégia

Hlavným cieľom definovania rozvojovej stratégie je určenie programovej štruktúry pre dané programovacie obdobie. Programovú štruktúru vo všeobecnosti tvoria :

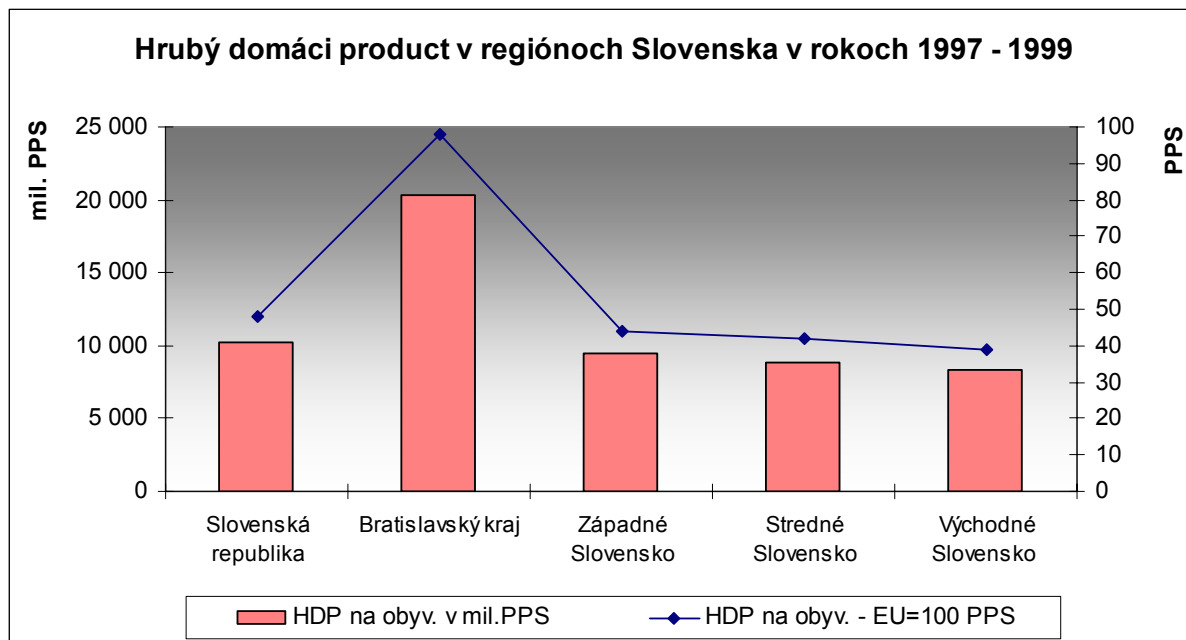
- ciele
- priority
- opatrenia
- aktivity

Pri definovaní stratégie vo všetkých typoch programových dokumentov je dôležité dbať, aby jednotlivé ciele na seba nadväzovali a aby opatrenia a aktivity boli koherentné (neprekryvali sa).

3.1 Ciele a priority

Ciele tvoria hierarchicky usporiadanú štruktúru, na vrchole ktorej sa v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce nachádza globálny cieľ. Hierarchii globálnych cieľov je nadradený strategický cieľ, ktorý reprezentuje cieľový stav celej Slovenskej republiky a je definovaný v jej Národnom rozvojovom pláne (NRP). Každý programový dokument by mal mať zadefinovaný jeden globálny cieľ. Jeho zadefinovanie vychádza z priorit NRP SROV. Špecifické ciele predstavujú charakteristiku cieľového stavu už na detailnejšej úrovni a jasnejším pomenovaním. Jednotlivé priority vymedzujú prioritné oblasti strategického plánovania obce, ktoré nadväzujú na špecifické ciele. Je potrebné, aby priority boli zosúladené s prioritami nadradených programových dokumentov (najmä PHSR samosprávneho kraja).

Základný strategický cieľ NPR : Zabezpečiť pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja taký rast hrubého domáceho produktu (HDP), aby Slovenská republika do roku 2006 dosiahla úroveň prevyšujúcu 50 % HDP na obyvateľa v krajinách EÚ.

Globálny cieľ : Zvýšenie kvality života obyvateľov obce Palín vyváženým a trvalo udržateľným rozvojom obce a jej okolia.

Špecifické ciele a priority :

1. Rozvoj a skvalitňovanie základnej infraštruktúry obce Palín rešpektujúc ochranu a skvalitňovanie prírodných daností a životného prostredia.

- 1.1 Rozvoj enviromentálnej infraštruktúry obce
 - 1.2 Rozvoj dopravnej infraštruktúry obce.
 - 1.3 Rozvoj občianskej infraštruktúry obce.
2. Skvalitňovanie života obyvateľov obce efektívnym rozvojom ľudských zdrojov a ich prispôsobivosti.
- 2.1 Systémové znižovanie nezamestnaných obyvateľov obce Palín rozvojom aktívnej politiky trhu práce.
3. Ekonomický rozvoj obce Palín .
- 3.1 Rozvoj domáceho ekonomického potenciálu obce Palín.
 - 3.2 Rozvoj a využitie potenciálu cestovného ruchu v obci a jej okolí.
4. Rozvoj poľnohospodárstva a vidieckych aktivít.
- 4.1 Efektívne a produktívne poľnohospodárstvo
 - 4.2 Trvalo udržateľný rozvoj vidieka.

Popis špecifických cieľov :

Špecifický cieľ 1.	Rozvoj a skvalitňovanie základnej infraštruktúry obce Palín rešpektujúc ochranu a skvalitnenie prírodných daností a životného prostredia obce.
Zdôvodnenie a popis východiskovej situácie	Na základe analýzy súčasného stavu základnej infraštruktúry v obci Palín sa sa dajú definovať kľúčové nedostatky obce, ktoré majú negatívny vplyv na jej budúci rozvoj. Odstránenie týchto nedostatkov je kľúčovým a východiskovým faktorom pre dosiahnutie vyššej kvality života v obci. Rozvoj a skvalitnenie základnej infraštruktúry obce napomôže naštartovať a rozbehnúť jej budúci ekonomický rozvoj, ktorý prispeje k zvýšeniu kvality života obyvateľov obce.
Zosúladenie so základným strategickým cieľom NRP	Rozvoj a skvalitnenie základnej infraštruktúry obce Palín rešpektujúc ochranu a skvalitnenie prírodných daností a životného prostredia obce Palín prispeje výraznou mierou k ekonomickému rozvoju obce a tým aj k zvýšeniu hrubého domáceho produktu (HDP) na obyvateľa čo podporí jeho rast aj na národnej úrovni a dopomôže k splneniu základného strategického cieľa NRP.
Zosúladenie s cieľmi národných dokumentov	Rozvoj a skvalitňovanie základnej infraštruktúry obce Palín výraznou mierou prispeje k rozvoju obce a k zvýšeniu jej konkurencieschopnosti čo je v súlade s globálnym cieľom operačného programu Základná infraštruktúra (OP ZI), ktorý podporuje vyvážený regionálny rozvoj prostredníctvom zvyšovania konkurencieschopnosti regiónov.
Zosúladenie s cieľmi Košického kraja	Rozvoj a skvalitňovanie základnej infraštruktúry obce Palín rešpektujúc ochranu a skvalitnenie prírodných daností a životného prostredia obce Palín je v súlade a prispeje k naplneniu globálneho cieľa Košického kraja zadaného v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja (PHaSR KSK). Dobudovanie infraštruktúry. Zároveň je v súlade s globálnym cieľom Znižovanie zaťaženia životného prostredia.
Špecifický cieľ 2.	Skvalitňovanie života obyvateľov obce efektívnym rozvojom ľudských zdrojov a ich prispôsobivosti.
Zdôvodnenie a popis východiskovej situácie	Na základe analýzy súčasného stavu nezamestnanosti a zamestnanosti vyplynulo, že obec Palín spadá do oblasti s veľmi nízkym počtom pracovných príležitostí. Miera evidovanej nezamestnanosti v Košickom kraji za rok 2003 predstavovala 22,16 % a v okrese Michalovce 25,02 %.

Zosúladenie so základným strategickým cieľom NRP Ďalší rozvoj ľudských zdrojov a podpora zvyšujúca prispôsobivosť vývoju na trhu práce taktiež veľmi výrazne prispeje k neustálemu zvýšeniu kvality života obyvateľov obce Palín, ktorá sa odzrkadlí pri naplňaní základného strategického cieľa NRP.

Zosúladenie s cieľmi národných dokumentov Rozvoj ľudských zdrojov v obci Palín je v súlade s globálnym cieľom sektorového operačného programu Ľudské zdroje (SOP ĽZ), ktorý sa zameriava na rast zamestnanosti založený na kvalifikovanej a flexibilnej pracovnej sile.

Zosúladenie s cieľmi Košického kraja Rozvoj ľudských zdrojov v obci Palín je v súlade s globálnym cieľom Košického kraja zadefinovaným v programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja (PHaSR KSK) – Významné zvýšenie ekonomickej aktivity malého a stredného podnikania z domácich zdrojov, dôraz na znižovanie nezamestnanosti..

Špecifický cieľ 3. Ekonomický rozvoj obce Palín.

Zdôvodnenie a popis východiskovej situácie Na základe analýzy kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja bolo stanovené, že jedným zo základných faktorov rozvoja je využiť vysoko hodnotný a bohatý územný, prírodný a kultúrny potenciál obce a jej okolia pre rozvoj podnikania a cestovného ruchu. Tento bohatý domáci potenciál sa obec bude snažiť využiť pri rozvíjaní a skvalitňovaní podnikania v rôznych hospodárskych odvetviach s dôrazom na rozvoj podnikania a služieb v oblasti cestovného ruchu – vidiecka turistika.

Zosúladenie so základným strategickým cieľom NRP Rozvoj podnikania, služieb a cestovného ruchu v obci Palín prispeje výraznou mierou k ekonomickému rozvoju obce a tým aj k zvýšeniu hrubého domáceho produktu (HDP) na obyvateľa, čo podporí jeho rast aj na národnej úrovni a dopomôže k splneniu základného strategického cieľa NRP.

Zosúladenie s cieľmi národných dokumentov Rozvoj podnikania, služieb cestovného ruchu v obci Palín prispeje k rozvoju obce a zvýšeniu jej konkurencieschopnosti, čo je v súlade s globálnym cieľom sektorového operačného programu Priemysel a služby (SOP PS), ktorý podporuje rast konkurencieschopnosti priemyslu a služieb.

Zosúladenie s cieľmi Košického kraja Rozvoj podnikania a služieb v obci Palín je v súlade a prispeje naplneniu globálneho cieľa Košického kraja zadefinovaného v programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja (PHaSR KSK) – Významné zvýšenie ekonomickej aktivity malého a stredného podnikania z domácich zdrojov, dôraz na znižovanie nezamestnanosti a špecifických cieľov Zlepšenie podnikateľského prostredia a Rozvoj cestovného ruchu.

Špecifický cieľ 4. Rozvoj poľnohospodárstva a vidieckych aktivít.

Zdôvodnenie a popis východiskovej situácie Na základe analýzy kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja bolo stanovené, že jedným z dôležitých faktorov rozvoja je zvýšiť efektívnosť poľnohospodárskej výroby.

Zosúladenie so základným strategickým cieľom NRP Rozvoj a zvýšenie efektívnosti poľnohospodárskej výroby v obci Palín prispeje výraznou mierou k zvýšeniu produktivity práce a kvality poľnohospodárskych produktov, čím sa zabezpečí väčšia konkurencieschopnosť a adaptácia na európskom trhu na národnej úrovni a dopomôže sa k splneniu jednej z prioritných oblastí NRP.

Zosúladenie s cieľmi národných dokumentov Rozvoj a zvýšenie efektívnosti poľnohospodárskej výroby a hospodárenia v obci Palín prispeje k zvýšeniu výkonnosti poľnohospodárskej výroby a životnej úrovne vidieckeho obyvateľstva, čo je v súlade s globálnym cieľom sektorového operačného programu Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (SOP PRV), ktorý podporuje zvýšenie výkonnosti poľnohospodárstva

a životnej úrovne vidieckeho obyvateľstva pri súčasnej ochrane a zlepšení životného prostredia, starostlivosti o zvieratá a zabezpečení kvality potravín.

Zosúladenie s cieľmi Košického kraja	Rozvoj poľnohospodárskej výroby v obci Palín je v súlade a prispeje naplneniu globálneho cieľa Košického kraja zadaného v programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja (PHaSR KSK) – Rozvoj poľnohospodárstva a vidieka a špecifického cieľa – Rozvoj vidieka a uchovanie jeho tradícií.
--------------------------------------	---

Popis priorít :

Priorita 1.1	Rozvoj enviromentálnej infraštruktúry obce.
Vymedzenie	Pod enviromentálnu infraštruktúru sú zaradné oblasti ochrany a racionálneho využívania vôd, ochrany ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme, rozvoj odpadového hospodárstva, odstraňovanie enviromentálnych záťaží, ochrana a obnova prírodného prostredia.
Zosúladenie s prioritami národných dokumentov	OP ZI Priorita 2. Enviromentálna infraštruktúra.
Zosúladenie s prioritami Košického kraja	1. Zachovanie hodnotného prírodného a krajinného potenciálu 2. Obnova poškodeného životného prostredia 3. Komplexné skvalitnenie a dobudovanie infraštruktúry vodného hospodárstva
Priorita 1.2	Rozvoj dopravnej infraštruktúry obce.
Vymedzenie	Dopravná infraštruktúra zahŕňa oblasti rozvoja a skvalitňovania vonkajšej a vnútornej cestnej dopravnej infraštruktúry skvalitnenia dopravnej prístupnosti a obslužnosti obce Palín.
Zosúladenie s prioritami národných dokumentov	OP ZI Priorita 1. Dopravná infraštruktúra.
Zosúladenie s prioritami Košického kraja	1. Modernizácia a rozvoj dopravnej infraštruktúry. 2. Rozvoj dopravnej obslužnosti kraja a dopravnej prepojenosti obcí v kraji.
Priorita 1.3	Rozvoj občianskej infraštruktúry obce.
Vymedzenie	Občianska infraštruktúra zahŕňa oblasti budovania a rozvoja školskej, Zdravotníckej, kultúrnej, športovej, sociálnej, komunikačnej a informačnej infraštruktúry obce Palín.
Zosúladenie s prioritami národných dokumentov	OP ZI Priorita 3. Lokálna infraštruktúra.
Zosúladenie s prioritami Košického Kraja	1. Podpora modernizácie a reštrukturalizácie zdravotníckych a sociálnych zariadení. 2. Podporovať rozvoj štandardnej školskej sústavy.

Priorita 2.1	Systémové znižovanie nezamestnaných obyvateľov obce Palín rozvojom aktívnej politiky trhu práce.
Vymedzenie	Rozvoj spolupráce zainteresovaných inštitúcií za účelom systematického znižovania nezamestnanosti, rovnosť príležitostí, zamestnanosť znevýhodnených skupín, vzdelávanie a poradenstvo pre nezamestnaných v obci Palín. Skvalitnenie a ďalší rozvoj aktívnych programov pre nezamestnaných s Dôrazom na znevýhodnené skupiny.
Zosúladenie s prioritami národných dokumentov	SOP LZ Priorita 1. Rozvoj aktívnej politiky trhu práce. Priorita 2. Posilnenie sociálnej inklúzie – uzavretia a rovnosti príležitostí na trhu práce. Priorita 3. Zvýšenie kvalifikácie a adaptability zamestnancov a osôb vstupujúcich na trh práce.
Zosúladenie s prioritami Košického Kraja	1.Rozvoj a podpora doplnkového vzdelávania a rekvalifikácie. 2.Prepojenie vzdelávania, vedy, výskumu a vývoja s praxou.
Priorita 3.1	Rozvoj domáceho ekonomického potenciálu obce Palín.
Vymedzenie	Rozvoj podnikania v rôznych hospodárskych odvetviach.
Zosúladenie s prioritami národných dokumentov	SOP PS Priorita 1. Rast konkurencieschopnosti priemyslu a služieb využitím rozvoja domáceho rastového potenciálu.
Zosúladenie s prioritami Košického kraja	1.Podpora propagačných aktivít, vrátane propagácie malých a stredných podnikateľov. 2.Zvýšenie prístupu k finančným zdrojom a k finančným podporným programom .
Priorita 3.2	Rozvoj a využitie potenciálu cestovného ruchu v obci Palín a jej okolí.
Vymedzenie	Podpora podnikateľských aktivít cestovného ruchu, rekonštrukcia, rozvoj a Budovanie infraštruktúry cestovného ruchu, rozvoj propagácie a marketingu cestovného ruchu - vidiecka turistika v obci.
Zosúladenie s prioritami národných dokumentov	SOP PS Priorita 2. Rozvoj cestovného ruchu.
Zosúladenie s prioritami Košického kraja	1.Podpora kapitálového vstupu do ozvojových investícií cestovného ruchu. 2.Podpora tvorby produktov cestovného ruchu, zvyšovanie kvalifikácie pre zlepšenie úrovne cestovného ruchu a zvyšovanie sortimentu a kvality poskytovaných služieb pre návštevníkov regiónu. 3.Podpora súkromných marketingových, odbytových a poradenských aktivít v oblasti cestovného ruchu.
Priorita 4.1	Efektívne a produktívne poľnohospodárstvo
Vymedzenie	Zlepšenie spracovania a predajnosti poľnohospodárskych produktov a zvýšenie efektívnosti poľnohospodárskej produkcie pri dodržaní ochrany životného prostredia a životných podmienok zvierat.
Zosúladenie s prioritami národných dokumentov	SOP PRV Priorita 1. Rozvoj produktívneho poľnohospodárstva.

Zosúladenie s prioritami Košického kraja

1. Reštrukturalizácia poľnohospodárskych a potravinárskych podnikov.
2. Ochrana vidieckej krajiny pre aktívny oddych.

Priorita 4.2

Trvalo udržateľný rozvoj vidieka

Vymedzenie

Rozvoj podnikateľských aktivít (tradičné remeslá, folklór,..) a diverzifikácia poľnohospodárskych aktivít podporujúcich prispôsobovanie a rozvoj vidieckeho charakteru obce s dôrazom na trvalú udržateľnosť, vytváranie nových pracovných miest a rozvoj vidieckeho turizmu.

Zosúladenie s prioritami národných dokumentov

SOP PRV
Priorita 2. Podpora trvalo udržateľného vidieka.

Zosúladenie s prioritami Košického kraja

1. Ochrana vidieckej krajiny pre aktívny oddych.

3.2 Opatrenia a aktivity

Priority a opatrenia :

1. Rozvoj enviromentálnej infraštruktúry obce Palín.

- 1.1 Racionálne využívanie vodných zdrojov.
- 1.2 Ochrana kvality podzemných a povrchových vôd.
- 1.3 Ochrana pred povodňami vytváraním vhodných podmienok a podporou realizácie protipovodňových opatrení.
- 1.4 Obnova a ochrana krajiny, prírody, obecných parkov a zelene.
- 1.5 Rozvoj technickej infraštruktúry.
- 1.6 Zlepšenie hospodárenia s odpadmi.
- 1.7 Enviromentálna výchova, vzdelávanie a propagácia.

2. Rozvoj dopravnej infraštruktúry obce.

- 2.1 Rozvoj a skvalitňovanie nadradenej cestnej siete.
- 2.2 Rozvoj a skvalitňovanie autobusovej dopravy.
- 2.3 Výstavba a rekonštrukcia vnútornej dopravnej infraštruktúry v obci palín.
- 2.4 Podpora znižovania dopravnej nehodovosti v obci Palín a jej okolí.
- 2.5 Skoré zrealizovanie obchvatu obce.

3. Rozvoj občianskej infraštruktúry obce.

- 3.1 Rozvoj a skvalitňovanie bývania a inštitucionálneho vybavenia v obci.
- 3.2 Skvalitňovanie strategického plánovania a regionálny rozvoj obce.
- 3.3 Rozvoj sociálnej infraštruktúry v obci.
- 3.4 Rozvoj zdravotnej infraštruktúry v obci.
- 3.5 Rozvoj kultúrnej a spoločenskej infraštruktúry v obci.
- 3.6 Rozvoj športovej infraštruktúry.
- 3.7 Rozvoj technickej infraštruktúry.
- 3.8 Boj s kriminalitou a vandalizmom a rozvoj prevencie kriminality.

4. Systémové znižovanie nezamestnaných obyvateľov obce Palín rozvojom aktívnej politiky trhu práce.

- 4.1 Rozvoj spolupráce všetkých zainteresovaných inštitúcií za účelom rozvoja aktívnej politiky trhu práce.
- 4.2 Zlepšovanie podmienok zamestnanosti pre rodičov a rodinných príslušníkov detí, starších ľudí

a osôb odkázaných na stálu opateru.

4.3 Podpora zamestnanosti obyvateľov obce zvyšovaním ich kvalifikácie a prispôsobivosti zamestnancov s dôrazom na marginalizované skupiny.

5. Rozvoj domáceho ekonomického potenciálu obce Palín.

5.1 Podpora stabilizácie a rozvoja trhu práce, zamestnanosti a jednotlivých sektorov ekonomiky v obci Palín.

5.2 Posilnenie investičnej atraktivity obce.

5.3 Vytváranie kvalitných podmienok pre rozvoj malého a stredného podnikania.

5.4 Rast konkurencieschopnosti priemyslu a služieb.

5.5 Úspory energie a využívanie obnoviteľných zdrojov.

6. Rozvoj a využitie potenciálu cestovného ruchu v obci a jej okolí.

6.1 Zlepšovanie a rozširovanie infraštruktúry cestovného ruchu a kvality ponúkaných služieb.

6.2 Rozvoj propagácie a marketingu obce Palín.

7. Efektívne a produktívne poľnohospodárstvo

7.1 Efektívny rozvoj rastlinnej a živočíšnej poľnohospodárskej výroby.

7.2 Rozvoj existujúcich a budovanie nových spracovateľských kapacít pre produkty poľnohospodárskej rastlinnej a živočíšnej prvovýroby.

8. Trvalo udržateľný rozvoj vidieka

8.1 Rozvoj a uchovávanie tradičných vidieckych aktivít.

8.2 Diverzifikácia poľnohospodárskych činností.

Po zohľadnení kľúčových potrieb obyvateľov obce a rôznych možností obce (vrátane finančných) boli stanovené nasledovné kľúčové aktivity, ktoré sa bude obec snažiť vo forme projektov v najbližších rokoch, zvlášť do roku 2010, zrealizovať a tak naštartovať rozvoj obce s následným postupným skvalitňovaním života jej obyvateľov. Pri výbere aktivít (projektov) boli zohľadnené súčasné možnosti a podmienky pre podávanie projektov z fondov EÚ, rôznych národných zdrojov a taktiež možnosti súkromných zdrojov pre finančné zabezpečenie jednotlivých projektov.

Kľúčové aktivity do roku 2010 :

- vybudovanie vodovodnej siete
- vybudovanie kanalizačnej siete
- rekonštrukcia chodníkov a ciest
- preložka – obchvat obce
- rekonštrukcia a výstavba verejného osvetlenia
- úplné separovanie komunálneho odpadu
- spracovanie aktualizácie územnoplánovacej dokumentácie
- výstavba športovo-rekreačných areálov (pri škole, pri futbalovom ihrisku)
- rekonštrukcia obecného úradu
- rekonštrukcia starej MŠ na sociálno-spoločenské centrum
- úprava a zušľachtňovanie verejných priestranstiev v obci

Opatrenie 1.1 Racionálne využívanie vodných zdrojov.

Aktivita 1.1.1 Vybudovanie vodovodnej siete

Priblíženie Obec v súčasnosti nemá vybudovanú vodovodnú sieť. Potrebnú technickú projektovú dokumentáciu obec zabezpečila v spolupráci so susednými obcami. Finančné zabezpečenie samotnej realizácie vodovodnej siete je zabezpečené z vlastných zdrojov s využitím dotácií z fondov EÚ a to cez :
Ministerstvo životného prostredia SR – sekcia realizácie environmentálnych programov SREP :
Sektor B. Ochrana a využívanie vôd – Zásobovanie pitnou vodou.
Aktivita B/6 Budovanie verejného vodovodu využívajúceho už existujúce vodárenské kapacity.
Alebo z fondov EÚ cez Vodárenskú spoločnosť a to konkrétne cez :
OP Základná infraštruktúra
Priorita 2. Environmentálna infraštruktúra
Opatrenie 2.1. Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry na ochranu a racionálne využívanie vôd.

Opatrenie 1.2 Ochrana kvality podzemných a povrchových vôd.

Aktivita 1.2.1. Vybudovanie kanalizačnej siete

Priblíženie Obec v súčasnosti nemá vybudovanú kanalizačnú sieť. Potrebnú technickú projektovú dokumentáciu obec zabezpečila v spolupráci so susednými obcami. Finančné zabezpečenie samotnej realizácie kanalizačnej siete bude zabezpečené z vlastných zdrojov s využitím nenávratného finančného príspevku Ministerstva životného prostredia – sekcia environmentálnych programov SREP :
Sektor B. Ochrana a využívanie vôd – Čistenie odpadových vôd.
Aktivita B/4 Čistenie odpadových v ostatných aglomeráciách do 2000 ekvivalentných obyvateľov
alebo z fondov EÚ cez Vodárenskú spoločnosť a to konkrétne cez :
OP Základná infraštruktúra
Priorita 2. Environmentálna infraštruktúra
Opatrenie 2.1. Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry na ochranu a racionálne využívanie vôd.

Opatrenie 2.3 Výstavba a rekonštrukcia vnútornej dopravnej infraštruktúry v obci Palín.

Aktivita 2.3.1. Rekonštrukcia chodníkov a ciest

Priblíženie Po vybudovaní základnej infraštruktúry v obci bude potrebné zrekonštruovať chodníky a cesty. Potrebnú technickú projektovú dokumentáciu obec zabezpečí z vlastných zdrojov. Finančné zabezpečenie bude z vlastných zdrojov s využitím dotácie z fondov EÚ a to konkrétne cez :
OP Základná infraštruktúra :
Priorita 3. Lokálna infraštruktúra
Opatrenie 3.4. Renovácia a rozvoj obcí.

Opatrenie 2.5	Výstavba a rekonštrukcia vnútornej dopravnej infraštruktúry v obci Palín.
Aktivita 2.5.1.	Obchvat obce – preložka cesty II/555
Priblíženie	Pre zabezpečenie zníženia nehodovosti a bezpečnosti cestnej premávky v obci bude potrebné vybudovať preložku cesty II/555. Potrebnú technickú projektovú dokumentáciu obec zabezpečí z vlastných zdrojov a finančných príspevkov KSK s využitím dotácie y fondov EÚ. Finančné zabezpečenie bude z vlastných zdrojov s využitím dotácie z fondov EÚ a to konkrétne cez : OP Základná infraštruktúra : Priorita 3. Lokálna infraštruktúra Opatrenie 3.4. Renovácia a rozvoj obcí.
Opatrenie 1.4	Obnova a ochrana krajiny, prírody, obecných parkov a zelene.
Aktivita 1.4.1	Úprava a zušľachtovanie verejných priestranstiev v obci
Priblíženie	Úprava verejných priestranstiev v obci bude potrebné realizovať po ukončení prác na základnej infraštruktúre. Aktivita môže byť realizovaná spoločne s rekonštrukciou miestnych komunikácií v rámci jedného projektu. Finančné zabezpečenie realizácie bude z vlastných zdrojov s možným využitím nenávratného finančného príspevku z fondov EÚ a to konkrétne cez : OP Základná infraštruktúra : Priorita 3. Lokálna infraštruktúra Opatrenie 3.4. Renovácia a rozvoj obcí, alebo z Fondu sociálneho rozvoja – výzva 02 Rozvoj lokálnej infraštruktúry.
Opatrenie 1.6	Zlepšenie hospodárenia s odpadmi
Aktivita 1.6.1	Separovanie komunálneho odpadu
Priblíženie	Obec bude podporovať separovanie komunálneho odpadu a jeho ďalšie skvalitňovanie. Finančné zabezpečenie bude z vlastných zdrojov s prípadným využitím dotácií z fondov EÚ a to konkrétne cez : OP Základná infraštruktúra : Priorita 2. Enviromentálna infraštruktúra Opatrenie 2.3. Zlepšenie a rozvoj infraštruktúry odpadového hospodárstva.
Opatrenie 2.5	Výstavba a rekonštrukcia vnútornej dopravnej infraštruktúry v obci Palín.
Aktivita 2.5.1	Rekonštrukcia a výstavba verejného osvetlenia
Priblíženie	Verejné osvetlenie v obci si vyžaduje rekonštrukciu poprípade rozšírenie do nových lokalít v závislosti od predpokladaného rozvoja bývania v obci. Rekonštrukcia bude zameraná na hospodárnosť nakladania s energiami, ktorá bude dosiahnutá výmenou súčasných svietidiel za nové úspornejšie svietidlá. Realizácia bude možná v rámci jedného projektu spolu s rekonštrukciou miestnych komunikácií. Finančné zabezpečenie bude z vlastných zdrojov s využitím dotácie z fondov EÚ a to konkrétne cez : OP Základná infraštruktúra : Priorita 3. Lokálna infraštruktúra Opatrenie 3.4. Renovácia a rozvoj obcí.

Opatrenie 4.1	Rozvoj a skvalitňovanie bývania a inštitucionálneho vybavenia v obci.
Aktivita 4.1	Rekonštrukcia rozostaveného objektu pre účely obecného úradu.
Priblíženie	Budova súčasného obecného úradu je starý rodinný dom, ktorý nespĺňa požiadavky na funkciu tohto úradu v súčasnej dobe presunu kompetencií. Časť prác už bola realizovaná, práce boli zastavené a je potrebné ich dokončiť s drobnými úpravami podľa súčasných požiadaviek. Technická projektová dokumentácia zmien bude zabezpečená z vlastných zdrojov. Financovanie samotná rekonštrukcie bude zabezpečené z vlastných zdrojov s využitím možností dotácie z fondov EÚ alebo národných fondov ako napr. Fond sociálneho rozvoja – výzva 02 Rozvoj lokálnej infraštruktúry.
Opatrenie 3.2	Skvalitňovanie strategického plánovania a regionálny rozvoj obce.
Aktivita 3.2.1	Spracovanie územnoplánovacej dokumentácie
Priblíženie	Územnoplánovacia dokumentácia obce je jedným zo základných dokumentov Kvalitného a úspešného strategického plánovania.. Finančné zabezpečenie bude z vlastných zdrojov s využitím spolufinancovania zo štrukturálnych z fondov EÚ a to cez : OP Základná infraštruktúra : Priorita 3. Lokálna infraštruktúra Opatrenie 3.4. Renovácia a rozvoj obcí.
Opatrenie 3.5	Rozvoj kultúrnej a spoločenskej infraštruktúry v obci.
Aktivita 3.5	Rekonštrukcie objektu MŠ na sociálno - kultúrno-spoločenské centrum
Priblíženie	Obec v súčasnej dobe nemá žiadne kultúrno-spoločenské centrum. Objekt bývalej materskej školy by mal po rekonštrukcii plniť úlohu komunitného a kultúrno-spoločenského centra v obci. Technická projektová dokumentácia zmien bola zabezpečená z vlastných zdrojov. Finančné zabezpečenie bude z vlastných zdrojov s prípadným využitím možností dotácií z fondov EÚ alebo národných fondov ako napr. Fond sociálneho rozvoja – výzva 02 Rozvoj lokálnej infraštruktúry.
Opatrenie 3.6	Rozvoj športovej infraštruktúry.
Aktivita 3.6	Výstavba viacúčelového športového areálu.
Priblíženie	Obec Palín v súčasnej dobe disponuje jedným ihriskom využívaným oddielom futbalu, ktorý hrá I. okresnú súťaž. Na športové vyžitie občanov a hlavne pre školskú mládeže chýbajú ihriská a plochy aj na iné športy ako futbal . Výstavba viacúčelových športových plôch vedľa areálu školy a vedľa areálu futbalového ihriska je jednou z priorit rozvoja obce podľa jej obyvateľov. Technická projektová dokumentácie bude zabezpečená z vlastných zdrojov. Samotná výstavba areálov bude zabezpečená z vlastných zdrojov a využitím dotácií z národných fondov a to cez : Ministerstvo školstva SR. Sekcia starostlivosť o šport. Opatrenie 4. Materiálno - technický rozvoj športu (investície) - podprogram 02604.

3.2 Opis rozvojovej stratégie

Rozvojová stratégia obce Palín pozostáva z jedného globálneho cieľa, štyroch špecifických cieľov a ôsmich priorít, ktoré sú zosúladené s nadradenými programovými dokumentami SR. Pre každý programový dokument musí byť definovaný jeden globálny cieľ. Špecifické ciele predstavujú jasnú, výstižnú a hutnú charakteristiku cieľového stavu. Dosiahnutie tohto stavu je zámerom rozvojovej stratégie na detailnejšej úrovni ako je globálny cieľ. Z hľadiska uskutočniteľnosti, monitorovania a hodnotenia bol vybraný menší počet špecifických cieľov a rovnako aj menší počet priorít. Prostredníctvom definovania priorít boli určené hlavné oblasti, ktoré je potrebné podporiť a rozvíjať. Opatrenia predstavujú súhrn aktivít pomáhajúcich realizovať priority. Opatrenia boli vybrané tak, aby sa minimalizovalo ich prekrývanie. Aktivity predstavujú typy činností - projektov, ktoré sa obec Palín bude snažiť v rámci vymedzených opatrení realizovať.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Palín spolu s rozvojovou stratégiou je spracovaný na programovacie obdobie 2007-2013. Súčasná rozvojová stratégia obce zohľadňuje riešenie najdôležitejších problémov obce Palín, ktoré spomaľujú jej regionálny rozvoj, znižujú konkurencieschopnosť obce a zároveň sú dôvodom nízkej kvality života obyvateľov obce. Na definovaní rozvojovej stratégie sa prihliadalo na názory všetkých cieľových skupín obyvateľstva, miestnych podnikateľov, predstaviteľov samosprávy a záujmových združení a organizácií. Komisia pre prípravu PHaSR obce bola starostlivo vybraná z aktívnych obyvateľov obce s pomerným zastúpením podľa veku, pohlavia, ekonomickej aktivity a hlavne záujmu prispieť vlastnou aktivitou a časom k vytvoreniu budúcej rozvojovej stratégie obce Palín. Všetci obyvatelia dostali príležitosť vyjadriť svoj názor v dotazníkovom prieskume, v ktorom dostali príležitosť pre určenie prioritných oblastí rozvoja obce a označenie konkrétnych aktivít, ktoré je potrebné čo najskôr riešiť. Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu je priložené v časti Prílohy a je zapracované do návrhu PHaSR obce Palín.

Rozvojová stratégia obce sa odvíja a nadväzuje na rozvojové stratégie nadradených programových dokumentov SR a Košického samosprávneho kraja. Zohľadňuje trvalú udržateľnosť a taktiež vplyv na životné prostredie obyvateľov obce.

Územnoplánovacia dokumentácia je jedným zo základných dokumentov kvalitného a úspešného strategického plánovania. Obec Palín v prvom rade bude vyvíjať úsilie, aby mala k dispozícii aktuálnu územnoplánovacia dokumentáciu obce, ktorá spolu s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja bude tvoriť základné strategické dokumenty regionálneho rozvoja obce.

Skvalitnenie života obyvateľov obce Palín, budúci všestranný rozvoj obce a rast jej regionálnej konkurencieschopnosti spočíva v prvom rade v dobudovaní a skvalitnení základnej infraštruktúry obce. Pojem základná infraštruktúra približujú jednotlivé priority. Enviromentálna infraštruktúra je zameraná prednostne na ochranu a racionálne využívanie vôd, rozvoj odpadového hospodárstva a obnovy prírodného prostredia obce. Prvoradým je vybudovanie vodovodu a kanalizácie v obci s následnou rekonštrukciou miestnych komunikácií a úpravou verejných priestranstiev. Rozvoj a skvalitnenie technickej infraštruktúry obce, občianskej infraštruktúry, skvalitňovanie triedenia odpadov a rozvojov využívania výhodného územného a kvalitného prírodného potenciálu obce, vidia obyvatelia obce ako najdôležitejšie. Vysoký záujem o rozvoj bývania v obci je ďalším významným rozvojovým faktorom obce Palín. Občianska vybavenosť však značne zaostáva a preto obec v závislosti od požiadaviek obyvateľov dáva dôraz aj na rozvoj športovej, kultúrnej a spoločenskej infraštruktúry. Rozvoj ľudských zdrojov a aktívnej politiky trhu práce, je vzhľadom na nedostatok pracovných príležitostí v celom regióne taktiež nutné riešiť paralelne s rozvojom a skvalitňovaním základnej infraštruktúry obce. Rozvoj podnikateľských aktivít a podnikania, rôznych vidieckych aktivít, skvalitňovanie poľnohospodárstva môže taktiež výrazne prispieť ku skvalitneniu života obyvateľov obce. Osobitnou kapiťou rozvoja obce Palín je rozvoj cestovného ruchu. Poloha územia a atraktivita prírodného, historického a kultúrneho potenciálu obce ju predurčuje ako oblasť vhodnú na rozvoj cestovného ruchu, keďže je tu tiché krásne prostredie je tu teda výrazný potenciál pre takzvaný zdravotný cestovný ruch. Obec sa nachádza neďaleko vodnej plochy Zemplínska šírava, ktorá v letných mesiacoch plní úlohu jedného z výletných miest obyvateľov regiónu a celého Slovenska. Vodný tok Laborca, ktorý svojou vodou napája Zemplínsku šíravu, preteká katastrom obce Palín, poslúži ako prepojenie vodnou trasou a cyklotrasou, čo by mohlo prispieť k rozvoju cestovného ruchu v obci a služieb s ním spojených. Kvalita vybavenia a služieb cestovného ruchu však v súčasnosti značne zaostáva a preto je potrebné čo najskôr naštartovať jeho rozvoj a skvalitňovanie. Záujem obyvateľstva je podstatne veľký, chýbajú však pomocné podporné vzdelávacie, propagačné a marketingové programy.

Základným strategickým cieľom Národného rozvojového plánu (NRP) je zabezpečiť taký rast HDP, SR do roku 2006 presiahla hodnotu 50 % HDP na obyvateľa v krajinách EÚ.

Na dosiahnutie tohto cieľa sa SR bude zameriavať na nasledovné oblasti :

- zvýšenie konkurencieschopnosti priemyslu a služieb
- rozvoj ľudských zdrojov a zlepšenie ich prispôsobivosti
- zvýšenie efektívnosti poľnohospodárskej výroby a kvality života vidieckeho obyvateľstva
- podpora vyváženého rozvoja regiónov zvyšovaním ich konkurencieschopnosti

Ciele obce Palín sú v súlade so základným strategickým cieľom NRP.

Operačný program Základná infraštruktúra (OP ZI) nadväzuje na Národný rozvojový plán a rozpracováva špecifický cieľ týkajúci sa podpory vyváženého regionálneho rozvoja.

Globálnym cieľom OP ZI je podporiť vyvážený regionálny rozvoj prostredníctvom zvyšovania konkurencieschopnosti regiónov.

Globálny cieľ postupne napĺňajú nasledovné špecifické ciele :

- modernizácia a rozvoj dopravnej infraštruktúry (zameraný na zlepšenie dopravnej dostupnosti a obslužnosti zaostávajúcich regiónov)
- Zlepšenie stavu enviromentálnej infraštruktúry (zameraný na dobudovanie enviromentálnej infraštruktúry na zabezpečenie zdravia obyvateľstva a zachovanie, ochranu a obnovu prírodného prostredia)
- budovanie a rozvoj lokálnej infraštruktúry (zameraný na zlepšenie a rozvoj občianskej infraštruktúry a informačnej spoločnosti ako dôležitých faktorov ekonomického rozvoja regiónov).

Sektorový operačný program Priemysel a služby (SOP PS) predstavuje samostatný programovací dokument pre oblasť priemyslu a vybraných služieb (cestovného ruchu a obchodu) a rozpracováva špecifický cieľ NRP - Rast konkurencieschopnosti priemyslu a služieb, ktorý je súčasne globálnym cieľom SOP PS.

Program nemá rozpracované špecifické ciele.

Sektorový operačný program Ľudské zdroje (SOP LZ) stanovuje a popisuje všetky kategórie cieľov v oblasti rozvoja ľudských zdrojov a rieši akútne problémy v oblasti zamestnanosti a vzdelávania tak ako ich definuje Európska stratégia zamestnanosti.

Globálny cieľ SOP LZ je určený ako rast zamestnanosti založený na kvalifikovanej a flexibilnej pracovnej sile.

Globálny cieľ napĺňajú nasledovné špecifické ciele :

- zvýšenie zamestnanosti a pružnosti trhu práce
- rozvoj inkluzívneho trhu práce a posilnenie princípu rovnosti príležitostí
- zvýšenie kvalifikačného potenciálu a adaptability pracovnej sily.

Sektorový operačný program Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka (SOP PRV) predstavuje rozpracovanie jednej z prioritných oblastí NRP, ktorou je zvýšenie produktivity práce a kvality poľnohospodárskych produktov, čím chce zabezpečiť väčšiu konkurencieschopnosť a adaptáciu na európskom trhu.

Globálnym cieľom SOP PRV je zvýšenie výkonnosti poľnohospodárskej výroby a životnej úrovne vidieckeho obyvateľstva pri súčasnej ochrane a zlepšení životného prostredia, starostlivosti o zvieratá a zabezpečení kvality potravín.

Globálny cieľ napĺňajú nasledovné špecifické ciele :

- zvýšiť efektívnosť poľnohospodárskej produkcie pri dodržaní ochrany životného prostredia a životných podmienok zvierat
- zlepšiť spracovateľskú štruktúru poľnohospodárskych a rybných výrobkov
- zabezpečiť kvalitu potravín
- zlepšiť kvalitu života vidieckeho obyvateľstva prostredníctvom rastu životnej úrovne
- vytvárať primerané sociálne prostredie
- rozvíjať aktivity vidieka a chrániť kultúrne dedičstvo a hodnoty krajiny
- zvýšiť absorpčnú kapacitu cez odborné vzdelávanie.

Iniciatíva EQUAL presadzuje ako svoje základné poslanie vytvorenie podmienok a poskytnutie priestoru pre hľadanie, overenie a aplikovanie nových inovatívnych prístupov k riešeniu problémov v boji proti všetkým formám diskriminácie a nerovností na trhu práce.

Program INETREG III A má ako hlavný cieľ zlepšenie cezhraničnej spolupráce medzi susednými krajinami v oblasti rozvoja cezhraničných ekonomických a sociálnych centier prostredníctvom spoločných stratégií a projektov.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja poukazuje v jednotlivých kritických oblastiach na problémy, riešenie ktorých má rozhodujúci vplyv na ďalší úspešný rozvoj Košického samosprávneho kraja. Ciele, priority a opatrenia obce Palín sú zosúladené s cieľmi a opatreniami rozvojovej stratégie Košického kraja..

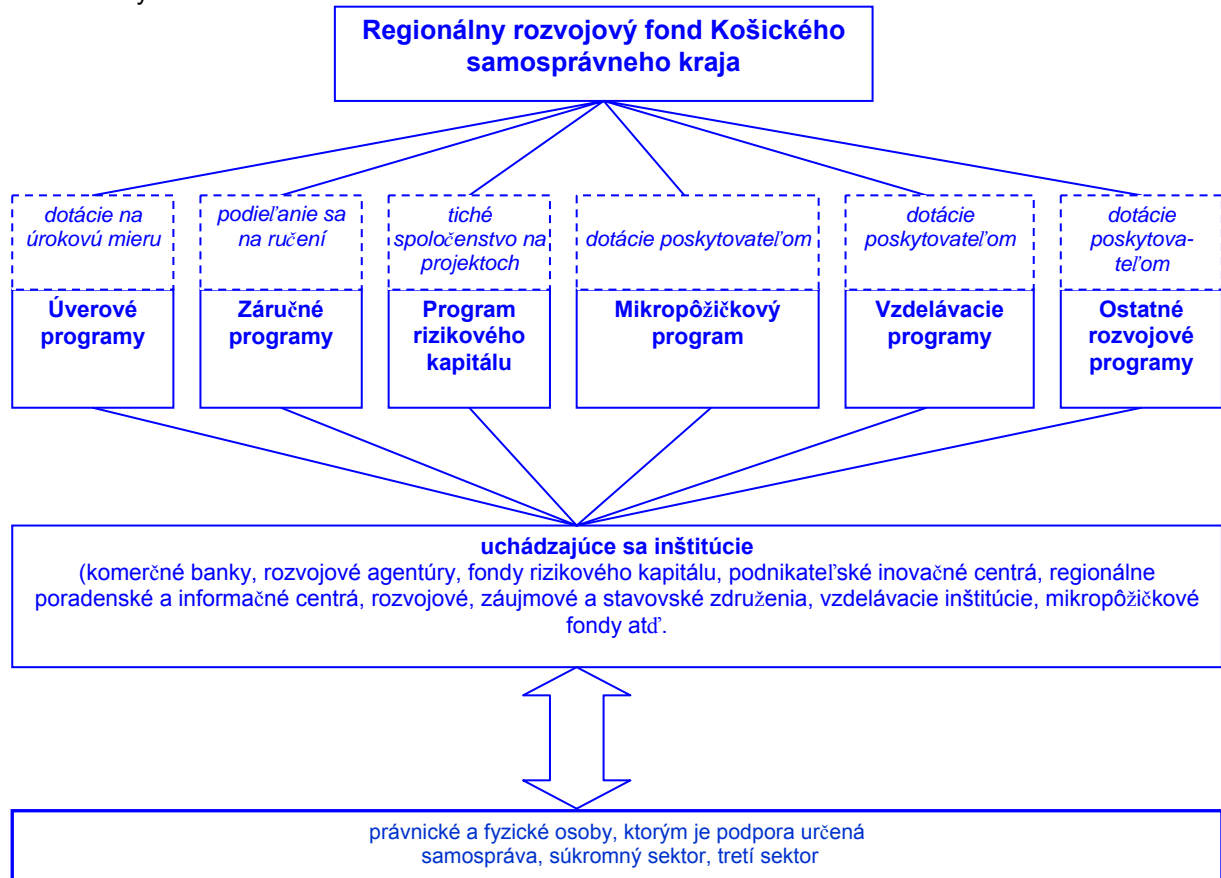
Regionálny rozvojový fond

Najdôležitejším finančným nástrojom na úrovni regiónu je Regionálny rozvojový fond.

Základne charakteristiky:

- správcom fondu je KSK
- viacdrojové financovanie – štátny rozpočet, iní donori (EÚ, Svetová banka, OSN) ako aj z vlastných zdrojov
- fond je výlučne poskytovateľom podpory, nie realizátorom
- podporné prostriedky fondu budú orientované na:
 - vytvorenie trvalo udržateľných pracovných miest;
 - rozvoj infraštruktúry;
 - podporu podnikania;
 - podporu inovácií a zlepšenie životného prostredia;
 - rozvoj ľudských zdrojov;
 - zlepšenie rovnosti príležitostí.

Schematický náčrt fondu:

Štrukturálne fondy :

Vypracovanie Národného rozvojového plánu pre obdobie rokov 2004 - 2006 je jedným z kľúčových krokov v príprave Slovenska na implementáciu štrukturálnych fondov v súvislosti s prístupím SR do EÚ v roku 2002.

Kvôli prehľadu uvádzame základné informácie o štrukturálnych fondoch v zmysle úprav ich čerpania po prijatí Agendy 2000:

Po roku 2000 bol počet cieľov štrukturálnych fondov zredukovaný na tri ciele:

Cieľ 1. Zníženie zaostávania v rozvoji (týka sa najmä regiónov, kde úroveň HDP na obyvateľa nedosahuje 75 % priemeru HDP EÚ - teda aj všetkých regiónov Slovenska na úrovni NUTS II okrem Bratislavy).

Cieľ 2. Podpora rekvalifikácie na nové pracovné zaradenie, ktorá sa týka priemyselných zón, vidieckych oblastí, oblastí závislých na rybolove a krízových mestských štvrtí

Cieľ 3. Nová stratégia zlepšovania ľudských zdrojov nad rámec cieľa 1, úzko spojená s národnými plánmi zamestnanosti, takisto slúži ako referenčný rámec pre všetky aktivity v prospech rozvoja ľudských zdrojov.

Štrukturálne fondy sú nasledovné (finančná alokácia na roky 2000 - 2006 je 195 mld. Euro):

- A/ Európsky fond regionálneho rozvoja**, ktorý financuje (pre regióny spadajúce pod cieľ 1. a 2.)
- investície do výroby (spojené s tvorbou/udržaním pracovných miest)
 - investície do infraštruktúry
 - rozvoj vnútorného potenciálu
 - technická podpora

B/ Európsky sociálny fond, ktorý financuje rozvoj ľudských zdrojov a podporu zamestnanosti, aktívnej politiky trhu práce, rovnosti možností v prístupe na trh práce, odborného vzdelávania a pod.

C/ Európsky poľnohospodársky a usmerňovací a garančný fond, ktorý je zameraný na podporu rozvoja vidieka a poľnohospodárstva, na prispôsobovanie sa poľnohospodárskych štruktúr

D/ Finančný nástroj pre usmerňovanie rybolovu – zlepšuje konkurencieschopnosť rybárskych odvetví a rozvíja životaschopné rybárske podniky v oblasti rybárskeho priemyslu.

Okrem štrukturálnych fondov bude ako nástroj financovania slúžiť **Kohézny fond**, ktorý sa bude využívať na financovanie projektov životného prostredia a dopravnej infraštruktúry v krajinách s priemerom HDP na obyvateľa nižším ako 90 % priemeru EÚ.

Iniciatívy spoločenstva (Interreg IIIA, Interreg IIIB, Interreg IIIC, EQUAL, LEADER, URBAN II) – nazývané aj komunitárne iniciatívy sú financované zo štrukturálnych fondov. Tieto programy sa zameriavajú na hľadanie spoločných riešení tých problémov, ktoré zasahujú celé Európske spoločenstvo.

Okrem predvstupových fondov EÚ sú v súčasnosti k dispozícii na Slovensku aj ďalšie podporné programy v oblasti rozvoja cestovného ruchu a podpory podnikania, ktoré spravujú úrady práce, Ministerstvo hospodárstva a ďalšie inštitúcie.

Národná úroveň - V súvislosti s transponovaním celej potrebnej legislatívy Európskej únie do práva Slovenskej republiky sa stáva kľúčovou otázkou schopnosť garantovať implementáciu *acquis communautaire* a jej vymáhateľnosť. Je preto potrebné posilniť administratívne kapacity v oblasti regionálneho rozvoja s cieľom efektívne využívať programy zo štruktúrnych fondov EÚ.

Regionálny rozvoj je od 1.12.1999 v kompetencii Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Ministerstvo spolupracuje s ostatnými ústrednými orgánmi štátnej správy. V roku 1999 bol zriadený orgán pre všeobecnú koordináciu regionálneho rozvoja - Rada vlády SR pre regionálnu politiku pod vedením podpredsedu vlády SR pre ľudské a menšinové práva a regionálny rozvoj. Podpredsedom Rady je minister výstavby a regionálneho rozvoja SR. Medziministerské prepojenie je zabezpečené tiež prostredníctvom Prípravného výboru pre štrukturálne fondy EÚ. Hlavnou úlohou tohto výboru je zabezpečenie úspešnej prípravy Slovenska na efektívne využívanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov.

Dôležitým inštitútom pôsobiacim v oblasti štruktúrnej regionálnej politiky na Slovensku je Monitorovací výbor pre Rámec podpory spoločenstva. Jeho úlohou je prezentovať verejný záujem o sociálno-ekonomickú súdržnosť v rámci Slovenskej republiky. Prerokúva a odporúča na schválenie Národný rozvojový plán Slovenskej republiky, regionálne operačné programy a sektorové operačné programy pred ich predložením na rokovanie vlády SR. Ďalej monitoruje plnenie cieľov a priorít týchto plánov a programov. Prerokúva a odporúča vláde SR na schválenie výročnej a záverečnej správy o plnení určených cieľov a tiež prerokúva návrhy na zmenu obsahu národného plánu a operačných programov.

Výbor tvoria zástupcovia štátnej správy, samosprávy, podnikateľskej sféry a neziskového sektora. Môže mať maximálne 50 členov a jeho štruktúra je vytvorená pomerne v zmysle princípu partnerstva a s vyváženou participáciou mužov a žien. Momentálne má 32 členov. Výbor bude doplnený aj o zástupcov samosprávnych krajov (po dvoch z každého samosprávneho kraja).

V rámci MVAR SR bola zriadená 1. júna 2001 **Implementačná agentúra regionálneho rozvoja** (Agentúra na podporu regionálneho rozvoja - v zmysle zákona o podpore regionálneho rozvoja). Plní úlohy implementačnej agentúry pre PHARE - hospodársku a sociálnu súdržnosť a PHARE - cezhraničnú spoluprácu. Po vstupe SR do EÚ bude plniť úlohy platobnej agentúry pre Európsky fond regionálneho rozvoja v súlade s nariadením Rady (ES) č. 1260/1999.

Pripravuje sa zriadenie **"Manažérskeho, konzultačného a poradenského e-business centra, a.s."** Centrum prevezme odbornú gesciu za praktické školenie, budovanie a využitie e-business v ekonomike SR, vrátane vydávania a registrovania certifikátov pre bezpečný elektronický obchod. Výsledkom činnosti centra by malo byť zníženie zaostávania firiem voči štátom V4 a EÚ pri využívaní progresívnych e-business technológií a tým vytvorenie podmienok rastu konkurenčnej schopnosti firiem SR voči EÚ a svetu. Ďalej pomáhať firmám pri výbere efektívnych e-business riešení a tieto individuálne prispôbovať na konkrétne podmienky SR. V súčasnosti je v štádiu zrodu.

Za účelom podpory rozvoja regiónov a ich ekonomického oživenia sú na Slovensku vytvorené **odborné inštitúcie**, ktoré sa zaoberajú regionálnym rozvojom ako takým, podporou podnikania a samozrejme aj rozvojom cestovného ruchu. Keďže ide o pomerne značný počet inštitúcií so širokým záberom činnosti, v tejto časti je uvedená len stručná charakteristika týchto inštitúcií, pričom je

uvedený kontakt, kde je možné získať viac informácií a ďalšie poznatky o realizovaných a pripravovaných podporných programoch.

Inštitúcie zodpovedné za realizáciu regionálnej politiky a politiky cestovného ruchu

Slovenská agentúra pre cestovný ruch (SACR) - bola zriadená v r. 1995 s cieľom vykonávať marketing, propagačné a informačné pôsobenie v záujme rozvoja cestovného ruchu Slovenska, vykonávať oficiálne zastúpenie v zahraničí. Základným poslaním agentúry je úsilie o rast aktívneho zahraničného cestovného ruchu z hľadiska počtu účastníkov a ekonomických prínosov, vytváranie pozitívneho imidžu Slovenska v zahraničí ako cieľovej krajiny cestovného ruchu, zvyšovanie účasti obyvateľstva na domácom cestovnom ruchu, poskytovanie marketingových poznatkov zo zahraničia a iných dôležitých informácií subjektom cestovného ruchu, profesionálnym združeniam a zväzom cestovného ruchu, regiónom, orgánom štátnej správy a samosprávy.

SACR svoje poslanie zabezpečuje marketingovou a propagačnou činnosťou doma i v zahraničí, pričom využíva rôzne formy, ako je:

- oficiálna účasť a propagácia Slovenska na vybraných výstavách a veľtrhoch cestovného ruchu formou národného stánku Slovenska,
- samostatné prezentácie Slovenska ako cieľovej krajiny cestovného ruchu,
- workshopy, pracovné stretnutia slovenských a zahraničných podnikateľských subjektov cestovného ruchu,
- tlačové konferencie v zahraničí,
- distribúcia informačných a propagačných materiálov,
- šírenie informácií prostredníctvom internetu,
- spolupráca v medzinárodných organizáciách cestovného ruchu.

SACR na domácom trhu spolupracuje s regiónmi a strediskami cestovného ruchu a tiež s nasledovnými združeniami:

- Slovenská asociácia cestovných kancelárií,
- Zväz hotelov a reštaurácií SR,
- Asociácia informačných centier Slovenska,
- Združenie lanoviek a vlekov - LAVEX,
- Zväz kúpeľov a žriediel SR,
- Slovenský zväz vidieckeho turizmu a agroturizmu,
- Slovenský cykloklub.

SACR je členom nasledovných medzinárodných organizácií:

- ASTA American Society of Travel Agents ,
- CEETB Central and Eastern Europe Travel Board ,
- CECTA Central European Countries Travel Association ,
- ETC European Travel Commission ,
- RDA Internationaler Bustouristik Verband e.V.

Kontakt: **Slovenská agentúra pre cestovný ruch**

Nám. Ľ. Štúra 1

974 05 Banská Bystrica

tel.: 048/4136146

<http://www.slovakiatourism.sk/>

SZVTA - Slovenský zväz vidieckeho turizmu a agroturizmu - združuje právnické a fyzické osoby, ktoré sú spôsobilé poskytovať služby v rámci cestovného ruchu na vidieku. Zväz zastupuje záujmy podnikateľov vo vidieckom turizme a v agroturizme. SZVTA je členom Európskeho zväzu vidieckeho turizmu a dovoleník na roľníckych dvoroch, so sídlom v Štrasburgu.

Kontakt: **Slovenský zväz vidieckeho turizmu a agroturizmu**

Dobrovičova 12

812 66 Bratislava

tel.: 02/59266333

Slovensko-švajčiarske združenie pre rozvoj cestovného ruchu - bolo založené v r. 1994.

Hlavným cieľom združenia je ďalšie vzdelávanie v manažmente cestovného ruchu prostredníctvom domácich odborníkov za podpory švajčiarskeho know-how. Činnosť združenia tvorí:

- vzdelávanie pracovníkov podnikov cestovného ruchu a hotelierstva, štátnej správy a samosprávy, regionálnych a miestnych združení cestovného ruchu,

- poradenská a publikačná činnosť ,
- sprostredkovanie praxe v zariadeniach cestovného ruchu vo Švajčiarsku.
Kontakt: **Slovensko-švajčiarske združenie pre rozvoj cestovného ruchu**
Tajovského ul. 10
974 00 Banská Bystrica
tel.: 048/4152782

AICES - Asociácia informačných centier Slovenska - bola založená v r. 1994 ako dobrovoľné, nepolitické záujmové združenie fyzických a právnických osôb pôsobiacich v oblasti informácií a cestovného ruchu. Asociácia vznikla na ochranu práv a oprávnených záujmov informačných centier Slovenska, na podporu a skvalitňovanie ich činnosti s cieľom propagovať Slovensko v záujme rozvoja domáceho a aktívneho cestovného ruchu.

Kontakt: **Asociácia informačných centier Slovenska**
Námestie mieru 1
031 01 Liptovský Mikuláš
tel.: 044/5514449
<http://www.infoslovak.sk/>

SACK - Slovenská asociácia cestovných kancelárií - bola založená v r. 1991. Združuje cestovné kancelárie so sídlom na území SR a ďalšie fyzické a právnické osoby, ktoré sú aktívne na trhu cestovného ruchu. Zastupuje a presadzuje záujmy svojich členov vo vzťahu k orgánom štátnej správy a samosprávy, je členom Svetovej federácie národných asociácií cestovných kancelárií - FUAAV/UFTAA, zabezpečuje spoločnú propagáciu na tuzemských a medzinárodných podujatiach, vydáva mesačník Aktuality pre členov.

Kontakt: **Slovenská asociácia cestovných kancelárií**
Bajkalská 25
821 01 Bratislava
tel.: 02/53419058
e-mail: sack@ba.sknet.sk

ARVI - Agentúra pre rozvoj vidieka - je príspevková, nezisková organizácia, ktorej poslaním je podporovať aktivity trvalo udržateľného, vyváženého sociálno-ekonomického rozvoja vidieckych sídiel, tvorbu zamestnanosti a dodatočných príjmov pre vidiecke obyvateľstvo, pomáhať obciam pripravovať a realizovať projekty v týchto oblastiach a asistovať potencionálnym a existujúcim podnikateľským subjektom na vidieku v ich činnosti.

Kontakt: **Agentúra pre rozvoj vidieka**
Akademická ul. 4
949 01 Nitra
tel.: 037/6537259
<http://www.arvi.uvtip.sk/>

NARMSP - Národná agentúra pre rozvoj malého a stredného podnikania - vznikla spoločnou iniciatívou programu Európskej únie PHARE a vlády SR. Hlavným cieľom agentúry je iniciovať rozvoj a rast existujúcich a novozaložených malých a stredných podnikov. Agentúra zabezpečuje koordináciu všetkých aktivít na podporu malého a stredného podnikania v SR, vrátane finančných na medzinárodnej, národnej a lokálnej úrovni.

Kontakt: **NARMSP**
Prievozská 30
821 05 Bratislava
tel.: 02/53417328, 53417333,
<http://www.nadsme.sk/>

Podnikateľské inovačné centrá /BIC/ a Regionálne poradenské a informačné centra /RPIC/ - podporujú hospodársky rozvoj na regionálnej úrovni prostredníctvom rozvoja malého a stredného podnikania. Ich dominantnou úlohou je poskytovať komplexné služby pre sektor malých a stredných podnikateľov v jednotlivých regiónoch Slovenska, v prípade BIC sa aktivity sústreďujú predovšetkým na podporu podnikateľov s inovatívnym zameraním.

V súčasnosti sieť BIC pozostáva z BIC v Bratislave, Prievidzi, Spišskej Novej Vsi, Košiciach a Banskej Bystrici. Štruktúru RPIC tvorí 12 centier rovnomerne rozmiestnených po celom území Slovenska. Činnosť týchto inštitúcií je koordinovaná Národnou agentúrou pre podporu malého a stredného

podnikania.

Kontakt: **BIC Spišská Nová Ves, s.r.o.**

Zimná 72

052 01 Spišská Nová Ves

tel.: 053/4426254

SZRB - Slovenská záručná a rozvojová banka - bola založená Ministerstvom financií v r. 1991. Je štátnym peňažným ústavom s osobitným poslaním zameraným na podporu financovania malých a stredných podnikateľov. Jedinečnosť postavenia SZRB v systéme podpory malého a stredného podnikania spočíva v poskytovaní bankových záruk na bankové úvery, čím podstatne znižuje riziko komerčných bánk a umožňuje podnikateľovi realizovať podnikateľský zámer. Ďalšou formou podpory je poskytovanie nenávratných finančných príspevkov na úhradu časti úrokov alebo časti oprávnených nákladov, t.j. nákladov vynaložených na investičnú časť projektu /Program podpory rozvoja cestovného ruchu SR č. 5/ a poskytovanie úverov pre malých a stredných podnikateľov.

Kontakt: **SZRB**

Štefánikova 27

814 99 Bratislava

tel.: 02/57292111

<http://www.szrb.sk/>

SARIO - Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu je akciová spoločnosť, poskytujúca komplexné poradenské a investorské služby. Jej hlavnou úlohou je podporovať vstup zahraničného kapitálu na Slovensko a vytvárať v zahraničí pozitívny obraz o Slovensku ako krajiny s atraktívnym investičným prostredím.

Kontakt: **SARIO**

Drieňová 3

821 01 Bratislava

tel.: 02/48209311

<http://www.sario.sk/>

SOPK - Slovenská obchodná a priemyselná komora bola zriadená zákonom SNR č. 9/192 Zb. ako verejnoprávna inštitúcia. Členmi komory sú právnické a fyzické osoby, ktoré vykonávajú podnikateľskú činnosť okrem odvetvia poľnohospodárstva a potravinárstva. SOPK zastupuje a koordinuje spoločné záujmy svojich členov v podnikateľskej činnosti v tuzemsku i zahraničí, poskytuje im služby. Na Slovensku funguje sieť regionálnych komôr.

Kontakt: **Úrad SOPK**

Gorkého 9

816 03 Bratislava

tel.: 02/54433291

<http://www.sopk.sk/>

OBEO - Obchodno-ekonomické oddelenia pri zastupiteľských úradoch SR v zahraničí. Obchodní radcovia napomáhajú pri nadväzovaní kontaktov a obchodných stykov, získavajú pre firmy zo SR cenné informácie o trhu v danom teritóriu, prípadne informujú miestne podnikateľské kruhy o investičných a obchodných príležitostiach na Slovensku. Taktiež sa zapájajú aktívne do rôznych propagačných akcií a výstav. V súčasnosti má SR sieť 55 obchodných radcov v 47 krajinách. Informácie a kontakty na konkrétne OBEO možno získať na Ministerstve hospodárstva SR, na sekcii dvojstranných obchodných vzťahov, na tel. č. 02/4854 2113.

4. Finančný plán

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Palín je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zistiť dostatočné zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zabezpečenie regionálneho rozvoja obce je možné z rôznych zdrojov. Okrem vlastného rozpočtu obce môžu sa využiť aj zdroje zo štátneho rozpočtu a štátnych fondov. Po dokončení reformy verejnej správy budú posilnené aj finančné možnosti jednotlivých krajov, takže rozpočet Košického samosprávneho kraja bude jedným z ďalších finančných zdrojov pre zabezpečenie realizácie PHaSR obce. Nezanedbateľné finančné zdroje predstavujú aj prostriedky fyzických osôb, rôznych právnických osôb, združení, medzinárodných organizácií, nadácií a samozrejme bankové úvery. Doplnkovými zdrojmi finančného zabezpečenia regionálneho rozvoja obce budú aj prostriedky z rôznych fondov EÚ.

Rozpočet obce Palín je vyrovnaný a úverová zaťaženosť je nulová čo predstavuje veľmi dobrú východiskovú situáciu pre budúce finančné zabezpečenie PHaSR obce. V rozpočte obce sa budú pravidelne vyčleňovať dostatočné disponibilné finančné zdroje pre spolufinancovanie realizácie PHaSR v závislosti od schválených projektov. Výška vyčlenených prostriedkov bude indikatívna, pretože reálne čerpanie finančných prostriedkov bude závislé aj od pripravenosti projektov a kritérií schvaľovacieho procesu. Návrátne zdroje financovania prípadne spolufinancovania projektov budú využívané spôsobom, aby celková suma dlhu obce ku koncu rozpočtového roka neprekročila 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka a zároveň výška ročných splátok návratných zdrojov vrátane úrokov neprekročila 25 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka.

Indikatívny finančný plán špecifikuje každú prioritu a na každý rok finančný prídel. Ide o finančný prídel plánovaný ako príspevok z každého fondu a podľa potreby aj z Európskej investičnej banky, iných finančných nástrojov (pokiaľ priamo prispievajú k príslušnému finančnému plánu), ako aj o celkovú výšku verejných a odhadovaných súkromných zdrojov, ktoré zodpovedajú podielu každého jednotlivého fondu.

5. Zabezpečenie realizácie

Podľa platnej legislatívy SR obec Palín vypracováva, schvaľuje a pravidelne vyhodnocuje plnenie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja a zabezpečuje jeho plnenie.

Orgánom zodpovedným za plnenie PHaSR bude zastupiteľstvo obce Palín, ktoré bude v prípade potreby využívať služby rôznych odborných organizácií a spolupracovať s externými odborníkmi a konzultantmi špecializujúcimi sa na poradenstvo, prípravu a implementáciu projektov.

Koordinátorom plnenia PHaSR bude starosta obce po jeho poverení obecným zastupiteľstvom.

5.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Inštitúcie EÚ :

Európska únia – jej poslanie a ciele

Európska únia (EÚ) je integračné zoskupenie 25 členských štátov, ktoré sa rozhodli v presne vymedzených oblastiach preniesť časť výkonu vlastnej suverenity na spoločné inštitúcie EÚ.

Integračný proces môžeme definovať v nasledovných oblastiach :

- pásmo voľného obchodu
- colná únia
- spoločný trh
- hospodárska a menová únia
- politická únia

Prvoradým cieľom EÚ je na základe ekonomiky vybudovať čoraz bližší zväzok európskych národov a zabezpečiť ekonomický a sociálny rast odstraňovaním bariér, ktoré Európu rozdeľovali. Zároveň posilňovať regionálny rozvoj postupným odstraňovaním existujúcich rozdielov medzi jednotlivými regiónmi s dôrazom na najviac znevýhodnené a zaostalé oblasti. Koordinovať politiku zamestnanosti v rámci členských štátov, posilňovať ekonomickú a sociálnu súdržnosť a ochranu životného prostredia.

V EÚ existujú nasledujúce inštitúcie :

- Európska rada
- Rada EÚ
- Európska komisia
- Európsky parlament
- Európsky súdny dvor
- Súdny dvor auditorov

Poradné orgány tvoria :

- Hospodársky a sociálny výbor
- Výbor regiónov

Finančné inštitúcie tvoria :

- Európska investičná banka
- Európska centrálna banka

Inštitúcie v SR :

Pôsobnosť na centrálnej úrovni :

- Národná rada Slovenskej republiky (NR SR)
- Vláda SR
- Rada vlády SR pre regionálnu politiku
- Ministerstvá
- Ústredné orgány štátnej správy v rámci svojej pôsobnosti
- Štátne agentúry, Profesné a iné záujmové združenia, Výskumné, odborné inštitúcie a subjekty a Organizácie tretieho sektora

Pôsobnosť na regionálnej úrovni :

- Krajské úrady
- Obvodné úrady
- Miestne úrady
- Obecné úrady
- Integrovaná sieť regionálnych rozvojových agentúr

Obec – na všeobecný rozvoj svojho územia a zabezpečenie potrieb jeho obyvateľov pri výkone samosprávy najmä :

- vypracúva, schvaľuje a pravidelne vyhodnocuje plnenie PHaSR a zabezpečuje jeho plnenie
- poskytuje súčinnosť na príprave a uskutočňovaní PHaSR samosprávneho kraja, na území ktorého sa obec nachádza
- poskytuje súčinnosť na príprave regionálnych operačných programov
- spolupracuje pri zabezpečovaní rozvojových zámerov spoločných pre viacero obcí
- zriaďuje s inými obcami združenia obcí s predmetom činnosti, ktorým napomáha hospodársky rozvoj a sociálny rozvoj obce, ako aj samosprávneho kraja
- vypracováva stanovisko k programom regionálneho rozvoja.

Legislatíva SR :

Zákon o podpore regionálneho rozvoja č.351/2004 (503/2001) Z.z. – tento zákon ustanovuje podmienky podpory regionálneho rozvoja a popisuje pôsobnosť orgánov štátnej správy, obcí a samosprávnych krajov pri podpore regionálneho rozvoja.

5.2 Monitorovanie a hodnotenie

Monitorovanie PHaSR bude zabezpečené zhromažďovaním monitorovaných údajov na základe podávaných žiadostí o poskytnutie finančných príspevkov, projektov, príloh, monitorovacích správ, predchádzajúcich hodnotiacich správ popr. iných dostupných relevantných dokumentov.

Hodnotenie plnenia PHaSR bude vykonávané 1 krát do roka hodnotiacou správou roku predchádzajúceho a to vždy najneskôr do konca tretieho mesiaca roku nasledujúceho. Hodnotiacia správa bude vypracovaná podľa možností buď vlastnými kapacitami s využitím odborných konzultantov, alebo bude spracovaná externým hodnotiteľom po špecifikovaní zadávacích podmienok na hodnotiacu správu. Hodnotiacia správa bude predložená zastupiteľstvu obce Palín, ktoré na základe predložených údajov prerokuje plnenie PHaSR a bude ho aktualizovať, dopĺňať, prípadne inak upravovať.

5.3 Harmonogram realizácie

Harmonogram plnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Palín pozostáva z dvoch základných etáp :

1. etapa predstavuje schválenie PHaSR obecným zastupiteľstvom a jeho postupné dopĺňanie, aktualizáciu a prispôbovanie aktuálnym potrebám a možnostiam obce v závislosti od nových výziev podporujúcich splufinacovanie realizácie aktivít. Po ujasnení financovania obcí po fiškálnej decentralizácii budú doplnené aj finančné tabuľky PHaSR a spracovaný podrobnejší harmonogram plnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Palín.
2. etapa predstavuje realizáciu jednotlivých aktivít (projektov) v závislosti od harmonogramov výziev a úspešnosti jednotlivých projektov v hodnotiacom procese.

6. Spracovatelia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Palín

Koordinátor : Ing. Ján Kaššaj - starosta obce

Členovia komisie :

PodĎakovanie

Starostovi obce a zároveň koodinátorovi za všetko vynaložené úsilie pri príprave podkladov pre prípravu Programu hospodárskeho a sociálneho programu obce Palín.

Všetkým členom komisie na prípravu Programu hospodárskeho a sociálneho programu obce Palín za ich aktívny a pozitívny prístup a za podnetné informácie.

Obec Palín tiež ďakuje rôznym inštitúciám (Štatistický úrad, Úrad práce, sociálnych vecí rodiny) a ďalším spoločnostiam, ktoré svojimi údajmi výrazne prispeli k spracovaniu Programu hospodárskeho a sociálneho programu obce Palín.

7. Prílohy

7.1 Dotazníkový prieskum

Dotazníkového prieskumu sa zúčastnilo 22 respondentov, ktorí odovzdali vyplnené dotazníky. Účasť na dotazníkovom prieskume zodpovedá skladbe obyvateľstva podľa pohlavia, zúčastnilo sa 40,9 % mužov a 59,1 % žien. Najväčší záujem o dotazníkový prieskum prejavili obyvatelia od 30 do 39 rokov, ktorí vyplnili 31,8 % dotazníkov. Druhou najväčšou skupinou obyvateľov, ktorá prejavila záujem o dotazníkový prieskum bola skupina obyvateľstva vo veku od 40 do 49 rokov, ktorá vyplnila spolu 27,3 % dotazníkov. Z mladých do 20 rokov vyplnilo dotazník 22,8 %. Z účastníkov prieskumu bolo 81,8 % s trvalým pobytom v obci, 4,5 % s prechodným pobytom, 50,0 % malo základné vzdelanie, 86,4 % účastníkov prieskumu pracuje v obci.

Z účastníkov prieskumu prejavilo spokojnosť s bývaním v obci 59,1 % zúčastnených, čiastočne spokojných bolo 9,1 % a čiastočne nespokojných je 4,5 % obyvateľov zúčastnených dotazníkového prieskumu. Susedské vzťahy považuje za dobré 54,6 % zúčastnených dotazníkového prieskumu, kvalitu bývania považuje za dobrú 59,1 %, skôr dobú 13,6 %, skôr zlú 22,7 %.

Informovanosť o dianí v obci pokladá za dobrú 22,7 % zúčastnených. Informácie o obci čerpá 45,5 % z obecného rozhlasu, 31,8 % priamo z OcÚ, 13,6 % z obecných novín, 9,1 % od susedov, 9,1 % pri nákupe v obchode, 4,5 % z vývesnej tabule obecného úradu a 4,5 % od priateľov v pohostinstve.

Podľa priorít, ktoré označili respondenti k jednotlivým oblastiam, ako najžiadanejšie sú tieto oblasti :

- zlepšenie možnosti získania zamestnania,
- zlepšenie technickej infraštruktúry,
- rozvoj občianskej vybavenosti a soc. služieb,
- rozvoj športových aktivít.

Ďalej respondentom záleží na ochrane životného prostredia, zlepšení medziľudských vzťahov.

